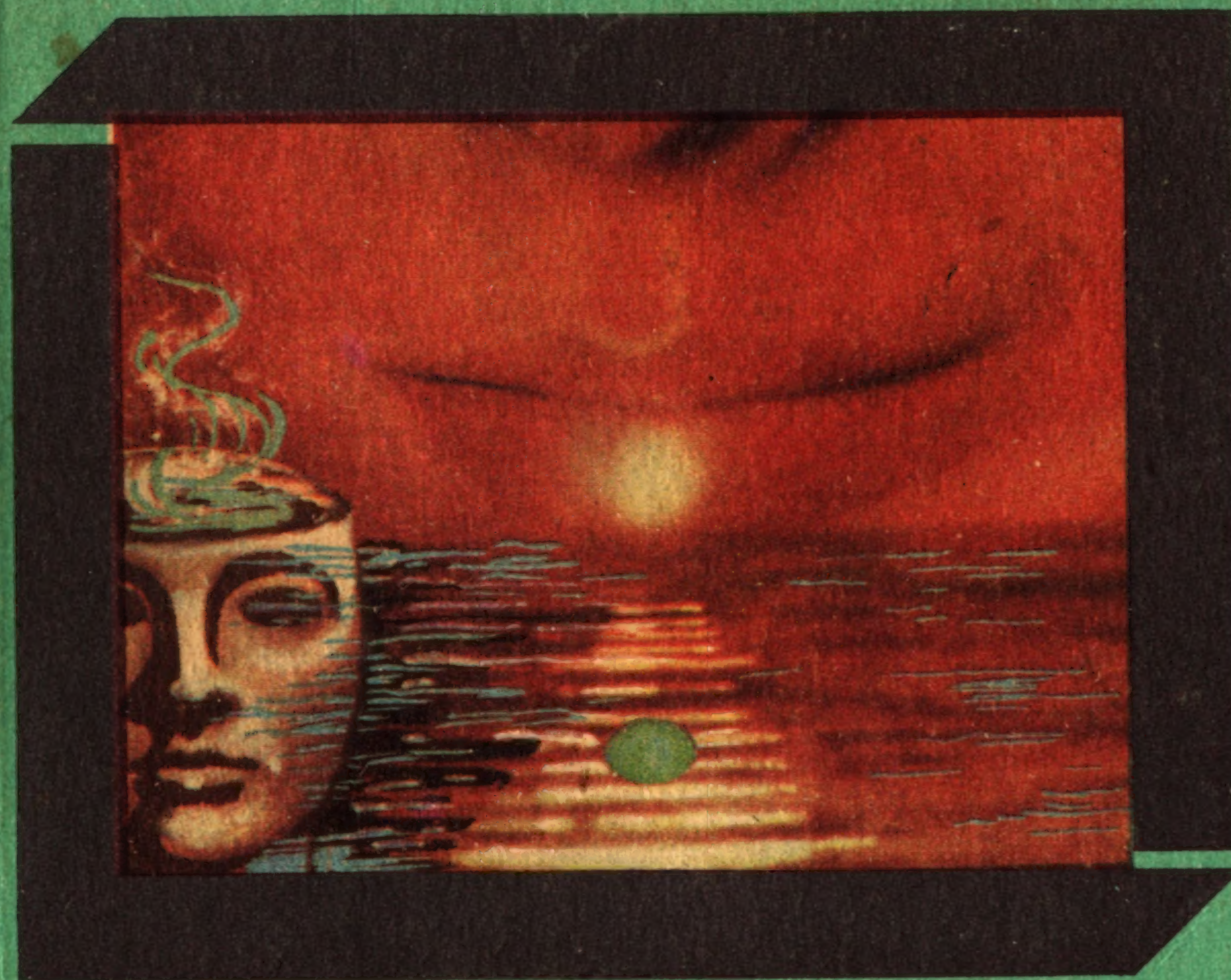

Lei 5,25

RODICA OJOG - BRĂȘOVEANU

CIANURĂ PENTRU UN SURÎS

CIANURĂ PENTRU UN SURÎS

RODICA OJOG - BRĂȘOVEANU

★

scorpionul

**RODICA
OJOG-BRAȘOVEANU**

**CIANURĂ
PENTRU
UN SURÎS**

Coperta colecției: L. BARDOCZ

**EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA 1976**

PROLOG

Femeia îmbrobodită în dantelă albă ținea pleoapele ușor coborîte. Buzele rumene zîmbeau în spatele evantaiului. Gîtul...

Colonelul Werther von R. își întoarse privirea. Gîtul alb, umflat, gîlgîind parcă a rîs, a șoaptă, a țipăt nedeslușit îi crea un sentiment tulbure. Un sentiment ce nu-l încercase nici în fața trupului elegant al Olimpiei, nici în fața goliciunii caste, de argint, a zeiței lui Giorgione. Rubens cu tonele lui de carne roz îl indispunea, Degas era prea dur, Gauguin un nerușinat...

Surise: „Goya, satirul acela bătrîn, era singurul care știa cîte ceva despre femei...”

Se auzi un ciocănit puternic în ușă.

— Herr Oberst! Pentru Dumnezeu, Herr Oberst!

Înfășură pînza și se apropie de scrinul greoi, baroc. Apăsă puternic unul din lambriuri. Stema heraldică alunecă ușor. Pipăi, strecurîndu-și adînc degetele în ascunzătoare. Vinătorul lui Rembrandt era acolo. Puse alături femeia cu evantai și astupă tai-nița.

În urma colonelului intră menajera. Privi nedumerită rama știrbă, agățată strîmb. Pe fereastră pătrundeau zgomote ciudate: Pași care aleargă, chemări scurte, rafale de armă automată. Un bubuit prelung, neîntrerupt porni dinspre Băneasa.

Închise geamul și trase draperia. Ochii îi alunecară cu indiferență peste filele calendarului. Înregistră data abstract: O zi de la sfârșitul verii lui '44.

Un grup de civili cu puști mitraliere și brasarde tricolore la mineci somă Mercedesul negru. Automobilul își mări viteza.

Rafala pulveriză parbrizul și șoferul căzu peste volan. O suviță de sânge se prelingea pe timpla lui Werther von R.

Ultima imagine — femeia cu grumaz alb și evantai se suprapuse peste celelalte. Zîmbi:

„Nimeni... Pentru totdeauna... A nimănui...”

Oamenii deschiseră portiera. Trupul colonelului se prăvăli pe caldarîm.

Capitolul I

DUPĂ TREIZECI DE ANI

Mihai Panaitescu pătrunse în holul întunecos inhalînd lacom aerul cald. Se împiedică izbindu-se dureros de scrinul greoi din capătul încăperii. Fusese cîndva o piesă elegantă cu linii trufașe. Anii ciuntiseră ciucurii stemei heraldice, așternuseră o crustă groasă de praf în pliurile florilor scobite în lemn. Pe placa de marmură plesnită, stăteau cocoțate două borcane uriașe cu gogoșari, legături de leuștean și pătrunjel erau puse la uscat. Cutia cu otravă pentru gîndaci emana un miros pătrunzător. Panaitescu strivi între dinți o înjurătură și intră în odaia lui masîndu-și piciorul lovit. Se dezbracă așezînd hainele într-o ordine pedantă, apoi se întinse pe pat.

Începu un exercițiu pe care-l practica de ani de zile: calcule complicate cu numere de 5—6 cifre, înmulțiri, împărțiri, extrageri de radical rezolvate mintal. Într-un țirziu renunță. Nu se putea concentra. Visul, visul acela blestemat îl urmărea.

...O corabie cu catargul rupt, desprinsă de țarm... Valurile sînt roșii. Din baia de sânge ies brațe ca niște cângi care se agață de punte și trag...

Avu certitudinea unei nenorociri și simți că i se face frică.

Grigore Popa se apropie de fereastră. Noaptea era senină și geroasă. O lună de sticlă filtra întu-

nericul în transparențe albăstrii. Trecători cu nasuri umede și urechile roșii mergeau repede, crispat ca niște păpuși mecanice. Aproape că le-auzea scîncetul încălțăminte pe zăpada înghețată.

Se apropie de biroul vechi cu ornamente de bronz. Deasupra atîrna fotografia unui grup de tineri: „Li-ceul militar din Craiova, promoția anului 1921.”

În ochi i se aprinse un licăr de satisfacție.

„Cretinii! Todor a murit pe front... Și Gherea, și Vasiliad... Idiotul de Popovici s-a împușcat că nu-l iubea nevastă-sa. Hm, nu-l iubea... Iliș dis-părut, pe Rădoi l-a isprăvit diabetul... Ceva în fa-milie... Și taică-său, generalul... Cretinii...”

Se căută jos, în marginea fotografiei. Un tinăr subțirel cu privire neagră, piezișă, și un ușor înce-put de chelie. Puse degetul pe carton. El era viu... Trăia...

Rupse foaia calendarului privind îndelung data: „7 decembrie 1974... Extraordinar! Cum fuge tim-pul, domnule!”

Făcu lumina mică, și dădu drumul în surdină la aparatul de radio: „Aici...”

Melania Lupu scoase un oftat de mulțumire. Pa-sența se tăia pe decari — belșug — și pe ași, adică bucurie și izbîndă în chestiuni oficiale. N-avea nici o problemă oficială de rezolvat, dar asta nu însemna nimic. Oricum era bine.

Dădu jos motanul care-i adormise în poală și cu pași mărunți se îndreptă spre oglindă. Își șterse obra-zul mic cu un tampon muiat în lapte de castraveți, apoi strînse părul alb, buclat într-un tulpă subțire. Deschise scrinul cu gesturi furișe și scoase dintr-o pungă două bomboane fondante. Ezită o clipă și mai

luă una. Se vîri în așternut, cu un chicotit înfundat. Strînse între picioarele înghețate cărămida fierbinte și stinse lumina. Șopti cu gura înclăiată de șerbet:

— Unde am rămas, draga mea? Eram deci în insu-lele Bermude. Un prinț excentric pe care-l cunoscusem la Istambul...

În odaia goală, femeia visa cu ochii deschiși. Po-vești exotice cu prinți indieni și apași seducători, în-drăgostiți de bătrînica șubredă, înghesuită în patul de bronz. Vorbele se rostogoleau, susur limpede ve-ghind somnul motanului.

Tîrziu adormi strîngînd în brațele ofilite cărămida care se răcise.

Doru Matei crăpă ușa aruncînd priviri furișe. Din odaia lui Grigore Popa răzbătea un glas cu intonații specifice. Îi veni să rîdă: „De aproape 30 de ani!”

Traversă holul în vîrfurile picioarelor și se strecură ca o umbră pe ușa bucătăriei. O încăpere cu șase mașini de gătit, șase dulăpioare agățate în perete pentru vase, șase rînduri de oale...

Ascultă zgomotele din casă apoi începu un joc ciudat. Manevre tainice, precipitate. Deschise cupto-rul unui aragaz băgînd mina în oala încă fierbinte. Degetele alunecară în sosul gras dibuind o bucată de carne.

„Aha, tocană... Nenorocita gătește bine. Normal, vrea să se mărite...” Intră cu brațul mai adînc pînă la subțioară: „Un șnițel nu se cunoaște...”

Puse totul într-o farfurie și trecu indiferent pe lîngă aragazul lui Panaitescu: „Asta mîncîncă pari-zer la jurnal...”

Ridică un capac: „Vîlcu! Iepure cu ciuperci. Chestii fine! Șnapanul e plin de bani...”

Înghiți la repezeală câteva linguri, mai subtiliză o ceapă, și un pumn de minciunile din dulăpiorul Melaniei Lupu și părăsi bucătăria.

Valerica Scurtu își perie îndelung părul decolorat. Avea o față pămîntie, fără pomeți. Pe buza subțire cu colțurile coborîte îi răsărise un herpes. Se desprinsese oftînd de oglindă și începu să se plimbe prin cameră. Se oprea din cînd în cînd și ridica scame invizibile. Lucrurile străluceau de curățenie. Vitrina șifonierului cu ceștile de cafea așezate într-o rină, să se vadă mai bine desenul, cristalul de pe masă care strivea un macrameu minuțios brodat, bibelourile naive așezate pe marginea studioului, cele patru volume verzi de enciclopedie cumpărate la anticariat. Nu le deschisese niciodată, dar făceau frumos în raftul de lîngă fereastră, așezat de o parte și de alta a pisicii din porțelan...

Își strinse șalul de lînă în jurul umerilor slabi. Peste drum, la etajul III se aprinsese lumina. Bărbatul brun, în pijama, citea ziarul. Îi vedea doar capul. După o jumătate de oră va căsca, va învîrți deșteptătorul apoi cu o mîină ridicată leneș va stinge veioza. Îl pîndea mereu, neștiută, din spatele perdelelor.

Se simți brusc singură și începu să plîngă.

„Trebuie să-mi fac un ceai“, hotări Valerica Scurtu apăsîndu-și palma sub coastă. Durerea mocnea. Peste o jumătate de oră avea să devină insuportabilă.

Îmbracă oftînd capotul și ieși în hol. Trecu îndiferentă pe lîngă ușile înalte, cu clante de bronz. A Melaniei Lupu era cea mai lustruită. De cheile lăsate totdeauna afară atîrnau clopoței albaștri, lu-

crați cu iglița. Preșul lui Grigore Popa fusese asigurat cu sîrmă și două șireturi de piele bătute în ușor. Să nu-l fure cineva... Ușa lui Panaitescu, mută, oarbă, fără cel puțin o carte de vizită, nu lăsa să se ghicească nimic. Dar ea îl cunoștea bine. Pe el și pe nevastă-sa... Doi fluieră-vînt! Gabardină, mă-tăsuri și mîncîncă ce-a rămas pe fundul lingurii. Reflex, ridică bărbia în dreptul odăii lui Doru Matei. Un escroc! Muieri, vorbe deșuchete... Noaptea sînt un adevărat scandal...

Scoase un țipăt ușor. Pe zidul din spatele scrinului, o hartă udă își lățea contururile. Un firicel de apă curgea de sub mobilă înaintînd spre mijlocul odăii.

— Inundație! țipă bătînd cu pumnii în prima ușă. Ne inundă!

Popa deschise prudent rostogolindu-și ochii mici. Părea că adulmecă.

— Ce-i? mîrri iritat, hotărîndu-se în sfîrșit să iasă.

Prin ușa întredeschisă se vedea patul neatins.

— Ne inundă! repetă Valerica Scurtu.

Se repezi apoi la scrin încercînd inutil să-l împingă.

— Ce s-a întîmplat? se interesă Panaitescu.

Omul se mișcă ușor. Nu-l auzeai niciodată în baie, în bucătărie, cînd umbla la ușă. Cu nevastă-sa vorbeau totdeauna în șoaptă, ca niște conspiratori.

Tremura de frig și-și freționa brațele goale. Pijama veche avea mînele scurte, tăiate probabil acolo unde coatele nu mai putuseră fi cîrpite. Frizura, de obicei atent încropită din părul lăsat să crească deasupra urechilor și savant adus apoi cu o

periuță de dinți peste țeasta goală, atirna în şuvițe țepene.

— Pune mina! Nu vezi?! țipă Valerica Scurtu.
Cade casa pe noi!

Melania Lupu apăru zîmbitoare în prag:

— Ce faceți, copii?

Dădu cu ochii de zidul ud și înaintă fragil, spe-riată, cu pași mici.

Împingeau mobila greoaie, înțepenită de ani. Panaitescu scrișnea, opintindu-se din greu. Valerica Scurtu se agita isteric împiedicîndu-se de bătrînă. Grigore Popa simula efortul lăsîndu-i pe ceilalți să se căznească.

Se auzi un hohot de rîs și o voce puternică, joasă, îi apostrofă:

— Clubul francmasonilor! Ce naiba moșmondiți acolo?

Era un bărbat de 28 sau 30 de ani, bine clădit cu fața măslinie și trăsături neregulate. În ciuda nasului puțin deviat, a gurii prea subțiri și a obrazului asimetric, emana un farmec deosebit. Ochii, deschiși, aveau un zîmbet al lor, plin de lumină.

Valerica Scurtu îi aruncă o privire de otravă. Tî-nărul, doar în slip, se apropie alene cu o curiozitate amuzată. Mirosea ușor a lavandă și a încă ceva, nedeslușit.

— Trebuie să chemăm pe cineva, gîfii Panaitescu îndreptîndu-și spatele.

— Cine-ți vine la două noaptea?

— Să închidem în orice caz apa, propuse Grigore Popa.

Cînd vorbea, deschidea foarte puțin gura. Cuvintele se strecurau greu, șuierate.

— Domnule Matei, zîmbi bătrîna, poate vreți

dumneavoastră să împingeți în locul meu. Părea să facă totală abstracție de ținuta tînărului, iar ochii nu coborau mai jos de bărbia acestuia. Am să închid eu apa la bucătărie.

— Ia dați-vă la o parte!

Matei își propti mina în buclele stemei heraldice, sprijinindu-și umărul de muchia scrinului. Simți că degetele îi alunecă. Lambriul se deplasase desoperind o tainiță. Oamenii se priviră surprinși.

— Extraordinar! suflă Panaitescu. Stau de 20 de ani în casa asta și habar n-am avut.

Valerica Scurtu se ridicase pe vîrfurile picioarelor încercînd să vadă peste umerii celorlalți.

Matei băgă mina înăuntru și scoase două suluri de pînză. Îl desfăcu pe primul fluierînd subțire.

O femeie cu broboadă de dantelă le zîmbea din spatele evantaiului.

Capitolul II

CIANURĂ PENTRU UN SURIS

Pe buzele Melaniei Lupu surisul încrem-nise. Simțea în ceafă răsuflarea precipitată a lui Panaitescu. Bărbatul gîfii cu gura căscată. Nu-și putea desprinde privirea încinsă de la silueta elegantă, investmintată în negru. Grigore Popa duse mîinile la spate. Ar fi mîngîiat cu degetele bătrîne grumazul alb pe care-l simțea cald, viu.

— Ești sigur? se interesă bătrînul. Tichia îi alunecase spre ceafă, descoperindu-i creștetul ca o

ghiulea. Rembrandt, Goya... Mi se pare de domeniul fanteziei.

Matei netezea marginile pinzei rîzînd nervos:

— Ei, bravo! Nu vezi facturile? Și pe urmă sînt de meserie. Atîta pot să disting și eu. Un fals de un autentic. E clar!

Grigore Popa clătină neîncrezător capul.

— Dumneata ești sculptor, remarcă Valerica Scurtu lividă, pe un ton care nu voia să conteste, ci cerșea asigurări.

Panaiteescu nu-și revenea. Măsura pinzele cu ochi lucioși, îngînînd stupefiat:

— Extraordinar! De 20 de ani... Cine știe cine...

— Sînt ale neamțului care a stat aici! decretă Matei. Pun pariu pe ce vreți!

— Cred că e o cacialma, mirii Popa abia mișcînd buzele umede.

Melania Lupu interveni liniștită:

— Nimeni nu și-ar fi bătut capul să ascundă atît de bine niște falsuri.

Matei subtiliză expert o țigară din buzunarul lui Panaiteescu:

— Absolut!

— Cam cît... Valerica Scurtu înghiți în sec: Cam cît să valoreze?

Sculptorul îi suflă fumul în nas zîmbînd imper-tinent:

— Sute de mii, domnișoară! Sute de mii!

Femeia păru că se sufocă.

— De... lei?

— Lei! făcu disprețuitor Grigore Popa. Lei, pe dracu! Dolari!

— Ne-a pus Dumnezeu mîna în cap, asculta-ți-mă pe mine! spuse sculptorul.

Panaiteescu îl privi lung:

— Ce vrei să spui?

— Nu cred că mă pot exprima mai limpede decît am făcut-o. Ne umplem de bani!

— Adică?

— Extraordinar! Spune-mi, te rog, toată viața ai fost așa de timpit?

Ochii Valericăi Scurtu străluciră:

— Înțeleg. Le predăm statului. O să ne dea un premiu...

— Și o caldă strîngere de mîină, completă sarcastic Matei.

Grigore Popa mormăi neauzit:

— Cretină!

— Chestia e cum le plasăm. Sculptorul începu să strîngă pinzele. Trebuie mers pe șest.

— Cum adică, domnule Matei? se interesă Melania Lupu clipînd nedumerită.

Instinctiv, coboriseră glasurile. Vorbeau aproape în șoaptă, înghițindu-și mereu saliva. Și spinările se cocirjaseră ca și cum cineva, ascuns în întuneric le-ar fi pîndit umbrele.

— Adică nimeni nu suflă o vorbă, pînă găsim un amator serios.

— Amator serios! Hm! Grigore Popa începu să se plimbe agitat prin odaie: Aș vrea să-l văd pe ăla care are bani — la noi, firește — să cumpere un Goya sau un Rembrandt!

— Atunci?

— Nu știu... Să ne gîndim, să ne gîndim...

Verifică ușa de la intrare dacă e închisă, apoi se apropie de fereastră îndreptînd draperia.

— Am eu un elev, bilblii Panaitescu, taică-său e Dobriceanu, ginecologul. Sint plini de bani.

Popa se opri măsurindu-l cîteva secunde. Își reluă agitat plimbarea scrișnind:

— Cretini!... Iremediabil cretini!

Melania Lupu declară cu un suris nehotărît:

— Cunosoc pe cineva. Cred... Cred că l-ar interesa.

N-o asculta nimeni. Bătrîna continuă liniștită:

— Locuiește la Amsterdam.

Popa dădu din mîna a lehamite, fără să se oprească.

— Alta! Ce adunătură, Dumnezeuule!

— Să facem lumina mai mică, propuse Valerica Scurtu, apăsînd pe comutator. E 2... Ar putea atrage atenția.

Sculptorul cercetă a doua pînză. Un vinător cu bucle blonde. Pe pălăria largă erau înfipite figurine de plumb, sfinții protectori cărora — pesemne — personajul cu plete aurii le aducea omagiul său. Personajul prins într-o agrafă de argint aprindea o flacără verde.

— Ce verde! Cine-ți mai face azi așa ceva?

— Uită-l și pe ăsta! Lasă, dom'le, emoțiile artistice! îl repezi Grigore Popa. Inventarie grupul și rîse din gît: Sintem va să zică cinci inși. Noroc că Vilcu lipsește. Asta înseamnă, aproximativ 150 de mii de căciulă. Hm, n-ar fi rău...

Panaitescu tresări. Repetă năuc, ducîndu-și mîna la frunte:

— O sută cincizeci de mii? Calculă repede, mecanic, cu ochii repeziți în tavan: Adică șapte sute cincizeci de mii de franci francezi, două milioane de pesetas... Fantastic!

— Chestia e cine ne dă banii ăștia, rînji Matei.

— Cunoștința mea, declară senină Melania Lupu, este un mare amator de artă și desigur... nu-i așa, dispune și de mijloacele corespunzătoare. Chicoti: Dacă vrei, pot să-i caut numărul de telefon.

Se ridică sprintenă și dispăru în odaia ei.

Sculptorul se întoarse spre Panaitescu. Întrebă încet:

— Crezi că-i trombon?

Celălalt, adîncit în calcule complicate nu-i răspunse.

Valerica Scurtu rămăsese cu ochii pe fereastră. Un colț desprins al perdelei lăsa să se vadă o lună galbenă, în zdrențe, închipuită de un pictor nebun. Femeia ținea gura ușor întredeschisă. N-avea reprezentarea concretă a sumei. Doar o cifră cu multe zerouri, apoi, cu un efort de imaginație, mantoul de astrahan și guler de vulpi visat de pe vremea bacalaureatului, o broșă de aur în locul cătelului ieftin din dublé, un apartament mobilat cumsecade, poate o mașină...

Pe buzele sculptorului răsări un zîmbet urit. Avea să dea dracului „capodoperele” și posteritatea, și atelierul mizerabil. Nu, el unul se săturase pînă în gît!

— Basta! șopti fără să-și dea seama.

Nu știa încă bine ce va face. Niciodată nu avusesese prea mulți bani. Respiră adînc: „O să mă distrez. Asta am să fac! O să crăp distrîndu-mă... Să-mi ajungă!”

Grigore Popa se plimba agitat. În ochii negri, de mult stinși, se aprinsese o flacără. Cineva care l-ar fi cunoscut în tinerețe ar fi regăsit acum ceva din

chipul de altă dată. Ținea mâinile la spate mișcând nervos din degete.

„Nu zic sute de mii, cum socotesc cretinii ăștia... Nici măcar o sută... Doar 50 de mii! Cîte solde ar fi însemnat în '38?... Dă-le naibii de solde... 50 de mii de dolari. Fantastic! Am să mă stabilesc la Londra. O bibliotecă cu cărți legate în piele și coniac fin... Alteceva nu-mi doresc. Măcar doi-trei ani buni. Dacă mi-ar fi zis cineva acum cîteva zile... Niciodată nu trebuie să încetezi să sperî... Londra... Hotărit, e uluitor!”

Panaiescu așezat pe taburet privea covorul. Mîinile îi atîrnau. Izbutise să convertească suma în toate monedele posibile. Franci elvețieni, francezi, mărci vest-germane, yenî, dolari canadieni și așa, ca amuzament în yonî chinezești.

„Am să plec cu Coca în nordul Italiei. Visează voiajul ăsta de cînd ne-am căsătorit. E ceva în sînge la ei... Bunicu-său vîna urși polari. După aia poate mergem la Chicago. Am auzit că Nedelcu s-a stabilit acolo. Face afaceri pe picior mare. Poate mă ia asociat...” Își reluă calculele: „Deci două milioane de pesetas... Finlandezii ce monedă or avea?...”

Melania Lupu scotocea febril în șifonier:

„Unde Dumnezeu poate să fie? Nu-ți pierde capul, draga mea... Știu, un noroc nebănuît! Ai să vezi în sfîrșit California, pădurile de portocali din Andaluzia, cerul de la Madrid, soarele acela roșu despre care ai citit atîta... Te și văd, draga mea... O doamnă distinsă, într-un costum de voiaj elegant. Ai să-ți faci cărți de vizită cu marginile de argint. Aurul e ostentativ. Ceva de parvenit...”

Se întoarse în hol îmbujorată. Flutura un carnetel pe care îl confecționase singură. Foile știrbe,

decupate în trepte ca un repertoar, erau cusute între coperti de pînă înflorată.

— L-am găsit! exclamă cu respirația tăiată.

Grigore Popa își pipăi cu degetul gingia. Îl durea.

— Hm!

Sculptorul se apropie de bătrînă. O măsură lung, cu o privire filtrată:

— Îți dai seama, sper, că este o chestiune serioasă.

— Bineînțeles, domnule Matei! Melania Lupu strînse carnetul la piept: Vă rog să nu aveți nici o îndoială. Vă recomand o firmă solidă, cu tradiție...

— Cînd poți lua legătura cu individul?

— Cu domnul Van der Hoph! Și miine, dacă sînteți de acord.

— Mda... Se răsuci spre ceilalți: Are cineva o propunere mai bună? Oamenii ridicară din umeri. În regulă! Deocamdată e singura soluție.

— Atunci am să-i telefonez.

Doru Matei își prinse umerii în căușul palmelor.

— Ai grijă cum vorbești...

— Oh! Bătrîna rise cochet: E suficient să-i spun că vreau să-l văd.

— Scleroză! șopti disprețuitor Popa. Sclerozați și cretini!

Sculptorul înfășură tablourile și le introduse în tainiță. Vorbi cu spatele întors:

— Te înșeli, papa! Ai să te convingi în cîrînd... Și-acum, cred că putem merge la culcare.

Nu-i răspunse nimeni. Se răsuci surprins. Oamenii îl priveau apăsă, cu fețe de piatră. De piatră păreau și trupurile nemișcate. Înțepeniseră, înșurubați în scaune, pregătiți pentru o lungă așteptare.

— E absurd! exclamă Matei. Cît poate să dureze veghea asta?

Popa se mișcă în fotoliu:

— Dumneata ești convins că pînă mîine dimineață pînzele nu dispar? Dacă-i așa, du-te și te culcă!

Melania Lupu își înfășurase picioarele într-un pled călduros:

— Sînt sigură că ne vom petrece timpul extrem de plăcut. Am locuit ani de zile împreună, fără să ne cunoaștem.

— Eu, unul, m-am simțit foarte bine, replică în surdina Popa.

Valerica Scurtu își îndreptă cutele capotului. Rosti cu dinții încheștați:

— Nu mă mișc nici moartă de-aici!

— St! făcu Panaitescu. Umblă cineva la ușă.

Matei își privi ceasul.

— Șase și jumătate. Pe unde i-or fi sticlit ochii amicului Vilcu?

Ușa se deschise încet și apărură un bărbat înalt, cu figura obosită. Două riduri adînci, săpate în jurul gurii proeminente, buzele subțiri îi dădeau un aer agresiv, în bizar contrast cu blîndețea ochilor. Purta un palton elegant. Gulerul și căciulița de biber prinseseră în gerul de afară o strălucire udă. Ridică surprins sprîncenele:

— Sînteți matinali astăzi...

Valerica Scurtu arată dezastrul de pe zid.

— Inundație! Nici nu vă imaginați ce balamuc a fost. Firește, a trebuit să închidem apa caldă.

— Da... neplăcut.

Vilcu îi privi circumspect și părăsi holul.

„Ce-i cu ei?”

Vilcu își consultă în oglindă chipul obosit, fără să se vadă. Repetă în șoaptă:

— Ce-i cu ei?

Oamenii aceștia se disprețuiau sincer, evitau sistematic orice contact: în baie, la bucătărie sau în hol. Popa nici măcar n-o saluta pe Valerica, iar femeia îl detesta pe sculptor. Panaitescu îi tolera indiferent, Melania Lupu ignora politicoasă tot ce o înconjura...

Teava spartă nu i se părea un motiv suficient pentru a-i strînge în același perimetru. De obicei, la șase dimineața se aflau încă în paturile lor, cu excepția Valericăi care, nervoasă, într-un capot șleam-păt și cu bigudiuri în păr, se pregătea să plece la birou. Cel puțin Doru și bătrîna nu apăreau nici-o dată înainte de unsprezece, după aceea începea vînzoleala pînă noaptea tîrziu.

„Da, ceva s-a întîmplat...”

— Pleacă pentru trei săptămîni la Iași, anunță bătrînul fonfăit, cu o gură fără salivă.

Se lăsă să cadă în fotoliu. Genunchii înțepenîți nu voiau să-l mai asculte.

Valerica Scurtu tresări:

— Pleacă?!

— Peste un ceas. Te roagă să-i dai înapoi valiza.

Femeia privi nehotărîtă în jur. Nu-i era frică de Melania Lupu, o bleagă, nici de Popa, hapsîn, dar prăbușit, neputincios. Se temea de Matei. Fantezia încinsă, dezlănțuită, născocea complicități haiducești între Panaitescu și sculptor. Și deși se făcuse ziuă, și-i imagina manevrînd în întuneric, înveliți în pelerine cu pălării negre trase pe ochi și cuțite lungi. Jefuiau, ucideau...

„Îi achită pe ăștia doi și fug în lume! Sînt în stare!”

Le aruncă o privire neagră, grea. Privirea pe care ar fi avut-o în fața tainitei goale.

Melania Lupu îi zîmbi blînd:

— Du-te, draga mea. Te așteaptă. N-o să se întîmple nimic. Apoi fără legătură: Mă cam supără fica...

Se întrerupse brusc. Bătrînețea e plină de vicii. Proteze, ceaiuri menite să stimuleze un stomac le- neș, bandaje călduroase pentru spinări, ori genunchi care nu mai simt de mult căldura. „Tinerii nu în- țeleg lucrurile astea. Și e mai bine...”

— Dacă se întîmplă ceva, șuieră Valerica Scurtu, țipă! Trîntește! Sparge borcanele!

Matei rînji:

— O să am grijă să-i astup gura. În locul dumi- tale nu m-aș duce.

Femeia își mușcă buzele. Chipul obosit, încadrat de lațe puține, era verzui. Herpesul se întinsese, se- mîna acum cu un crater.

Bătrîna clătină capul.

„E tare urîtă biata fetiță”.

— În fond ce-o să facă nenorocita asta cu banii? întrebă Matei după ce ușa se închise.

— O să hrănească pești! bombăni Popa. Mulți, zglobii, și tinerei! Campioni la înot, cu coada pe moațe și trabant. Rîse răutăcios: O să le cumpere și un acvariu confortabil ca un cavou de lux. O să vedeți!

— Vai, copii! îi admonestă dulce bătrîna. De ce vorbiți așa?

Vîlcu își frecă mîinile înghețate. Prin ușa des- chisă se vedea valiza pregătită și un sac mic de voiaj.

Se adresă bătrînului, zîbind:

— Mi-ați promis niște cărți pentru concediu.

Grigore Popa tresări:

— A, da... Păru gata să se ridice, apoi se răz- gîndi. Mă simt cam ostenit. Alege-ți singur... Raf- tul de jos, sub radio...

Vîlcu îl scrută surprins. Ridică din umeri și dis- păru în camera bătrînului.

Melania Lupu observă în șoaptă:

— Ce greșală!

— Te-ai ramolit complet, Popa! aruncă, în sur- dină, sculptorul. În viața ta n-ai lăsat o muscă să-ți intre în odaie, pînă și oalele le ții sub cheie și din- tr-o dată îl poștești pe ăsta să-ți răscolească pe unde-i place! Și mai vorbești de cretini.

Vîlcu se uită la ceas: „Mai am o oră...”

Se opri în prag. Oamenii adormiseră răpuși de oboseală. Melania Lupu surîdea pînă și în somn, Va- lerica Scurtu crispată, cu bărbia înfiptă în piept. Grigore Popa gemea. Degetele încîrligate rămăse- seră înfipte în poalele halatului vătuit. Sculptorul dormea adînc. Somn tînăr, destins, cu mîinile și pi- cioarele împrăștiate, alungînd, nesuportînd odihna unui al doilea în același pat. Panaitescu sforăia. Îi alunecase capul peste marginea fotoliului. Mărul lui Adam se zbătea viu, ca un animal mic prins în cursă.

Vîlcu se apropie pășind fără zgomot. Îi prinse delicat ceafa căutînd altă poziție. Panaitescu tresări căscînd un ochi congestionat, încleiat de somn, apoi adormi din nou.

Contabilul zîmbi. Își luă valiza și părăsi locuința.

La ferestre, un soare de iarnă, aspru spăla florile de gheață, migălite peste noapte.

Valerica Scurtu crăpă subțire pleoapele. Întilni privirea trează a sculptorului și închise reflex ochii.

Matei începu să ridă încetișor. Nu dormea nici unul, în afară de Panaitescu al cărui chip părea sfîșiat de viziunile de apocalips ale unui coșmar.

Grigore Popa își frecă mîinile înghețate:

— Bine că a plecat! Aș bea ceva fierbinte...

— E o idee! exclamă Melania Lupu. Se descolorosi de pledul gros, ridicîndu-se sprintenă din fotoliu. Sînteți invitații mei! Vă pot oferi o ceașcă de cacao. După aceea, voi telefona domnului Van der Hoph.

Insomnia nu-i alterase chipul. Același ten proaspăt, ochii limpezi își păstraseră expresia deschisă, aproape naivă, părul alb, frizat natural se pieptănase de la sine în bucle neglijente, împrumutîndu-i un aer de cochetărie firească. Capotul de lînă, ieftin, cădea elegant pe silueta grațioasă.

Valerica Scurtu o examină rece, cu colțurile gurii adunate. Nu trebuia să se uite în oglindă ca să știe cum arată. Diminețile, în special, erau monstruoase. Diminețile cu ochi urduroși, cînd somnul nu se desprinde de genele rare și țepene, cu cearcane și pleoape umflate, cu fața verzuie ca o pungă de venin și surpriza coșurilor ivite peste noapte. Se răsti incapabilă să-și stăpînească iritarea:

— Eu nu beau! Nu vă deranjați.

Bătrînica își încleștă degetele fragile. Părea sincer îngrijorată.

— De ce, draga mea? O să te învîioreze. Încearcă, te rog!

Dispăru vioaie în bucătărie. Matei ridică două degete:

— Piuu întâi la baie!

Peste cîteva clipe se auzi robinetul deschis sălbatic și glasul de bariton al sculptorului:

— Bună seara, don Basilio, bună seara...

Apăsa cu voluptate pe silabe și Valerica Scurtu mai știa că în timp ce cîntă se strîmbă în oglindă luînd poze marțiale ori încrețindu-și fața mobilă de cauciuc în grimase de saltimbanc. Dintr-un anumit colț al bucătăriei se zărea tot...

— Hm, făcu Popa aruncîndu-i o privire circumspectă. Hm! Se duse hotărît la ușă, închise și băgă cheia în buzunar: Ca să fim mai siguri, pînă una alta.

Întră la el în odaie pipăindu-și poalele hainei de casă.

Valerica Scurtu rămase un timp pe gînduri, apoi se ridică greu. Lăsă ușa camerei larg deschisă. Începu să se pudreze grăbită, supraveghind holul. Pe arcadele pleșuve desenă două sprîncene inegale, învîioră cu un roșu de cărămidă buzele zgrunțuroase și obrajii surpați. Își strînsese lațele într-o panglică neagră apoi schimbă capotul.

Reveni prima în hol. Melania Lupu se interesă din pragul bucătăriei:

— Gata, copii?

Panaitescu se trezi speriat. Le privi rătăcit și articulă greu, cu limba împleticită:

— Ce-i? Ce vreți?

— Totul e în ordine, zîmbi bătrîna. V-am pregătit ceva bun, dar poate că înainte ați vrea să vă faceți puțin toaleta...

Panaitescu își plimbă automat mîna pe creștet

apoi dădu cu ochii de pijamaua cirpită, și se ridică jenat.

Melania Lupu împărți cești mari de cacao. Un serviciu vechi, uzat, cu păuni. Cozile minunate își păstrasera culorile. Pe fiecare farfurioară așezase cite două feliuțe transparente de pâine prăjită unse cu unt. Bătrîna îi urmărea radioasă, făcea impresia că socotește micul dejun oferit drept un adevărat festin.

Sculptorul sorbi lacom apoi puse decepționat ceașca pe masă. Lichidul cafeniu era aproape rece, prea diluat, fără suficient zahăr.

„Hm! Femeia asta n-o să moară în sărăcie“.

— Nu vă e foame, domnule Matei? întrebă cu zîmbet tremurat Melania Lupu.

— Nu prea...

— Cred și eu, interveni cu glas șuierător Valerica Scurtu, după ce a dat iama azi-noapte prin oale! Refuzase tratația bătrînei și mușca dintr-un șnițel rece. Izbucni dezlănțuită: Nu ți-e așa, un pic de jenă?

Matei ridică din umeri, fals nedumerit. Se adresă celorlalți:

— Aveți cumva idee la ce se referă fecioara?

— Escrocule! izbucni femeia scoasă din sărite. Mi-ai furat două șnițele și o halcă de carne din tocană. Alaltăieri opt chiftele, doi gogoșari și un picior de pasăre...

— O fi fost găina șchioapă! Vezi-ți de treabă, madam, nu te lăsa de oameni!

Panaiteescu îl privea cu gura căscată. Avusese totdeauna o admirație totală, necondiționată pentru oamenii cu tupeu, care știu să se descurce în orice

conjunctură, sincer indiferenți la opiniile celorlalți. Matei i se părea că face parte din această specie.

— Și mie mi-a dispărut, mîrii Popa cu nasul în ceașcă, o ceapă și... niște sare. Eu netezesc întotdeauna sarea cu dinții furculiței. Săptămîna trecută, joi, am găsit-o altfel. Lipsea, da, da, lipsea cam multisor...

Melania Lupu scoase carnetul din buzunar vrînd să mușmalizeze incidentul.

— Cred că aş putea încerca să-l sun pe domnul Van der Hoph. E tocmai ora cînd deschide magazinul.

Luă telefonul în poală, formă 07 și ceru Amsterdamul.

— Fură de stinge! conchise fără să se adreseze nimănui Valerica Scurtu.

Sculptorul o privi drept în față. Șopti, zîbind fermecător:

— Acum, fie vorba între noi, tocana era cam grasă. Știi, nu face bine la ten, și împinse cu degetul spre obrazul pămîntiu al femeii.

Valerica Scurtu sufocată de furie amuți.

Telefonul emise cîteva țîrîituri stridente. Melania Lupu ridică receptorul. Mîna îi tremura de emoție. Dintr-un salt, sculptorul fu lingă ea. Își lipi capul de părul bătrînei încercînd să intercepteze discuția. Comunică stupefiat:

— Nu ne-a trombonit! E chiar Amsterdamul!

— Luni 12 decembrie, tipul o să fie în București, anunță emoționat sculptorul. Adică peste patru zile.

Bătrîna lăsă receptorul jos. Spuse cu un glas ușor voalat:

— După cum ați auzit, luna viitoare...

— Unde naiba l-ai cunoscut pe individ, cucoană? o întrerupse Matei cu o expresie năucă, ținând miinile în buzunar.

O priveau într-un chip nou, fără să-și camufleze surpriza. Melania Lupu zîmbi modest. Obrazul roz deveni brusc carminat.

— De mult... Eram, bineînțeles, mai tinără. Tuși, încercînd să-și ascundă tulburarea: Domnul Van der Hoph este o persoană foarte respectabilă.

— De, făcu Popa cu capul înghesuit între umerii înguști. Să vedem pînă la urmă. Să vedem...

Sculptorul șopti la urechea lui Panaitescu:

— Asta se suspectează și pe el...

Auzi un foșnet și întoarse capul. Manșeta unui ziar apăruse sub ușa. Făcu cîțiva pași. Glasul lui Popa îl opri:

— Pardon, tinere! E gazeta mea! Sint abonat!

Își culese înțepat jurnalul și se întoarse în fotoliu. Matei îi aruncă o privire peste umăr. Bătrînul consulta rubrica deceselor din mica publicitate.

— Și-acum ce facem? întrebă încet Panaitescu.

Purta un costum elegant de casa cafeniu cu batic și cravată din lînă galbenă. Frizura complicată îi acoperea iluzoriu craniul. Din cauza chipului pămîntiu, murdar, hainele păreau stridente. În mod ciudat, pijamaua cîrpită și veche i se potrivea mai bine.

— Ce să facem? Matei dădu cu piciorul într-o papiotă goală: Jucăm țurca! Nu înțeleg de ce mai întrebi. E aproape zece. Trebuia să fii de mult la lecții, ca și domnișoara Scurtu, dealtfel, care a lăsat orfan un birou întreg pentru a ne ține companie. Ați ales, deci!

Valerica Scurtu se mișcă în scaun. Spuse răgușită:

— Vezi-ți de treburile dumitale! Nu te ocupa de mine.

— Cred că am să tricotez puțin, declară Melania Lupu gîndindu-se de fapt la altceva. E cel mai bun calmant. Am avut o prietenă...

Grigore Popa scoase o exclamație puternică. Pe fața bătrînă și boțită se așternuse un zîmbet ciudat. Deschise o agendă răsfoind-o nerăbdător și trase o linie apăsată cu creionul mecanic de argint.

Matei îl măsură nedumerit:

— Asta ce mai fu?

Popa rise răutăcios. Cu voce nesigură, gilgîind de o satisfacție stranie:

— A mai crăpat unul! și ciocăni cu unghia încovoiată în ziar indicînd rîndurile dintr-un chenar negru. Martinescu! Mi-a făcut un mare rău acum 49 de ani... Da, un mare rău. Eram elev la liceul militar din Craiova. Chicoti: Kaput! L-am șters de pe listă.

— Ce listă? întrebă stupefiat sculptorul.

— Ești naiv, tinere! Îi am pe toți aici, în agendă. Îi caută ochii și preciză cu o privire rea: Nu uit nimic. Doar proștii uită.

Matei se sprijini de zid. Încercă să-și aprindă o țigară, dar bețele de chibrit i se rupeau între degete. Bătrînul firav îl îngrozea. Să porți ranchiună după 50 de ani unui tip care te-a turnat pentru că ai copiat la teză, ori fiindcă i-ai suflat iubita cu co-dițe pe spate, să nu uiți, să nu poți să uiți, să te montezi la fiecare revelion întocmind liste cu supraviețuitorii unor inamiciții de-acum două-trei sau chiar patru decenii, să înregistrezi cu satisfacție de

cioclu decedații și-apoi să transcrii „pe curat” restul păcătoșilor, i se părea monstruos.

— N-au mai rămas mulți. Grigore Popa privea peste capul tinărului cu o ură densă: Vreo șase. Cei-lalți au crăpat... Da, au crăpat.

Panaiteescu se uita la el cu gura căscată. Dintr-o dată, chipul i se schimonosi oribil devenind vinăt și o expresie de groază i se infipse în ochi. Își duse mâinile la gît, gemu fără aer și se prăbuși.

Capitolul III

O SINUCIDERE MASLUITA

Li se tăiase răsuflarea, aproape nu îndrăzneau să se miște.

— A murit? întrebă înspăimântată Melania Lupu.

Valericăi Scurtu îi clănțneau dinții.

— E o glumă! Țipă isteric: Imposibil! Abia acum câteva minute era zdravăn, sănătos. Nu cred!!

Matei se ridică de lângă trupul lui Panaiteescu. Rosti sec:

— Mai mort decît atît nu poate fi.

Își mușcă buzele pînă la sînge încercînd să se stăpînească. Grigore Popa își puse ochelarii. Mîinile îi tremurau.

— Otravă! Nenorocitul a murit otrăvit. Se vede după culoare. E vinăt.

— Deci o crimă! exclamă îngrozită Valerica Scurtu.

Melania Lupu șopti cu lacrimi în ochi.

— Ar fi prea îngrozitor... Atinse ușor brațul sculptorului: De ce? Nu înțeleg nimic.

Tinărul ingenunche din nou, mirosind buzele cadavrului. Simți o aromă iute, de migdale.

— Cianură? întrebă Grigore Popa.

— Da... Cred că da.

Valerica Scurtu plîngea cu sughituri. Trupul sfișiat de convulsii tresărea electrocutat. În fond, moartea lui Panaiteescu o lăsa rece. Deși conviețuiau în aceeași locuință de ani de zile, se cunoșteau foarte puțin. Profesorul fusese un vecin comod și discret, calitate ținînd mai mult de o superbă indiferență vis-à-vis de tot ce se petrecea dincolo de limitele stricte ale perimetrului în care evolua și de o sinceră lipsă de curiozitate pentru viața și trebuirile colocatarilor. Lipsea aproape toată ziua, iar seara ieșea cu nevastă-sa, amîndoi ciudat de eleganți față de existența precară pe care o duceau acasă. Mînceau pe apucate, prin expresuri sau din pachetele mici de băcănie. Plîngea de frică, din cauza emoțiilor și a nervilor măcinați în insomnii ucigătoare, doborîtă de tensiunea ultimelor evenimente.

Sculptorul se așeză călare pe un scaun. Aruncă spre ceilalți o privire inveninată:

— Care din voi e șmecherul? În ochi i se aprinse un licăr sarcastic. Se adresă lui Popa: Cred că n-ar strica să consultăm nițel carnetelul dumitale. Pun pariu că e și Panaiteescu pe listă.

Fruntea bătrînului se întunecă.

— Tinere, ești un dobitoc!

— Hm, nu atîta cît îți închipui. Simțea nevoia să vorbească, să se audă, să-și astîmpere spaima care i se strecurase în vine. Ochiul îi alunecă:

Poate că nici domnișoara Scurtu nu e atît de străină pe cît pare. Draga noastră Valerica e amatoare de senzații. Pîndește oamenii în baie. În special bărbații...

— Ticălosule!

— ...se uită pe gaura cheii. Acum se află probabil într-o perioadă de spleen. O crimă e o chestie! Melania Lupu își încheștă degetele.

— Domnule Matei, vă rog, nu trebuie... Sintem și așa destul de necăjiți.

— Își închipuie că dacă ne improașcă cu noroi, e deștept, spuse infundat Grigore Popa. Cretin!

Sculptorul își miji ochii:

— Trece-mă pe listă! Se ridică amenințător: Unul din voi l-a ucis pe Panaitescu.

— Tu! Tu! reuși să exclame Valerica Scurtu.

Bătrînul ridică sprîncenele:

— Chiar! De ce n-ai fi dumneata criminalul?

— Fiindcă eu știu că nu eu l-am ucis. Unul din voi trei a făcut-o.

— Hm! ricană disprețuitor Grigore Popa. Halal logică!

— Pentru mine e destul de bună.

— Domnule Matei! Melania Lupu făcu cîțiva pași înainte: Vă rog! Doar am văzut cu toții. Domnul Panaitescu n-a înghițit nimic, n-a luat nimic din mîna noastră. Cianura omoară instantaneu. Cum putea să-l ucidă unul dintre noi?

— Nu știu, aici e trucul. Dar cineva a făcut-o.

— Cretinul are dreptate.

Valerica Scurtu își înfipse mîinile în păr.

— De ce?! Dumnezeu! De ce?!

Lui Popa îi tremura colțul gurii:

— E simplu. Bani se împart acum la... patru.

Doru Matei îl privi gol:

— Deocamdată...

Mult mai tîrziu își dădu seama că ceva care n-avea nici o legătură cu moartea lui Panaitescu, ceva nelămurit, o indispoziție de ordin fizic îl irita. Ridică brusc storurile. O lumină rece de dimineață cu ger și soare năvăli în încăpere scormonind toate ungherele.

Grigore Popa își duse mîna la ochi:

— Tinere, dacă simți nevoia să-ți biciuiești nervii...

Sculptorul avu un gest de nerăbdare:

— Nu suport becul cînd afară e ziuă. Clar? Își privi ceasul: Poate că ar trebui să anunțăm miliția. E aproape nouă și jumătate. Ne vor întreba de ce am așteptat atît.

Valerica Scurtu tresări. Privea constant într-un singur punct, evitînd trupul lui Panaitescu. Îngăimă:

— Miliția?!

— Așa se obișnuiește cînd oamenii își dau duhul din senin, explică sardonice Matei.

Grigore Popa cu bărbia nerasă prinsă între degete se interesă ironic:

— Te-ai gîndit cumva ce o să le povestești?

— Las chestia asta pe seama dumitale. Fiecare autor își explică opera.

— Hm, învață să-ți ascuți mai bine săgețile cînd le slobozi din arc. Altfel ricoșează. Ricoșează penibil...

Doru Matei apucă nervos marginea scaunului. Replică violent:

— Ce-i drept, n-am experiența dumitale! Nu întocmesc liste!

— Vă rog nu vă certați, imploră Melania Lupu. Avem atîtea de făcut...

Bătrînul n-o luă în seamă. Își îndreaptă degetul spre sculptor:

— Vreau să-ți spun ceva, tinere! În general, nu m-am omorît cu sfaturile. Oamenii trebuie să-și poarte singuri de grijă. Cine nu știe s-o facă e aprioric condamnat. Trăim însă împrejurări speciale și din nefericire sînt tot atît de amestecat ca și voi în povestea asta idioată.

Sculptorul începu să fredoneze ostentativ:

— Ce cauți tu în viața mea / De ce ai venit să-mi tulburi liniștea...

Melania Lupu nu-și lua ochii de la bătrîn. Șopti:

— Lăsați-l, domnule Matei, să vorbească.

Popa rise:

— Mă ascultă, n-avea grijă! Anunțăm miliția, va să zică. Vin ăia peste noi și constată crima. Încep întrebările. Cine? De ce? Cum? Admitem ipoteza că-l descoperă pe asasin...

— Sper! scriși Valerica Scurtu.

Bătrînul clătină din cap:

— Criminalul va vorbi, domnișoară! Va mărturisi de ce a făcut-o. Nu-i mai pasă de nimic, de vreme ce va admira natura după niște gratii.

— Clar! admise Matei. Glasul nu păstra nici umbră de supărare. Iar statul ne umflă tablourile. Și ziceați adineaori că e total ramolit!

— Să luăm acum varianta cealaltă. Că nu-l descoperă. Individul care l-a aranjat pe Panaitescu pare al dracului de dibaci.

— Vor clasa dosarul și cu asta basta!

Grigore Popa se lăsă pe spatele fotoliului:

— Încep să cred că într-adevăr nu ești dumneata asasinul. Știi ce înseamnă, tinere, să clasezi un dosar? Asta presupune săptămîni și chiar luni de cercetări, anchete și paraanchete. Vom fi urmăriți pas cu pas,

minut de minut. Iar peste patru zile vine tipul din Amsterdam. Nu cred că l-ar bucura peste măsură ca la întrevedere să asiste și doi-trei milițieni. Respiră adînc: La chestiile astea v-aș ruga să reflectați.

Sculptorul începu să se plimbe nervos prin încăperea. Ținea mîinile în buzunare, zornăind zgomotos cheile. Se opri în dreptul bătrînului:

— Nu văd realmente nici o ieșire. Făcu o pauză și adăugă nesigur: Dumneata... dumneata trebuie să te fi gîndit la ceva. Cînd ucizi, te gîndești la urmări.

Popa rise amar:

— Cu proxima ocazie îți promit s-o fac.

— Dumnezeule! gemu Valerica! Scurtu apăsîndu-și degetele pe temple. O durea capul și-i venea să vomite. De s-ar termina toată povestea! Nu mai rezist.

— N-avem nici o soluție, conchise Matei. Doar, în sfîrșit, doar dacă nu avertizăm miliția.

— Și ce faci cu cadavrul? Îl îngropi în Cișmigiu?

Sculptorul își reluă agitat plimbarea.

— Cred că e destul de simplu, se auzi glasul limpede al Melaniei Lupu.

Popa dădu sceptic din cap. Bătrîna continuă liniștită:

— N-avem decît să susținem că domnul Panaitescu s-a sinucis.

Se întoarseră iute, privind-o cu ochii căscați. Melania Lupu zîmbea fermecător. Motanul își freca blana moale de picioarele ei.

Matei avu senzația că privește un tablou. Lipseau doar flăcările din cămin, rafturile lungi cu vase de aramă și un prunc roz-bombon care trage pisica de coadă.

— Fenomenal! exclamă sculptorul. Ce idee!

Se uita la ea cu o surpriză nemărginită. Bătrîna își plecă ochii modestă.

— Nu e nimic extraordinar, domnule Matei. Ori-cui i-ar fi putut trece prin minte, cu condiția să se gindească în liniște. Dumneavoastră erați prea afectat... Își trecu vîoale mîna prin păr: Acum trebuie să ne grăbim.

Grigore Popa își înghesui zîmbetul. Privirea ascunsă sub sprîncenele groase îi strălucea.

— Să ne grăbim. Avem, bănuiesc, de jucat o mică comedioară.

— Întîi, propuse Melania Lupu trebuie să-l transportăm pe domnul Panaitescu în camera dumnealui.

— Las' că stă destul de bine și aici, opină sculptorul, căruia îi repugna gîndul că ar atinge trupul fără viață.

Bătrîna îl muștră dulce:

— Domnule Matei, n-ayem voie să facem greșeli. Nimeni nu se sinucide într-un hol comun. Cînd ieși astfel de hotărîri, cred că sînteți de acord cu mine, simți nevoia să fii singur. E chestiune de psihologie elementară.

Grigore Popa desenă niște spirale în aer:

— He, he! Școală înaltă!

Melania Lupu îl privi peste umăr. O privire transparentă.

— Nu trebuie ignorat nici celălalt aspect. Vom putea lesne explica de ce am chemat atît de tîrziu miliția. N-am știut, n-am văzut... Dar pentru că orele înaintau, iar dumnealui nu mai părăsea odaia ne-am gîndit, nu-i așa, ca buni vecini, că ar putea să se simtă rău...

Valerica Scurtu își aminti că iarna trecută fusese bolnavă de gripă o săptămînă și nimeni nu se gîndise să-i aducă un ceai. Nici măcar nu-i bătuseră în ușa...

Matei izbucni în ris. Prinse în palme umerii bătrînei:

— Hai că-mi placi!

Transportară cadavrul și-l întinseră pe pat. Se uitau în jur impresionați de sărăcia interiorului. O masă șchioapă, două scaune ieftine, divanul cu arcurile stricate, un bec simplu fără abajur care atîrna sinistru din mijlocul tavanului. Ibricul de cafea se răcise pe reșou, alături de mașina de scris.

— Aha! bombăni Grigore Popa. Uite cine consuma electricitatea!

Melania Lupu se îndreptă. Gîfîia. Își trecu degetele străvezii peste fruntea asudată.

— Încă puțin și înțepenea. Norocul nostru că s-a îmbrăcat înainte. Surise: Sinucigașii sînt cocheti, țin la toaleta lor. O prietenă de-a mea s-a aruncat de la etaj. Vă rog să mă credeți, s-a sculat de la cinci dimineța, și-a frizat părul, și-a călcat cea mai frumoasă rochie. S-a parfumat chiar...

— Ai prieteni interesanți, constată Grigore Popa cu un rînjet.

Bătrîna replică senină:

— Am avut într-adevăr noroc, îmi dau seama.

Valerica Scurtu se sprijini epuizată de perete. Părul prins în panglica neagră îi descoperea urechile galbene, cu cercei subțiri de aur. Părea la capătul puterilor.

— Nu s-a terminat?

— Ai puțină răbdare. Melania Lupu scrută îngrijorată fața golită de sînge: Odihnește-te, draga

mea. O să mă ajute dumnealor. Se uită în jur: Va trebui să confecționăm o mică scrisoare.

— Aha! înțelese Grigore Popa.

Zimbea mereu. Sculptorul, mai puțin perspicace, își încreți fruntea:

— Ce scrisoare!

— De adio, firește, prin care-și ia rămas bun de la soție.

Grigore Popa își adună haina la gît.

— Aiureală! Se strîmbă: Cel mai analfabet gra-folog va simți imediat falsul. Caută altceva, cucoană!

— Dar m-ați înțeles greșit, făcu bătrîna ușor vexată. Vom bate scrisoarea la mașină. El însuși obișnuia să-și rezolve astfel toate lucrările. Zimbi încurcată: Ați uitat cît vă enerva țăcănitul? Cînd aruncați cu papucii în ușă...

Nu mai așteptă răspunsul și luă o foaie de hîrtie așezînd-o în mașină.

Grigore Popa rise scurt.

— Ești vesel, domnule! constată sculptorul.

Celălalt își strînse buzele. Expresia i se înăspri-se.

— Am o impresie ciudată...

— Adică?

— Toate astea par învățate pe dinafară.

— Premeditare? bilbii Matei.

Bătrînul tăcu.

Melania Lupu scoase hîrtia din mașină și citi încă o dată textul.

— „Draga mea Coca. Ideea de a pune capăt unei vieți care a încetat să-mi aducă vreo bucurie mă preocupă de mult. Privește actul meu ca pe o elibere-rare, pune-l pe seama unei incapacități de a trăi, de a mă adapta, de a nu aștepta cu indiferență și plictici-

seală un mîine, un an care urmează. Nu toți avem vocația de a exista. Eu m-am născut cu această infirmitate. Iartă-mi ce ai de iertat. Gîndul că acum sînt fericit, poate constitui pentru tine o mîngiere“.

Grigore Popa își dresе glasul:

— În general, oamenii își pun lațul de git pentru rezoane mai concrete.

— Aveți dreptate, dar dacă am fi inventat un motiv, miliția s-ar fi grăbit să-l cerceteze.

— Just! conchise Matei.

— Și-apoi, reluă bătrîna, Panaitescu era un indi-vid ciudat. Închis, absent, cam blazat. Un astfel de bărbat ar fi putut... Își inghiți saliva: Hotărîrea lui, sînt convinsă, nu va surprinde prea mult.

Valerica Scurtu își lipi mîinile asudate de zid.

— Am impresia că visez...

— Epistola rămîne neiscălită? se interesă sculptorul.

Bătrînica își îndreptă cutele capotului apoi reflex pîrul.

— M-am gîndit și la asta. Se răsuci pe călcîie: Domnule Popa, mi se pare că anul trecut ați primit o carte poștală de la Panaitescu. Era cu nevastă-sa pe litoral. Cred că vă ruga să dați anumite relații ele-vilor care-l caută la telefon...

— Trebuia să-mi inchipui că cenzurezi totul, mî-rii bătrînul. Nu știu dacă o mai am.

— Oh, sînt convinsă că da. Declară candidă: În locul dumneavoastră aș căuta în cutia aceea mică, din lemn de santal.

Omul o privi perplex. Vru să spună ceva, dar re-nunță și o aduse.

— Ah! În sfîrșit! exclamă Melania Lupu bătînd din palme ca un copil. Eram sigură că nu mă înșel.

Puse cartea poștală pe masă, luă o bucată de hirtie și încercă să imite semnătura profesorului. După mai multe tentative se declară satisfăcută.

— O să meargă!

Oamenii o priveau muți. Bătrina duse degetul la frunte:

— Stiloul!

Sculptorul îl scoase grăbit pe al lui și i-l oferî.

— Domnule Matei, rise îngăduitor Melania Lupu, gîndiți-vă ce și-ar închipui miliția constatînd că Panaitescu a folosit stiloul dumneavoastră. Pe al lui îl caut.

Îl găsiră într-unul din buzunare. Bătrina se așeză din nou în fața biroului. Cu un calm desăvîrșit, fără să-i tremure mîna, reproduse dintr-o singură trăsătură de condei iscălitura lui Panaitescu.

P-ul în special și parafa complicată erau desăvîrșite.

— Fantastic! exclamă sufocat Matei. Asta zic și eu plastografie!

Melania Lupu își îndreptă spatele:

— Nu e mare lucru. Puțină îndeminare. Cartea poștală o s-o rupem. Să nu se poată face comparație... Șochează două semnături identice.

Șterse stiloul cu batista, apoi clapele mașinii de scris. Se adresă cu un suris amabil sculptorului:

— Domnule Matei, vreți să mă ajutați? Trebuie doar să ridicați mașina. Așa! Așa! Aici pe pat e foarte bine. Puțin mai la stînga... Perfect! Clipi privindu-l drept în ochi: N-avem voie să neglijăm amprente. Sînt convinsă că mă înțelegeți...

Valerica Scurtu se apropie cu pași împleticiți:

— Asta ce mai e?

Bătrina lua unul cîte unul degetele lui Panaitescu.

apăsîndu-le pe diferite clape. Explică binevoitoare:

— Doar și-a bătut scrisoarea la mașină. Vor căuta amprente și le vor găsi. Fiți atent, domnule Matei! Niciodată nu așezi la o astfel de mașină pe fixator cu mîna dreaptă! O faci totdeauna cu arătătorul sau inelarul de la stînga. Carul desigur, tot cu stînga... Țineți seama de orientarea literelor!

Grigore Popa clătină din cap edificat:

— Pe lingă asta, Vitto Genovese¹ e un copilăș dulce...

Părea interzis. Bătrina pe care de ani de zile se obișnuise s-o nesocotească, o femeie lipsită de interes, bleagă și copilăroasă cu pisicile și brazii ei de Crăciun — tăia cu o săptămînă înainte steluțe și panglici de staniol, bucurîndu-se ca o fetiță — cu pantofii ei micuți și uzați unde-și pune singură cîte un cadou ieftin, cu colecția de ilustrate înfiorate căpăta acum dimensiuni noi, înspăimîntătoare. Îl uimea singele ei rece, adresa cu care intuia și desăvîrșea cîte un amănunt lugubru. Îi atribui spontan o biografie aventuroasă, escroacă de talie mondială, complicea și amanta vreunui mare gangster din țară ori de aiurea. Îi acorda dintr-o dată însușiri cu generozitatea tipică marelui reviriment. Surpriza pe care o încercăm față de cineva se cere consumată, fantezia dezlănțuită adăugînd substanțial materialului faptic. Actuala carte de vizită a Melaniei Lupu, casnică, văduva unui modest funcționar în Ministerul de Finanțe — era convins — reprezenta doar un camuflaj, o cacialma formidabilă de care ea însăși probabil ridea cu hohote, în pătucul de fecioară cu îngerași și bile de bronz.

¹ Vitto Genovese — unul din foștii șefi ai Organizației mafiotă Cosa Nostra.

— Desigur, domnule Matei! o auzi. V-ați gândit foarte bine. Avem nevoie de un pahar. O picătură de apă e suficient.

Tinărul o servea prompt, grăbit, cu zelul caracteristic al subalternilor, față de superiorii pe care-i admiră.

Grigore Popa se așază pe un scaun.

— Din câte îmi dau seama, pregătiți paharul din care Panaitescu și-a sorbit fericirea. Cum faceți rost de cianură?

— M-am gândit și la asta, replică zglobie ca un cin'ezoi, Melania Lupu.

— Al dracului să fiu dacă mă surprinde!

Bătrîna își consultă modestă manichiura:

— Ne vom retrage fiecare în odaia noastră cinci minute. În acest răstimp, persoana care, în sfîrșit, ne poate împrumuta puțină otravă, o va lăsa pe această masă. Totul se va petrece cît se poate de discret.

Părăsi cu demnitate odaia. Grigore Popa începu să ridă.

— Aici ai zbircit-o, tanti! observă decepționat Matei.

Pe masă nu se afla nimic. Valerica Scurtu se lăsă fără puteri pe marginea patului. Atinse trupul lui Panaitescu și sări în sus urlînd.

Melania Lupu o dojeni plină de menajamente.

— Ți-am spus, draga mea, să te odihnești. În plus, trebuie să te gîndești cum vei explica domnilor de la miliție faptul că nu te-ai dus astăzi la serviciu.

Femeia dădu din cap încăpățînată. Explică totuși:

— Am o recuperare.

— Perfect.

Valerica se sprijini din nou de perete urmărindu-i cu ochi lucioși.

— Mai rămîne să rezolvăm chestia cu cianura, aminti înfrigurat sculptorul.

— Ai răbdare, tinere! Pariez că doamna a și găsit o soluție.

— Îmi acordați multă încredere, surise Melania Lupu. Într-adevăr, am găsit. Vom colecta puțină salivă de la domnul Panaitescu. Vă asigur, că la analiză, pe cioburile de sticlă se va descoperi otrava. Paharul i-a căzut din mină și s-a spart. Nimic mai firesc. Patul e înalt, iar dușumeaua goală.

Valerica Scurtu se cutremură. Ieși din cameră gata să leșine.

Bătrîna își admira opera.

— Cred că n-am omis nimic. Se întoarse spre ceilalți: Mi-aș îngădui acum, evident, dacă-mi permiteți să-mi exprim cîteva păreri.

Grigore Popa clătină din cap fără să comenteze.

— Întîi să trecem în hol. Atmosfera a devenit apăsătoare.

O urmară ca niște automate. Matei înghiți în sec:

— Aș bea ceva. Simt că-mi vijlie creierii!

— Sînt convinsă că tuturor ne-ar face bine o picătură.

Sculptorul aduse o sticlă de rom și cîteva păhărele.

— Eu nu beau! strigă Valerica Scurtu trăgîndu-și lafele.

— Idem, tinere! făcu Popa clătînînd degetul în aer fără să miște mîna. Rise sardonice: În general,

vreau să-l văd pe ăla care mai bea ceva în casa asta...

Melania Lupu îl privi cu luare aminte. Coborî pleoapele incurcată:

— Îmi pare rău că te-am deranjat, domnule Matei, poate că dumnealor au dreptate. Nu e cel mai potrivit moment.

Sculptorul rămase descumpănit, apoi ridică din umeri:

— Duceți-vă dracului!

Scoase dopul și duse sticla la gură. Brusc, se răzgîndi. În ochii i se aprinse o lumină veselă.

— Nu vreau să se împartă la trei! Cel puțin nu din cauza mea.

Bătrîna respiră adînc.

— Să stabilim deci ultimele detalii. Își privi ceasul agățat de gît. Este ora 11. Vom susține că l-am găsit pe Panaitescu... Mă rog, acum circa un sfert de oră. Adică la 10,45. Ne-a intrigat liniștea suspectă.

— N-o să iasă nimic din toată povestea asta, gîfii Valerica Scurtu. Țineți minte ce vă spun! E o nebunie! Pușcăria ne mîncîcă!

Matei trase adînc din țigară. Observă sarcastic:

— Mai ai timp să renunți. Fă-ți bagajul și întinde-o! O măsură dintr-o parte: Sînt convinși chiar că nu ți-ar strica să schimbi aerul.

Femeia îl țintui cu furie dementă, albă la față.

— Pește ordinar! Ți-ar...

— Stăpînește-te, draga mea, interveni Melania Lupu. Dumnealui glumește. Ținem doar cu toții la dumneata și sînt convinsă că te vei descurca foarte bine. Continuă repede, înăbușînd scandalul: Ne vor întreba despre Panaitescu, despre obiceiurile lui, eventuale neînțelegeri cu soția. Consider că e bine

să ne manifestăm, desigur fără ostentație, toată amărăciunea față de gestul nesăbuit, regretul pentru moartea unui vecin cumsecade. Sînt sigură că acestea sînt de fapt sentimentele noastre adevărate, și nu văd de ce nu le-am mărturisit.

Popa se hlizi pastîșîndu-i intonațiile:

— Vom contribui la cheltuielile de înmormîntare — bieții oameni n-aveau de nici unele — și-i vom comanda o coroană de flori. Văd și banderola: „Lui Panaitescu de la vecinii orfani și neconsolați“.

— Vai ce idee fermecătoare, domnule Popa! Vă dați seama ce impresie va face domnilor din poliție o coroană?! Căută: Exact! O coroană de garoafe albe cu un medalion de trandafiri roșii. Cît se poate de rafinat. Abandonă brusc tonul elegiac: Dumnezeule! Cum am putut uita?! Nu i-am aprins nici măcar o luminare bietului om. Sîntem doar buni creștîni, domnule Popa, nu-i așa?

Capitolul IV

NEDUMERIRILE MAIORULUI CRISTESCU

Se auzea liniștea.

„În 5—10 minute, vor fi aici, gîndi Doru Matei. Ce chestie! Încă nu-mi vine să cred. Totul a venit prea repede... La cît ar putea fi evaluat un Goya în străinătate?“

„Mi-e frică, gîndi Valerica Scurtu. Sînt niște șnapani! Am să fiu cu ochii în patru. Cred că mai am niște cofeină în șifonier“.

Motanul se cățără pe genunchii Melaniei Lupu.

„Valerica are nervi slabi, gîndi bătrîna. Doru e insolent, Domnul Popa cam morocănos. Va trebui să vorbesc și pentru ei, să alung orice impresie dezagreabilă. Contează enorm... Fii atentă, draga mea“.

„Nu-mi plac oamenii ăștia, gîndi Grigore Popa. Nu mi-au plăcut niciodată, iar acum și mai puțin. Ultimii pe care i-aș fi luat într-o combinație, dar n-am de ales“.

Continua să se audă doar liniștea.

Trecîndu-și degetele peste obrazul palid, construit din unghiuri, maiorul Cristescu încercă să și-i închipuie în viață de toate zilele. Îi făceau o impresie curioasă. Mizeriile inerente existenței în comun, micile meschinării, inevitabilele incidente — zece minute în plus la baie, un anume drept la o fereastră, sau la o bucătică de cămară violat, curățenia WC-ului, eternele suspiciuni privind consumul de electricitate — și încă altele, o mie, declanșînd adevărate războaie în care protagoniștii se apără, atacă, se detestă, cu energie inepuizabilă.

Plimbîndu-și privirea de la unul la celălalt, maiorul schiță rubrici provizorii: un pensionar, o domnișoară bătrînă, o văduvă în vîrstă care știe să zîmbească... Aveau să fie completate ulterior, revizuite, pentru un timp chiar uitate. Reprezentau însă un start, iar uneori e util să știi de unde ai plecat.

Pentru Cristescu, prima impresie, impresia proaspătă și în general nerecomandabilă avea o valoare specială. Credea într-o anume crispă a obrazului, ori linie a gurii sau într-o ridicare a bărbiei. Detalii inițial izbitoare și pe care obișnuința, cunoașterea mai aprofundată a individului le estompează. Știa cît

poate corecta un suris, o voce caldă sau un gest amabil. Cristescu n-avea nimic împotriva lor, le asimila însă cumva aparte, independent de primul diagnostic.

După 20 de ani de meserie, își închipuia că poate califica — cel puțin cu aproximație — licărul răutacios din privirea lui Grigore Popa, ca și linia coborîtă a gurii proeminente, ochii de copil luminînd chipul limpede al Melaniei Lupu. Îi atrăsese atenția farmecul aproape periculos al sculptorului, obrazul bolnav, răvășit al Valericăi Scurtu. Cel de alături, Panaiteșcu își camufla secretul. Expunea o figură rigidă din care viața se alungase ștergînd orice expresie. Un cadavru elegant și atîta.

Maiorul înregistra abstract zgomotele familiare din odaia profesorului. Glasul domol al locotenentului Azimioară dînd dispoziții aproape în șoaptă, declicul aparatului fotografic, pașii care-l purtau dintr-o parte într-alta a odăii. Se luau amprente, se lucra delicat cu penseta și pensula muiată în praf de cărbune, se căutau urme și un „nu se știe ce“ de obicei amănunt ciudat, uneori revelator, alteori parazit, totdeauna plin de întrebări.

Arătă cu țigara spre scrinul greoi. Pata de pe zid se întunecase, marginile deveniseră cafenii.

— S-a spart țeava de la apa caldă, explică Melania Lupu, strîngîndu-și jacheta. De aceea e așa de frig.

— Mă întrebam, chiar, făcu absent maiorul. E neplăcut iarna...

— Trebuie să telefonăm la I.A.L. Nenorocirea ne-a făcut să uităm de toate.

— Da, sigur... Evident! Doamna Panaiteșcu a fost anunțată?

Valerica Scurtu deschise gura:

— Cînd era s-o facem? Abia...

— Unde s-o anunți? Popa ridică din umeri: E la Praga. Cine-i știe adresa?

— A plecat într-o excursie, preciză Melania Lupu.

Sculptorul vru să spună ceva, dar se răzgîndi. Maiorul îl privi cîteva clipe apoi se ridică.

— Aș dori să discut cu fiecare din dumneavoastră.

— Adică separat, sublinie cu o nuanță particulară Grigore Popa.

— Bineînțeles... Aveți ceva împotriva să fiți primul?

Bătrînul puse mina pe clanță. Observă încet fără să se uite la nimeni:

— Curios! Sînt foarte mulți ani de cînd nimîni nu m-a întrebat dacă am ceva împotriva.

Era un interior specific de burlac bătrîn, cu fotografii cazone și miros persistent de tutun, cu mobile vechi, moderne acum 50 și 60 de ani, purtînd urmele peregrinărilor din garnizoană în garnizoană. Perdeluțele de la vitrina dulapului înalt erau date la o parte. Se vedeau înăuntru două cești de porțelan, un borcanel albastru de faianță — „iaurt Mio-rița” — umplut cu nasturi desmerecheați, tuburi de zaharină, bani mărunți adunați într-o farfurioară. Pe gheridonul cu placă de marmură și aplicații de bronz se aflau o biblie legată în piele și discursurile lui Cicero.

Popa îl invită să ia loc în balansorul din mijlocul odăii. Cristescu refuză. Se apropie de fotografia agățată deasupra biroului.

— Am fost ofițer de carieră, explică bătrînul. Colonel...

— Da, da... îngînă maiorul apropiindu-se de fereastră. Locuiți de mult aici?

— Din '50. Sînt cel mai vechi locatar. Ceilalți au venit mai tîrziu. Ultimul s-a mutat tînărul.

Cristescu ridică ușor perdeaua. Blocul de peste drum semăna cu un vapor. Cîte două rînduri de ferestre erau înfipte în muchia circulară. Nevastă-sa visase totdeauna o cameră cu pereți rotunjiți. „În formă de O. Poți aranja mobila ca lumea, și nu pierzi spațiu...”

Un moșneag traversa strada. Ținea de mină o fețiță care mușca dintr-un măr. Mărul și obrații aveau aceeași culoare.

— Și Panaitescu?

Se așezase pe un scaun desfundat, arcurile îl deranjau, dar îi era jenă să se mute. Bătrînii sînt susceptibili și „n-au bani niciodată”... String pentru boli lungi și costisitoare, calculează sume umflate destinate medicului, surorii, în fine, „cineva care să-ți aducă un pahar cu apă” și se sting de regulă în cîteva zile.

Grigore Popa își micșoră privirea.

— Cred că s-a mutat la noi prin '54. '54 sau '55. Scoase o agendă și o răsfoi: Exact: 28 martie 1955. Nevastă-sa a venit ceva mai tîrziu. Consultă din nou agenda: 14 aprilie.

— De ce?

— Habar n-am. Panaitescu n-a fost un comunicativ, iar eu — rîse scurt — nu sînt din cale afară de curios. Cînd trăiești ca noi, e de ajuns că te suporti.

Mărunt, boțit la față, ceva mai înalt decît un

băiețel, semăna cu o maîmuță cocoțată pe un balan-soar.

Maiorul căută din ochi scrumiera.

— Mulțumesc... E aici. Așadar, sînt foarte mulți ani de cînd locuiți în comun. Cum de nu ați găsit pînă acum nici o soluție?

— Hm! Nici n-am căutat-o. Chestiunea m-ar fi interesat cu 15 — chiar 10 ani în urmă, dar pe atunci problema caselor era insolubilă. Azi sînt prea bătrîn. M-am obișnuit, și pe urmă îmi revine destul de ieftin.

— Și ceilalți?

— Ceilalți! Melania Lupu, presupun, gîndește ca și mine. Motanul, o prăjitură și televizorul îi ajung. N-are copii, la ce să-și mai caute altă casă? Valerica Scurtu așteaptă să se mărite. Așteaptă cam de mulțisor... Poate speră că nenorocitul o să aibă apartament, poate strînge bani... Nu poți să știi. Sculptorul are gîrgăuni. La vîrsta lui, capul ți-e la altele. Femei, petreceri... Iar Panaiteștii, ați văzut și dumneavoastră! Nu i-a interesat și nu i-ar fi interesat niciodată o gospodărie. Un pat și un acoperiș le-a fost suficient. Există oameni din ăștia... Iubesc strada, forfota, locurile publice. Pereții îi apasă. Mă rog, așa cred... Au fost amîndoi niște originali.

— Originali; repetă Cristescu scuturînd țigara, probabil vă gîndiți și la alte aspecte?

Grigore Popa își ascunse pumnii la subsiori înce-tînd balansul.

— Îngrozitor de frig... N-am întîlnit încă un cuplu care să le semene. Ea e dactilografă. N-a vrut să se angajeze niciodată. Lucra acasă pentru diverși particulari, de dimineată pînă seara, uneori, dar ideea de a-și lua un serviciu o înspăimînta. Panai-

tescu avea licența în matematică și trăia din meditații. Mi-a spus odată că n-a pus mîna în viața lui pe un catalog. Munceau 10—12 ore pe zi. Seara se puneau la patru ace și plecau în tîrg.

— Unde?

Bătrînul ridică din umeri:

— Spectacole, vizite, restaurante, cine i-a întrebat?! Mînceau în oraș. Rîse din gît: Țștia n-au deranjat pe nimeni la bucătărie. Stă praful de un deget pe mașină lor gătit.

Cristescu dădu drumul unui inel de fum. Urmări lung cum se destramă.

— E ceva ciudat...

— Totul e ciudat, declară sibilic Popa.

Ținea ochii în pămînt și clătina rar din cap:

— Uneori nu mai înțeleg nimic.

Maiorul îl privi atent.

— Vă referiți la ceva anume?

— Nu... Vorbesc în general.

— Apropo de soții Panaiteșcu. Raportat la modul lor de existență, sinuciderea, actul în sine mi se pare nefiresc. Mai corect spus, inexplicabil.

Grigore Popa ridică sprincenele groase descoperindu-și ochii vîriți în fundul capului. Avea pleoape cafenii.

— De ce?

— Oamenii aceștia iubeau viața. Într-o manieră cam excentrică, de acord, dar o iubeau intens, o înghițeau prin toți porii. Nu-i ușor să ieși în fiecare seară, mai ales la o anumită vîrstă, să consumi restaurante, vizite și spectacole după ce-ai muncit 12 ore pe zi și ai bătut Bucureștiul în lung și-n lat. Și dacă v-am înțeles bine, toate eforturile lor tindeau spre asigurarea cotidiană a acestor patru-cinci

ore de divertisment. Reprezenta țelul major căruia îi sacrificau tot: confortul imediat, opinia celorlalți în ultimă analiză. Pentru așa ceva trebuie să fii dotat cu o energie, cu o vitalitate ieșite din comun. În sensul ăsta, Panaitescu era ultimul individ care ar fi luat hotărîrea să se sinucidă.

„Chestia asta n-a prevăzut-o Melania! Îl privi țintă: O să înghită greu cacialmaua. Dacă o s-o înghită...”

— Și totuși a luat-o. Cine se poate lăuda că-și înțelege semenii?

Îl înecă un acces de tuse și se repezi la dulap. Scoase un flacon cu un lichid incolor. Deșurubă dopul, păru să ezite cîteva secunde, apoi îl puse la loc. Continua să tușească. Din cauza efortului, fața i se congestionase, devenise aproape vînată.

Maiorul încreți fruntea:

— De ce nu luați medicamentul?

Grigore Popa dădu din mină:

— Nu e bine... Am mai luat astăzi de două ori. Știți, inima. Trebuie să fiu atent...

— Aveți dreptate. Glasul lui Cristescu era limpede, lipsit de orice nuanță: Trebuie să fiți atent. Foarte atent...

Se întîlni în hol cu Azimioară. Locotenentul admiră scrinul, mîngîind cu buricul degetelor florile sculptate în lemn.

— O piesă admirabilă, șopti. Deșteptii ăștia și-au bătut joc de el.

— Ceva nou? întrebă Cristescu.

— Deocamdată nimic. Sinucidere clasică.

Întoarse capul. Ușa de la odaia Valericăi Scurtu era întredeschisă. Maiorul ar fi pariat pe orice că

femeia supraveghează holul. Privirea îi alunecă spre camera sculptorului. Clanța se mișca abia simțit. Un ochi negru cercetă încăperea apoi dispăru.

Cristescu rise încetișor.

Capitolul V

TATONĂRI

— Poate că doriți să luați masa, spuse maiorul privindu-și ceasul. Nu vreau să vă deranjez.

Valerica Scurtu își ridică părul de pe frunte.

— Nu, nici gînd... M-am obișnuit să mănînc mai tîrziu. Abia la 4 ies de la serviciu.

Își făcea treabă prin casă, îndreptînd inutil cîte un obiect. Avea mîini lungi și slabe, ca de păianjen. Părea nervoasă. Gura nemulțumită se mișca și atunci cînd nu spunea nimic.

„O femeie care țipă ușor, își zise Cristescu privindu-i fața pămîntie. Țipă și plînge“.

Interiorul i se păru searbăd, caracteristic de fată bătrînă: curățenia — devenită manie, excluzînd orice alte preocupări — supraaglomerare de bibelouri mici și ieftine, kilometri de broderie apretată. Sub masa televizorului se afla colecția revistei Magazin și-o grămadă de cărțuli pline de învățăminte: „Mîine avem oaspeți“, „Îngrijirea tenului“, „Cum să ne pieptănăm singure“, „Știți să vă croiți o rochie“?

Judecînd după capotul șleampăt, cu o garnitură oribilă de ciucuri și cerculețe, maiorul își zise că autoarea nu izbutise grozav în intențiile ei.

— Sînteți în concediu? -

— Nu. Am o recuperare. Mă gîndeam să deretic ca lumea.

Cristescu privi uimit în jur:

— Ce să mai deretici?

Femeia își strînse buzele. Răspunse didactic:

— Curățenia nu se face. Se întreține! Azvîrli bărbia spre ușă: Unul nu pune mîna! Bătrîna știe de zaharicale și parizerul motanului. Atît! Cînd e să dea cu mătura o doare subit degetul ori se vîră în pat cu o carte. E chipurile, indispusă. Panaiteasca... Făcu un gest de lehamite: Eu vă spun sincer, mă mir de ce o ținea bărbatu-său! Enumeră repede pe degete: Nu tu gătit, nu tu spălat, nu tu o mîncare ca lumea, o murătură, o dulceață, nu tu un ciorap cîrpit. Alimentara, Nufărul, și Expresul din colț!

Maiorul își ascunse zîmbetul. Recunoștea în tonul Valericăi Scurtu indignarea virulentă a fetelor bătrîne față de păcatele unei femei căsătorite. Nimeni nu le condamnă mai aspru, iar subtextul e străveziu: „Astea au noroc! Ce folos că eu...”

Observă plat:

— E neplăcut să locuiești în comun. Din orice fleac se poate isca un incident. În locul dumnea-voastră aş căuta un schimb, sau în sfîrșit altă variantă...

— O să încerc mai încolo, spre primăvară, răs-punse femeia în doi peri. Acum am altele pe cap!

Cristescu întrebă brusc:

— De ce credeți că s-a sinucis Panaitescu?

Peste ochii Valericăi Scurtu trecu o umbră ciu-dată. Se apropie de geam vorbind cu spatele:

— S-o fi săturat de viața asta bezmetică. Parcă poți să știi? Erau oameni ascunși. Odată, de un Cră-ciun, i-am chemat la o felie de cozonac. Abia mă

mutasem, credeam că așa se cuvine între vecini. Au zis că n-au timp. Eu una, știu că nu le-am mai bătut în ușă. Dacă nu era bătrîna putea să zacă mult și bine!

— Ați remarcat ceva deosebit în comportarea lui? Mă refer la ultimele zile.

Valerica Scurtu ridică ochii. Privirea-i strălu-cea.

— Nu, n-am remarcat.

„A simțit ceva! Trebuie să-mi păstrez calmul. Doamne, Dumnezeu! Trebuie! Altminteri...”

— Credeam că poate întimplător...

Femeia scutură capul. Lovi cu piciorul în par-chet:

— Nu mă interesează! Nîci el nici ceilalți. Ni-meni! Auziți? Din partea mea poate să...

Își mușcă buzele și izbucni în plîns.

Cristescu o privi surprins și se ridică.

Doru Matei îl aștepta cu ușa deschisă. Zimbea superior ca omul care a trecut prin situații ase-mănătoare, iar acum asistă la confirmarea unor pronosticuri. Făcu un semn spre odaia Valericăi Scurtu:

— I-a ars finala! De cînd tot așteaptă un mas-cul, s-a sonat complet!

— N-aș fi zis că pereții sînt atît de subțiri, ob-servă maiorul zîmbind.

— Foiță de țigară! Nu vă uitați că e casă veche. Dar luați loc, vă rog!

Îi împinse un taburet mic de lemn cu trei pi-cioare. Într-un colț, erau înghesuiți mai mulți saci de ghips. Siluete ciudate, obiecte sferoide și ovoi-dale, din care răsărea pe neașteptate cîte un ciot

lung și contorsionat, stăteau pe niște postamente rudimentare. Divanul, foarte scund, se afla sub fereastră. Afișe de la expozițiile sculptorului incendiau pereții în tonuri violente de roșu, verde intens, negru și portocaliu.

Cristescu se opri în fața obiectelor.

— Ce reprezintă?

— Fiecare în parte nimic. Urmează să fie asamblate.

— Aha! făcu maiorul, ca și cum ar fi încercat brusc o revelație. Privi în jur și se interesă profan: Și modelul?

Matei avu o schimă de repulsie:

— Model! Cine măi lucrează azi după model?! Poate pe la cămine culturale. Atinse unul din obiecte: Lucrarea se va numi „Gînduri“. Nu vi se pare sugestiv?

Cristescu se întrebă vag dacă sculptorul nu-și bate joc de el.

— Extrem de sugestiv...

Celălalt se ambalase:

— Găselnița mi se pare uriașă. Gînduri! Ce poate fi mai imponderabil, mai inform, mai de coșmar, rotund, convex sau rectiliniu? Gîndul! Ați reflectat vreodată ce formă poate lua gîndul?

— Nu, mărturisi maiorul. Lucrarea v-a fost comandată?

Matei își strimbă gura disprețuitor:

— Pe dracu!

Din cauza scaunului scund, genunchii îi ajungeau aproape de piept. Se uită lung la sculptor încercînd să-i descifreze ochii luminoși, cu scăpărări de ris.

Acesta își aprinse o țigară și aruncă neglijent chibritul.

— Puteți să-i dați drumul. Apropo de Panaiteanu, nevastă-sa și etc.

— Ce-i cu nevastă-sa? ridică sprincenele Cristescu.

— În chestii din astea te gîndești totdeauna la o femeie. Acum însă nu-i cazul. Individida e ștearsă, genul care după 25 de ani încetează să prezinte interes.

— Ca să vezi! Mi-a fost descrisă cu totul altfel. O femeie elegantă, mondenă, amatoare de divertismente.

Matei începu să ridă. Se trînti pe pat.

— Recunosc — desigur îndulcit — stilul Valericăi. N-o luați în seamă, domnule maior. Are reprezentări ciudate despre oameni. Îi vede cu picioarele în sus și capul în jos, fără degete, sau cu un singur ochi. Fatal! E trist un pat rece. Aș pastîșa: Culcatul solo naște monștri. Cîndva, tanti Melania...

— Doamna Lupu?

— Îhi! A încercat un act de caritate. A pescuit un fraier și l-a adus la vedere. L-a vrăjit că fata are zestre, că e gospodină, că face rață pe varză și gogoșari premiați la nu știu ce concurs, în fine parțitura completă.

— Și?

— Cînd a dat cu ochii de ipochimenă, nenorocitul a prins o expresie sfișietoare. Și-a adus aminte că a uitat reșoul în priză — era un spontan — și a luat-o la goană! Acum înțelegeți, sper, de ce Valerica n-o înghite pe Panaiteasca. Pe aia n-a premiat-o nimeni pentru gogoșari, în schimb avea un bărbat.

— Am discutat și cu domnul Popa, începu maiorul.

Sculptorul își virî adînc miinile în buzunare.

— Și ce v-a spus?

— S-a exprimat cam în aceiași termeni despre doamna Panaiteescu.

— Firește! Aștia doi, Valerica și Popa, sînt niște cîrțițe. Oameni care nu-știu să se bucure de viață și le stă în gît cînd altul se înfruptă cu polonicul. Le părea pur și simplu rău cînd vedeau că Panaiteștii se amuză colosal, că se simt bine împreună, că n-au nevoie de nimeni. Nu erau frumoși, nu erau bogați, nici măcar prea tineri, dar se înțelegeau și se bucurau pentru că azi e luni sau marți sau duminică. Asta le ajungea ca să se bucure! Căutau în orice un prilej de fericire și plecau la circiumă să sărbătorească cel mai absurd eveniment: că a nins, sau că ea inaugura o pălărie nouă. Găseau un pretext de a fi în al șaptelea cer. Nu vi se pare formidabil?

Cristescu îl scrută curios. Tînărul vorbea plin de căldură iar în obrajii palizi, osoși năvălise un val de sînge.

— Neobișnuit, în orice caz...

— Comentam într-o zi cu contabilul...

— Care contabil?

— Vilcu! E și el vecin cu noi. Un tip foarte nos-tim... Îi place șprițul și femeia vopsită. Are o colecție întreagă: roșii, galbene și mai cu seamă, indigo. Cînd îl cauți e la dame!

— La ce oră se întoarce?

— De obicei, pe la al treilea cîntat al cocoșilor! Acu-i în concediu.

— A plecat de mult?

— Azi-dimineață, înainte de... Ce mai! Are fler flăcăul... Discutam într-o zi: Panaiteștii au fost singurii care nu obiectau să dea doi lei în plus la

apă sau lumină, au acceptat fără să cîrtească tirania Valericăi și a lui Popa. Habar n-aveți cine sînt aștia! O viperă și un șacal bătrîn!

Din odaia alăturată bubui glasul bătrînului:

— Măgarule! Ce impertinență!!

— Poftim! Vă place!? Ascultă pe la uși, îți nu-mără dumicații, se uită pe gaura cheii, cronometrează minutele cît stai în baie, se ține de intrigă. Adaugă în șoaptă: Moșul are o listă cu dușmanii eșalonați pe ani și epoci: antebelică, interbelică și postbelică.

— Cum așa? rise maiorul.

— A luat-o din fragedă pruncie! Îl ține minte pe unul care i-a umflat biberonul în leagăn, sau pe altul care i-a băgat praf de scărpinat pe ceafă în liceu. Nu glumesc! Îi trece în catastif și consultă zilnic decesele din România liberă. De groază! Rugați-l din curiozitate să vă arate carnetul. O să vă placă!

— Il vedeți capabil de crimă?

Doru Matei se crispă. Îl privi în ochi.

„Cine dracu m-a pus să-l spure?”

— A, nu... Asta, desigur, nu. Încercă să rîdă: Ar fi o aberație.

— Pînă acum mi-ați explicat altceva.

— M-ați înțeles greșit. Sculptorul se redresă: Moșul e un reformat din toate punctele de vedere. Că-i pestriț la mațe, sînt de acord, dar de aici și pînă la... nu, hotărît e absurd!

— Și ceilalți?

— Cine? Valerica? Hohoti strident: Țipă cînd vede o gînganie. Mai nou, face cură de chefir. Ați văzut gangster să consume chefir?!

— N-am văzut. Despre Melania Lupu ce părere aveți?

— Se dă în vînt după jeleuri, rade cam la jumate de kil pe zi, filme cu cowboy și motanul Mirciulică! Așa-l cheamă. În fiecare seară, îi citește din Andersen și Frații Grimm. Duminică povestește Scufița roșie. O aud bombănind pînă noaptea tîrziu. Conchise bătînd cu degetul în tîmple: Soni...

Cristescu își privi miinile înguste apoi ochii i se opriră la vîrful pantofilor.

— Sînteți convins că Panaiteșcu s-a sinucis?

— Bine, dar... Sculptorul apucă strîns de spătarul unui scaun: Orice altă ipoteză mi se pare de neconceput, absurdă!

Maiorul îl măsură calm:

— Nu chiar atît de absurdă. Amintiți-vă ce mi-ați relatat despre vitalitatea lui, despre formidabilul său apetit de viață, în ultimă analiză, despre natura sa fericită. Un jouisseur — căci asta era Panaiteșcu — nu-și ia niciodată zilele. Mai ales pentru un motiv atît de nebulos. Incapacitate de adaptare, spleen etc.

„Am incurcat-o! Clar! Tipul s-a prins. Fi-ți-ar ideile ale dracului, coană Melanio!”

Ridică din umeri:

— De ce nu? În fond era un neadaptat. Chiar acest mod de existență dezorganizat, acest non-conformism reprezintă simptome certe.

Cristescu își plimbă liniștit ochii de-a lungul pereților. Spuse încet:

— Și dumneavoastră sînteți un non-conformist. Nu vă văd însă punîndu-vă jувățul de gît. Iar ceea ce-mi prezentați drept probe de neadaptare nu mă convinge. Confundați această, hai să-i zicem infirmitate cu un modus vivendi extrem de original, excentric. Soții Panaiteșcu aveau o tendință ușor anarhică de a vedea lucrurile. Au rămas ca și alții la

superstiția liber. profesionismului. „N-am condică, n-am șef, îmi iau concediu cînd vreau...” Oftă: Toate astea nu par deloc motive de sinucidere.

— Absurd! repetă Matei. Contestați însăși evidența!

— Evidența, surise Cristescu, sau poate numai aparențele.

Azimioară îl aștepta pe un scaun în fața scrinului.

— Ați isprăvit? se interesă maiorul.

— Da. În cîteva minute sosește ambulanța să ridice cadavrul. Materialele sînt deja la laborator.

— Perfect! Își privi ceasul: În maximum 20 de minute termin și eu. Ce-a zis medicul legist?

Locotenentul ridică din umeri:

— Cianură. Autopsia va fi o simplă formalitate.

Maiorul privi în gol apoi se îndepărtă cu umerii încovoiați. Bătu în ușa Melaniei Lupu.

Popa tresări. În prag apăruse Dóru Matei. Se apropie vorbind în șoaptă:

— Nu-mi place!

Bătrînul opri balanșoarul și întinse gîtul.

— Ce nu-ți place?

— Caraliul ăla gras nu se desprinde de scrin. Îl măsoară, îl pipăie... Poate apasă o dată bine...

Grigore Popa se chirci. Își scoase miinile de sub broboada groasă. Erau noduroase, cu degete crispate ca niște rădăcini, prea mari pentru trupul firav.

— Dar să măninci borș pe socoteala mea ți-a plăcut? Ești prost, băiete! Și ticălos pe deasupra!

— Ascultă!

— I-ai băgat în cap că i-am dorit moartea lui Panaiteșcu sau că aș fi putut să-l ucid și-acum nu

mai scăpăm de el! Oftă. Nu știu cum o să se termine povestea asta...

Sculptorul simți un fior pe șira spinării. Înceștă dinții:

„Fără panică. Ar fi cea mai mare greșeală“.

Rise nervos:

— Dimpotrivă, papa! Înjurându-ne reciproc va conchide că-n orice caz nu e o treabă colectivă... L-am aiurit, ascultă-mă pe mine!

Din prag îi trimise o bezea grațioasă și ieși.

Grigore Popa se viră mai adânc în broboadă.

„Ce știe prostul ăsta...“

Închise ochii. Imagini rupte, sparte izbucneau din întinericul amintirii. Legau un caleidoscop fără noimă. Apoi ceva transparent, diafan, ca un suris abia schițat se strecură sub pleoapele bătrînului. O apariție feerică. Adieri de vînt îi drapează trupul ca în sculpturile lui Michel... Inima i se oprește. Femeia ține în mînă un stilet lung cu lama încovoiată. Îl ascunde, ca și zîmbetul, în spatele evantaiului.

— Ce vrea? șopti înăbușit Valerica Scurtu. De cînd a venit nu se dezlipește de scrin. Îmi vine să...

Melania Lupu duse degetul la gură:

— St, draga mea! Ar putea să ne audă. Nici mie nu-mi place...

Apăsă pe comutator. Bucătăria se umplu de o lumină tulbure. Valerica Scurtu își înfipse unghiile în părul cleios.

— Scoate-l de-acolo! Nu' mai suport!

Bătrîna se cocoșă pe un scaun și apucă o oală uriașă cu capac. O trînti cu toată puterea de ciment. Zgomotul asurzitor se prelungi cîteva secunde.

În prag apăru Azimioară înspăimîntat.

— Ce se întîmplă?

— Oh, iertați-mă, se scuză bătrîna, confuză, cu un zîmbet vinovat, mi-a scăpat din mînă. Sînt atît de neindeminatică...

Melania Lupu stinse lumina din bucătărie și intră în hol cu o farfurie de minciunele. Motanul i se încurca printre picioare.

Cristescu zîmbi.

— Tocmai mă întrebam...

— Vai, pe mine mă așteptați? De ce nu mi-ați spus? Îmi pare extrem de rău.

Bătrîna înaintă cu pași precipitați. Remarcă privirea lui Azimioară și-i întinse farfuria.

— Vă rog să serviți. Sînt proaspete.

Locotenentul refuză încurcat. Pretextă ceva în legătură cu silueta. În fond, nu suporta prăjiturile preparate pe bază de untdelemn: gogoși, minciunele, checurile economice cu parfum de floarea soarelui... Nevastă-sa gătea ca la carte, rețete sofisticate cu migdale și alune trase în ciocolată, cu glazuri sticloase și șerbeturi fine, în culori pastelate, tarte gingașe, zimțuite, în care căpșunile sau boabele de struguri se strecurau ca într-un paneraș elegant. Detesta falsurile și băga cîte 20 de gălbenușuri într-un kilogram de cozonac, papanășii se înecau în unt, cantitatea de frișcă depășea de două ori felia de tort.

— Nici dumneavoastră, domnule maior? Stai, Mirciulică!

Motanul i se cățara pe poale, încercînd să ajungă la farfurie. Melania Lupu îi aruncă o prăjitură pe care pisica o prinse în aer.

Intră în odaie. Bătrina pune o pernă pe jilțul vechi cu paiul găurit, și-l pofti să șadă.

Maiorul luă la întimplare un album îmbrăcat în catifea verde — „vert bouteille“ ar fi zis Melania Lupu — și deschise absent prima pagină.

— Când mi-am luat bacalaureatul, șopti femeia roșind. De fapt a coincis cu logodna.

— Poftiți?! A, da...

Era o fotografie sepia, făcută în gustul epocii, cu aproape jumătate de veac în urmă. O față cuminte, cu frunte înaltă, înconjurată de bucle castanii. Doi zulufi îi scăpau pe lângă urechi. Izbea aerul de curățenie, ceva candid, nealterat, pe care bucata de carton reușea s-o comunice. Ochii larg deschiși priveau cu încredere. Un optimism romantic. Rochia neagră bine închisă la gât, avea mîneci bogate de dantelă, ce se strimtau la coate.

Cristescu pune albumul pe masă.

— Ați fost prietenă cu familia Panaitescu?

— Prietenă? Melania Lupu zîmbi stinjenită: N-aș putea spune asta... În orice caz, buni vecini. Nu uitați că sînt mult mai tineri. La vîrsta mea nu mai interesez pe nimeni.

— Condițiile în care trăiți, favorizau totuși o apropiere.

Bătrîna clătină capul. Se juca cu ceasornicul care-i atîrna la gît.

— Se vede că nu locuiți în comun. Fiecare am depus eforturi să ne vedem... Nu, nu ăsta-i cuvîntul! Nu să ne vedem cît mai rar, ci să ne incomodăm cît mai puțin. De pildă, eu găsesc între 9 și 11 dimineața. Știu că bucătăria e goală. Domnul Vilcu face primul baie. La 7,30 trebuie să fie la birou. Urma domnul Panaitescu, care începea lecțiile după 8 și

asa mai departe. Ne-am aranjat în funcție de program. Soții Panaitescu îl aveau pe al lor unde nu putea pătrunde nimeni.

— Vă referiți, desigur, la o rezervă pe care au impus-o.

— Într-un fel. Bătrîna își aținti privirea limpede în tavan: Sînt singură de foarte mulți ani. Soțul meu a murit în 1955, iar copii n-am avut. Vreau să spun că aș fi fost dispusă pentru relații mai calde. Nu s-au lăsat însă contactați. Firește, la modul discret. Ea e foarte amabilă, are un farmec personal, te simți extrem de bine în prezența ei. Totuși...

— Totuși?

— Nu îndrăznești să-i bați în ușă. Ai sentimentul că oricînd o deranjezi, dar e destul de politicoasă ca să nu ți-o spună. Am să vă explic mai clar. De cînd îi cunosc, n-au cerut nimic vreunui din noi. Știți cum e între vecini! Un praf de vanilie, un pahar de ulei, un pumn de orez sau zece lei împrumut. Se întîmplă să-ți lipsească. Comportarea i-a ținut la distanță pe toți.

— Chiar pe toți?

— Dacă vreți singura excepție ar fi domnul Vilcu. Sînt abonați împreună la Paris Match. Dumnealui era dispus să le împrumute oricum revista, dar soții Panaitescu n-au acceptat. Au ținut cu tot dinadinsul să suporte o jumătate din prețul abonamentului.

— Sculptorul mi-a spus că a plecat azi-dimineață.

— Exact. Va regreta totdeauna, sînt sigură, că nu și-a luat rămas bun de la domnul Panaitescu, decît superficial. Dar cine putea ști...

— Unde își petrece concediul?

— La Iași, la sora dumnealui. O femeie extrem

de distinsă... În viața mea n-am văzut o caligrafie mai delicată. Se îmbujoră: Literale par niște ghiocei... A fost o singură dată în București. Am petrecut admirabil. Tricotam împreună după-amieze întregi. Ceasuri cu adevărat fermecătoare... Din nefericire, vecinii mei n-au fost suficient de amabili cu ea. Surise: nici cu mine...

— În consecință, ați renunțat la orice tentativă de apropiere?

Formula întrebărilor sec, convențional. Definise în sfârșit sentimentul pe care-l încerca de când intrase în această locuință. Oamenii păreau ascunși în spatele unei baricade. Amabilitatea — o amabilitate convențională — le poleia subțire manevrele. Pentru prima oară, avea certitudinea că discuțiile nu duc nicăieri, că trebuie abordat un alt gen de anchetă. Un gând tulbure îi aduse pe buze cuvântul „complot” și Cristescu tresări, privi uimit în jur ca și cum impresia ar fi răsărit de acolo, din odaia bătrînii, ar fi generat-o un obiect, o mobilă, sau altceva.

Melania Lupu continua să zîmbească. Vorbea frumos, o voce care-și păstrase tinerețea, țînca mîinile delicate în cutele capotului.

— ... inutil, bineînțeles. Nici eu nu sînt de acord, mi-e greu să-i înțeleg pe oamenii care se bagă cu forța în viața lor, povestesc, nu-i așa amănunte penibile, cu o lipsă de pudoare jenantă. Cu familia Panaitescu însă se petrecea altceva. Trebuie să recunoașteți, domnule maior, fenomenul e puțin comun. Locuim de atîția ani împreună, dar n-aș putea spune cum arată exact o singură zi din viața lor. Fleacuri lipsite de importanță, mărturisite în bucătărie cînd aștepți să nu dea laptele în foc: „Aș merge la Brăila, la mama, de sărbători”, sau „atîta costa în '47, cînd

ne-am căsătorit”, „uite, vinul ăsta îl am de la soacră-mea, care are 81 de ani, stă cu sora lui bărbatului meu, etc.” Cînd le auzi nu le dai importanță, dar cînd nu le auzi deloc, sfîrșești prin a deveni circumspect.

— Nu cumva această atitudine urmărea să ascundă anumite chestiuni?

Bătrîna făcu ochii mari și maiorul completă:

— Ceva ascuns în trecutul soților Panaitescu. Mă gîndesc la o discreție impusă de împrejurări speciale.

Femeia începu să se joace cu ciucurii de la fotoliu. Se aplecase și printre bucle i se vedea pielea capului foarte roz.

„Cit e de departe de realitate, draga mea... Nu-mai tu ești în stare să-ți dai seama... Mistere în viața Panaitescuților! Niște oameni drăguți, inofensivi. Doreau doar să fie lăsați în pace. Dar important e ca ei să creadă altfel. Și pentru ca să creadă altfel...”

Spuse într-un tîrziu:

— Nu cred.

— De ce?

— Pentru că de obicei tocmai o astfel de stratagemă atrage atenția. E ca și cum te-ai afla pe stradă și dintr-o dată începi să alergi, să privești în urmă, să-ți cauți umbra.

— Înțeleg, șopti maiorul.

— Firește, rise Melania Lupu, cînd vrei să te ascunzi nu trebuie să ai aerul că o faci. Soții Panaitescu erau discreți pentru că pur și simplu așa aveau chef să fie. Așa fuseseră clădiți.

— Observ că discutați tot timpul despre „ei” ca și cum nu vi-i puteți imagina despărțiți.

Bătrîna rămase o clipă cu mina în aer.

— Aveți dreptate. Nu m-am gîndit niciodată la asta... Erau într-adevăr nedespărțiți. În mod cu-

rios nedespărțiți, pentru că el lipsea aproape toată ziua. Dar cînd îi vedeai împreună, simțeai că pentru fiecare celălalt e singura ființă care contează. Mai mult decît dragoste...

Obrazii doamnei Lupu se împurpuraseră, părea extrem de tînără.

— Tocmai în acest context, sinuciderea lui Panaitescu rămîne fără explicație...

— Fără explicație? Melania Lupu îl privi cu ochi limpezi, de cristal. De ce?

Maiorul se simți brusc obosit. Motanul se cățărăse pe pervaz privind amiaza înaltă, străpunsă de un soare înghețat. Silueta neagră se detașa precis, semăna cu opturile cu mustați și coadă birligată din abcedarele vechi.

— Oricum, dezertarea lui Panaitescu reprezintă un act criminal, față de nevastă-sa, bineînțeles. Adăugă moale: Și dacă ceea ce mi-ați relatat corespunde realității...

— Credeți că v-am... mințit?

Melania Lupu zîmbea tremurat. O pînză de la crimi îi inunda ochii.

„Așa, draga mea, doar știi că-ți stă bine cînd plîngi. Ești singura femeie bătrînă din cîte cunoști care-și poate permite să plîngă fără ca asta s-o urîțească. Acum se va simți prost, va avea impresia că te-a jignit. Un punct cîștigat pentru tine...”

Maiorul își întoarse privirea jenat.

— Dumnezeule! E de ajuns să fi romanțat puțin...

— Nu cred, domnule maior. La vîrsta mea știu ce înseamnă un cuplu fericit.

„Eschiva clasică a bătrînilor, reflectă Cristescu. Cum se simt în încurcătură, fac aluzie la vîrstă.

Se uită la Melania Lupu: Oare se simte în încurcătură?”

Femeia se chircise. Își pierduse sprinteneala, și părea jignită pînă în adîncul sufletului. Îl impresionează trupul cu umeri înguști, brațele subțiri lipsite de putere. Părea neajutorată, vulnerabilă, o fetiță colilie și cu riduri care n-a învățat încă să-și poarte de grijă. Pe comodă era așezată o păpușă veche, foarte frumoasă. Cristescu încercă un imbold ciudat. Să pună păpușa în poala Melaniei Lupu, s-o mîngie pe buclele albe.

— Nu vreți o dulceață? întrebă bătrîna cu glas șovăitor.

Maiorul se scuză, și ieși tulburat. Se simțea nemulțumit de el.

*

Se despărțiră în pasajul subteran de la Universitate. În jurul lor, lumea mișuna, studenți gălăgioși cu cîte o mapă sub braț și mîinile încrucișate jos, la poalele canadienelor îmblănite, femei aruncînd priviri distrase în vitrine, cîte un puști care se „dădea cu scara”, iar treaba îl înveselea nespus. Un bărbat cu capul gol și fular de mohair aștepta, lîngă florărie, consultîndu-și mereu ceasul. În bar, chelnerii purtau tăvi cu pahare înalte și paie. O jună, cu vîndiac lucios și plete pînă la talie, fuma plictisită în fața unui bărbat elegant care făcea eforturi s-o amuze. La telefoane, așteptau cîteva persoane, alături, două cucoane grăsulii, aferate, pline de saci, pachete, cercei, gulere de blană își sărutau aerul de lîngă urechi după o despărțire de o zi.

Ochii maiorului alunecau fără să se oprească. Fofota mulțimii îi făcea bine. Locotenentul se grăbea

la masă. Gura i se umplu de salivă. Văzu mormanul de colțunași cu unt și smântină care așteptau în cup-tor, la cald — nevastă-sa îi comunica menu-ul de di-mineată — crema la pahar cu nuci pralinate și sta-fide, mustind de rom, apoi deliciul cafeluței dulci (cafea, cacao și o lingură de frișcă) servită cu ighe-monicon în biroul lui. „Maică-mea, spunea doamna Azimioară rîzînd, a mîncat toată viața în bucătărie pe un colț de masă ca să nu strice odaia cea bună, a băut din cești ciobite, fără toartă arzîndu-și dege-tele. La cutremur, i s-a dus dracului odaia, lenjeria i s-a tăiat în șifonier, iar tata și-a luat lumea în cap. Bietul de el, doar cînd trecea pe lingă o casă de economii, i se tăiau picioarele“...

— Melania Lupu mi-a cerut „aprobarea“ să ia înapoi trupul lui Panaitescu. Evident, după autopsie. Azimioară ridică sprîncelele:

— De ce?

— Nevastă-sa e în străinătate. Vor să se ocupe ei de înmormîntare, parastas etc.

— Frumos din partea lor.

Cristescu îi întinse mîna.

— Să trimiți scrisoarea lui Panaitescu la exper-tiză.

Azimioară își miji ochii mici.

— E ceva în neregulă?

Maiorul rise:

— Dimpotrivă, dragul meu. Totul e perfect. Chiar prea perfect.

Cristescu se îndepărtă urcînd încet treptele spre Muzeul de istorie. Azimioară rămase locului cîteva secunde, apoi luă scara rulantă în direcție contrarie. Înregistră absent discuția din spate, două fete cu haine de blană și cizme albe.

— Jimmy, i-am zis, mama ar vrea să vadă cum arăți... Știi ce mi-a răspuns? Vocea subțirică se sufoca: „Ei drăcie, n-am nici o fotografie mai re-centă“.

Locotenentul surise. Cumpără niște trandafiri de la o țigancă și o luă pe Edgar Quinet.

Capitolul VI.

CASA GROAZEI

Pendula din camera lui Grigore Popa bătu de unsprezece ori.

Cu capul lipit de fereastră, Doru Matei încercă să străpungă întunericul. Purta un cojocel fără mi-neci iar fularul lung, roșu, și-l înfășurase de cîteva ori în jurul gîtului.

— E un ger crîncen!

Răsuflarea tulbură sticla rece, iar pentru cîteva clipe cuvintele rămaseră agățate de geam. Adăugă bițîindu-se de pe un picior pe altul.

— Și o lună! Ca un dovleac congelat.

Privi spre ceilalți încîntat de comparație. Popa bombăni ceva. Își ștergea tot timpul nasul umed cu o batistă dubioasă, mototolită în mînușile de lînă, apoi consulta rezultatul.

— Măcar dacă am avea un radiator...

— Or să se mire al naibii cei de la miliție cînd vor vedea că n-am reparat instalația, completă sculptorul.

— Ce?! se sperie Valerica Scurtu. Vin iar?

Era vinătă de frig. Peste capot pusese un palton

vechi. Lațele rare se confundau cu gulerul de blană gălbuie.

Matei îi aruncă o privire întimplătoare.

„Dumnezeule! E hidoasă. Parcă ar fi un păianjen“.

Sprincenele desenate inegal dispăruseră, lăsând un chip pleșuv cu fardul scorojit, ca o a doua pieleță, de var.

Melania Lupu ieși din bucătărie mestecînd.

— Firește că vor veni.

Popa o privi iute:

— De ce? Formalitățile s-au terminat, pe Panaitescu — ideea dumitale — ni l-au rambursat. Rise sinistru: Acum îl veghem. Mîine vom plînge la înmormîntare.

Bătrîna clătină capul. Pe figura senină nu se citea deloc oboseala. Se așeză și motanul îi sări în poală.

— Se vor întoarce! E ceva care nu i-a convins. Nu știu ce. Poate atmosfera...

— Aiurea! opină sculptorul întinzîndu-și picioarele. Dacă intrau la idei nu-l returnau pe Panaitescu.

Melania Lupu mîngîia capul motanului. Zimbi:

— Tocmai autopsia asta terminată în timp record nu-mi place! De ce s-au grăbit?

— De ce? întrebă Grigore Popa.

— Nu știu. Am să mă gîndesc.

— Îngrozitor, izbucni Valerica Scurtu, nu mai rezist! Treizeci și cinci de ore de cînd n-am dormit, de cînd n-am luat ceva în gură! Simt că-mi pierd mințile!

Matei aprinse o țigară. Ochii îi străluceau malițios.

— Ți-a rămas ceva tocană. De ce nu mîncîci?

— Chiar, draga mea, Melania își răsuci trupul subțire, nu-i sănătos să stai flămîndă.

Popa rise înfundat. Nici el nu înghițise nimic. Știa că e absurd, dar nu mai avea încredere nici în apa de la robinet. Rezista bine, își cunoștea puterile. În tinerețe, făcuse exerciții de voință. Era o modă, circulau tot felul de cărțuții despre personalitate și arta de a fi fericit. Trecea cu succes testele („hm, alt termen inventat după război“) întocmite de autori și asta-l umplea de satisfacție. Se simțea bine, puternic, deasupra celorlalți. Se uită cu dispreț la sculptor, neras, jigărit, cu fața trasă și ochii ca două făclii.

„Va ceda repede, ca și nenorocita astalaltă. Nu și bătrîna...“

O privi pe furie încercînd să descifreze ce se întîmplă dincolo de expresia senină. Femeia îl nedumerea, de fapt nu putea să-și ierte că se lăsase păcălit atîția ani. O ignorase totdeauna, o ființă fără importanță, nebună după dulciuri și curse. Nu scăpa un concurs, iar Matei îi șoptise că pariază pînă la ultimul leu. Cînd pierdea, continua să zîmbească și nu mai călca prin bucătărie. Ronțăia în odaia ei bomboane englezești, se uita la televizor și aștepta pensia...

— Du-te, fetițo! o îndemnă bătrîna. Îți garantez că...

Valerica Scurtu se zvîrcoli ca o viperă.

— Ți-ai pierdut răbdarea, nu-i așa? Crezi că n-am văzut cum te ghiftuiești? Asta înseamnă că nu ți-e frică. Nu ți-e frică pentru că tu l-ai omorît pe Panaitescu!

Cuvintele țîșneau înecate de ură, împrăștiind stropi mari de salivă. Era congestionată, iar gîtul părea un ghem de frîghii.

Matei îi împinse reflex sticla cu rom. Femeia îl lovi violent peste mină.

— Tu și cu baba ați pus totul la cale. Ucigașilor!

Melania Lupu roșie la față lăsă capul în jos. Abia își stăpinea lacrimile.

— E turbată! comentă sculptorul împingînd cioburile cu virful gheței.

Valerica Scurtu sări în picioare azvirlindu-și haina cu o mișcare a umerilor. Toată fața îi tremura.

— Iată în sfîrșit un sfat plin de bun simț, observă Grigore Popa.

— Așa?! Va să zică așa?! Ei bine, v-o fac eu! Isprăvim noi și comedia asta! Chem miliția!

Se repezi spre telefon și ridică receptorul. Matei schiță un gest s-o oprească. Melania Lupu duse degetul la buze șoptind:

— Lăsați-o.

— Ai căpiat?! Nebuna e în stare să toarne tot. Grigore Popa se ridică din fotoliu. Îngăimă:

— Apasă pe furcă, pentru numele lui Dumnezeu! Bătrîna respiră adînc:

— Domnișoara Scurtu are dreptate. Tablourile astea sînt un blestem. Le vom preda domnilor de la miliție. E desigur mai bine așa.

Vorbea fără să-și dezlipească ochii de spinarea femeii. Valerica Scurtu rămase cu degetul în orificiul discului. Spatele-i tresări, traversat parcă de un curent electric și lăsă receptorul. Începu să plîngă.

Melania Lupu suspină ușor. Pe buze îi alunecă un zîmbet de gheață.

Bătrîna ciugulea drageuri mici de ciocolată dintr-o pungă cafenie. Întinse reflex bomboanele spre Valerica Scurtu, dar se opri la jumătatea drumului.

Femeia nu observase intenția. Continua să plîngă cu fața ascunsă în îndoitura cotului.

— Și totuși nu putem continua așa! observă iritat sculptorul. Nemîncăți, nedormiți, plus pleasca cu înmormîntarea lui Panaitescu.

Popa își suflă nasul.

— Eu n-am să merg. Sînt răcit. În capelă e frig, trebuie să stai cu capul gol.

— Ești deștept, papa, dar nu ține! Ori mergem toți, ori nici unul.

— N-ai să-mi dai dumneata lecții, tinere! În ce te privește, faci ce poțesteți.

— Nu trebuie să ne certăm, interveni domol Melania Lupu, nu se cuvine, și făcu semn spre odaia lui Panaitescu.

Se vedeau luminările aprinse, sicriul. Sculptorul închise ostentativ ușa.

— Mă indis pune!

— Să nu luăm foc, aveți grijă, domnule Matei.

— Unde dă Dumnezeu! Își reluă ideea: Nu putem continua în condițiile astea.

— Dumneata, tinere! Eu pot foarte bine!

— „Tinere!“ Ia mai slăbește-mă, neică!

Melania Lupu își izbi palmele. Propuse pe un ton care încerca să galvanizeze:

— Să jucăm tabinet! Sînt sigură că nu vom observa cînd trece timpul.

— N-am chef! făcu scurt Matei.

— Nici dumneavoastră, domnule Popa?

Bătrînul clătîină hotărît capul. Melania Lupu oftă și scociori în pungă după altă bomboană.

Matei începu să se plimbe prin încăpere. Se opri deodată speriat.

— Dumnezeu! Ce-i asta?

O grimasă oribilă strimba trăsăturile Valericăi Scurtu. Se repezi cu brațele întinse. Ultimul suspin al femeii îi atinse obrazul. Mirosea a migdale amare.

„Nenorocita, gîndi Doru Matei. N-a avut parte de nimic. O viață goală, inutilă. Unde se duc viețile goale, inutile?”

«N-a știut să se păzească, gîndi Grigore Popa. Lucrurile se complică. Doi morți în mai puțin de 48 de ore. O „sinucidere” și... Și ce?»

„Ai să faci față și de astă dată, draga mea, gîndi Melania Lupu. Sînt convinsă”.

Trecu o mașină.

„Mi-ar place să visez, dar nu visez, gîndi Doru Matei. Ce departe au rămas toate... Am impresia că sînt în altă lume, pe alt continent”.

„Va trebui să fiu atent, foarte atent, gîndi Grigore Popa. Erorile cele mai grave le săvîrșim în momentele de panică. Panaitescu, Valerica... Acum se odihnesc... Nu știu dacă nu-i invidiez...”

„Adună-ți puterile, draga mea ei nu mai sînt în stare de nimic. Tu ești mai puternică decît toți”.

Cineva ridea pe stradă. Apoi risul depăși feres-trele și dispăru. În odaie rămase doar frigul. Cerul de plumb topit se zgîia în spatele perdelelor.

Priveau consternați trupul chircit. Moartea în-nobilase trăsăturile lipsite de farmec ale Valericăi Scurtu. Vedeau pentru prima oară un chip liniștit de pe care zbuciumul, schimele crispate, ticurile se alungaseră.

Melania Lupu strivi o lacrimă cu pumnul ei mic de copil.

— Sărăcuța! Ce destin...

Sculptorul, căzut într-o stare de prostrație, respira anevoie, cu gura deschisă. Mîinile îi atirnau grele, atingînd marginea fotoliului.

Grigore Popa se ghemuise și mai mult între ume-rii îmbrobodiți. Semăna cu un animal urît, fără gît. Pe figura întunecată ochii se zvîrcoleau căutînd în toate părțile. Vorbi, fără să-și dea seama, cu glas tare:

— Și totuși nefericita n-a înghițit nimic. A spus-o singură. Nu pot să înțeleg...

— Ce? întrebă rătăcit Matei.

Își simțea capul golit de gînduri, o cutie vidă de care se izbeau sunete cu reverberații dureroase.

— Nu se moare așa din senin, mîrii înfundat Popa. E un mister aici, o mină diabolică.

Sculptorul îi privi lung. Izbucni dintr-o dată în ris. Hohote oribile, fără veselie care umplură odaia.

— Banii se împart la trei! Au crăpat doi din cinci. Și-acum cine vine la rînd? Următorul! Poftiți vă rog! Următorul! Sinteți invitații mei!

Bătrîna avu o mișcare de recul. Șopti cu ochii la sculptor:

— Vă e frică?

„Frică? gîndi Grigore Popa. Firește. Și mie mi-e frică. Ne e frică totdeauna de ceea ce nu vedem sau nu înțelegem. Nu te poți apăra, nu știi de unde por-nește glonțul. Sînt convins că...”

— Hai! dați-i drumul! Matei își încleștă pumnii. Care din voi i-ați aranjat? Sau lucrați cumva împreună? Cum de nu m-am gîndit?

— De ce n-ai fi dumneata criminalul, tinere? nu-mai pentru că ești dobitoc?

„Trebuie să rezist pînă vine olandezul. După aia, cu banii în buzunar...”

Hotări să fie prudent. N-avea voie să comită cea mai mică eroare. Înțepeni în fotoliu ancorîndu-și degetele ca niște cîngi în brațele acoperite de o husă de creton.

Matei, negru de furie răcnea cu spume la gură.

— Idiotule! Cum i-am omorit? Își întinse palmele goale: Cu ce? Explică-mi, cap de bou? Cum?!

Popa tresări. Nimeni nu-l insultase vreodată. Nici chiar în liceul militar. Își strînse buzele subțiri. Avea să țină minte...

Melania Lupu izbucni în plîns:

— Domnilor! Vă rog, domnilor... Gîndiți-vă...

— La ce, cucoană? La ce să ne gîndim? Sculptorul se mișca dezordonat. Murim ca muștele! Nici n-a apucat bine nenorocita să spună de miliție că a și mierlit-o! E cumplit!

— Cretin! scrișni Grigore Popa.

— Nu cred că de aceea a murit, reuși să spună bătrîna inecată de suspine. Acuma însă... Vă implor, liniștiți-vă. Să ne adunăm toate puterile! Avem atîtea de făcut!

Sculptorul își înfundă nervos pumnii în buzunarele pantalonilor. Tergalul subțire pirii.

— Ce bizdiganie îți mai trece prin minte? Ce-ai mai scornit?

Melania Lupu își ridică ochii limpezii de lacrimi. Avea-i sentimentul unui cer clătit după ploaie. Într-o clipă plină de naturalețe:

— Unde o vom ascunde pe... Valerica? Vă dați,

sper, seama... Două sinucideri la un interval atît de scurt nu pot convinge pe nimeni.

Matei rămase cu gura căscată.

— Am impresia că trăiesc un coșmar, declară sculptorul.

Barba îi crescuse, arăta sleit, dar se liniștise.

„Nu ești departe de adevăr”, reflectă Grigore Popa.

Se simțea epuizat, avea o singură dorință. Să doarmă măcar un ceas.

Doru Matei continuă:

— Mă întreb dacă merită. Îmi vine să-mi iau lumea în cap!

Melania Lupu înghiți bomboana.

— Peste exact trei zile, sosește domnul Van der Hoph. Are un avion care aterizează la 9 dimineața. Pînă atunci, însă trebuie să ne descurcăm singuri.

— În consecință, rinji Grigore Popa, ce facem cu trupul neînsuflețit al domnișoarei Scurtu? Sinucidera cade!

Matei săltă din umeri și spuse aiurea:

— Moarte naturală!

Bătrînul dădu din cap edificat.

— Orientalii au un proverb: Decît un filozof mort, mai bine un măgar viu.

— Adică?

— Se înșeală! Se înșeală lamentabil!

— Aha! înțelese sculptorul. Dar despre măgari bătrîni nu știi nici o zicătoare?

— Nu are rost să vă certați, interveni Melania Lupu. Avem atît de puțin timp la dispoziție.

Grigore Popa scoase o mină de sub pled:

— Hai s-o luăm altfel! Presupunem că am găsit formula să ne... În fine, să ne descotorosim de ne-

fericita asta. Ce vom spune însă miliției? Unde a dispărut? Ce-i cu ea?

— Poate n-or să observe.

— Poate...

Grigore Popa avu un gest de dispreț. Afirmațiile individului nu contau. Se uita intens la Melania Lupu. Aceasta zîmbi:

— Vai, domnule Popa, de unde să știm noi unde a plecat? S-a dus și gata! Dimineața s-a îmbrăcat — vom avea desigur grijă să-i ascundem paltonul, poșeta și șoșonii — și a ieșit pe ușă. Ne-am închipuit cu toții că s-a dus la serviciu.

— Iar la serviciu n-a ajuns, se strîmbă sculptorul. Nu ține! Ascultați vorba mea! Din toată aiureala asta o să ne alegem cu capul plin de cucuie. Dacă vom mai avea cap și ochi să la numărăm.

Popa continuă încapățînat:

— Vor reconstitui deci itinerarul domiciliu — serviciu.

— E destul de lung, observă Melania Lupu. Locuim în Kiseleff, iar ea lucra la Fabrica de Cîmășii. Se plîngea mereu că schimbă trei autobuze.

— Și? Cu un telefon la morgă sau la urgență află în cinci minute că n-a avut loc nici un accident.

— La altceva mă gîndeam, domnule Popa, pe un drum complicat, îți pierzi ușor urma. Trăim în Capitală. Nu ne cunoaște toată lumea. Greu de crezut că taxatoarele te-au văzut și te-au reținut, sau că ar putea fi surprinse că nu te-au zărit ca de obicei. Valerica putea dispărea la orice colț de stradă, între două mijloace de locomotie. Deci orice e posibil.

— Ce anume? S-o fure Jean Marais?!

— Din fericire, ipotezele acestea nu ne interesează pe noi.

Ochii pătrunzători ai bătrînului scotociră cîteva secunde chipul Melaniei Lupu.

— Nu-i prea grozav... Să sperăm c-o să meargă, dar...

Clătină capul cu îndoială.

— Bineînțeles, domnule Popa, nu-i deloc grozav! Va fi însă, dacă reușim să găsim o bună ascunzătoare pentru biata fată. Atunci vom fi inatacabili căci nu vor putea dovedi cu nimic.

Matei își consultă ceasul fluierînd a pagubă:

— Ne apucă dimineața! La zece vin ăia de la pompele funebre să-l ia pe Panaitescu.

În ochii Melaniei Lupu se aprinse o flacără. Sîngele îi năvăli în obraji pictîndu-i cu carmin.

— Domnule Matei! Extraordinar! Ce idee formidabilă ați avut!

— Eu?!?

— Extraordinar! Luă mîna sculptorului și o strînse la piept: E atît de simplu!

Grigore Popa păru sceptic.

— Dacă și ăsta are idei...

— Valerica Scurtu... Doamne! Bătrîna își duse mîna la frunte rizînd nervos: Valerica e slăbuță... Un firicel... Cum nu înțelegeți? O s-o băgăm dedesubt...

— Unde?

Popa simți nevoia să se agațe de ceva. Avea impresia că alunecă.

— În sicriul lui Panaitescu, sub frunzele de brad...

— Îngropăm doi o dată, șopti înspăimîntat Matei. Melania Lupu zîmbea șters.

Capitolul VII

O INMORMINTARE NEOBIȘNUITĂ

Dădeau tircoale sicriului încercînd să sesizeze vreo greșeală. Pieptul lui Panaitescu părea prea bombat, dar mormanul de flori camufla micile neajunsuri.

— Bine că s-a terminat, suflă Matei. Avea o permanentă senzație de vomă.

Bătrîna își dresă pieptănătura cu dosul palmei așa cum procedezi la bucătărie cînd ai mîinile murdare.

— Peste o oră, maximum o oră și jumătate, o să înceapă să vină cunoștințele.

Pe figura bătrînului se așternu o expresie sardonică:

— Nici n-o să le treacă prin minte că de fapt își iau rămas bun de la doi, o dată...

Melania Lupu îl privi cu reproș:

— Domnule Popa, nu se cade... Redeveni practică. Trebuie pregătit ceva. Noroc că am în casă mezeluri și o sticlă de țuică. Și acum să ne gîndim încă o dată dacă n-am uitat ceva.

Începu să patruleze în sus și în jos cu mîinile la spate.

— Da' știu că ai energie, cucoană! Matei o măsura buimac. Eu unul sînt praf!

Bătrîna rise cochet.

— Sînteți gentil... Deci, Valerica a plecat de dimineață la serviciu. Și-a luat va să zică paltonul, geanta, șoșonii. Cheile, banii, tichetele pentru autobuz, ochelarii de lucru. Pe acestea în orice caz nu le vor găsi în odaia ei. Oh! Bine că mi-am adus aminte! Andrelele și lina. Tricota mereu la birou.

— Prostii! făcu Grigore Popa.

— Credeți? Domnii de la miliție vor discuta cu colegele ei. Știți cum e cînd se apucă femeile să trîncănească. „Valericăi îi plăcea să lucreze. Era foarte pricepută, or să spună prietenele. Croșeta tot timpul...” Găsind andrelele și lucrul început acasă înseamnă că Valerica nu avea de gînd să meargă azi la serviciu. De aici, se pot conchide multe.

Se auzi soneria. Cei trei se priviră speriați.

— Au și început să pice mitocanii, spuse Matei. Le miroase a colivă...

— E prea devreme, observă Malenia Lupu. Își mușcă buzele. Mă duc să văd cine e.

Apăru după cîteva minute ducînd o coroană uriașă. Odaia se umplu de un miros proaspăt. Pămînt, aer, brad. Garoafe albe încununau miezul, un buchet de trandafiri de un roșu adînc. Pe panglica din saten, literele strident imprimate, păreau ude.

Matei citi printre dinți.

— ...așa... „În veci neconsolați, Melania, Grigore, Valerica, Doru...”

— Hm, făcu Popa.

Nu-i plăcea să-și vadă numele acolo, pe fișia de mătase lucioasă. Putea fi un semn rău. Cheamă parcă nenorocirea.

— E superbă, conchise Melania Lupu. Sînt absolut sigură că va face o impresie admirabilă.

*

Mașina se opri în fața cimitirului. Cristescu aruncă țigara și-l luă de braț pe locotenentul Azimioară. Pășeau pe alea largă, străjuită de bănci.

— Mă deprimă îngrozitor atmosfera, spuse încet

maiorul. Arată spre blocurile noi care se ridicau în dreapta: Să-mi dai milioane și nu m-aș muta aici!

Locotenentul arboră un aer filozofic:

— Moartea e un fenomen inevitabil.

— Eu cred că ești foarte tânăr, rîse încetișor Cristescu. Fenomenul ăsta „inevitabil“ ți se pare, cel puțin dorești să ți se pară atît de îndepărtat, aproape imposibil, încît deocamdată nu te impresionează. Îl înregistrezi și atît. Personal însă, după un astfel de spectacol îmi trebuie o săptămînă ca să-mi revin. Lăsa brațul locotenentului și-și îmbracă mănușile. Nu țin minte exact unde am citit. Un individ teribil de cumsecade, grozav de săritor, în fine un prieten admirabil... Refuza hotărît amicilor doar două fațururi: să-i viziteze la spital și să-i asiste la înmormîntare... A, uite-i!

Melania Lupu, Grigore Popa și Matei înconjurați de cîțiva vecini așteptau în fața capelei.

Maiorul îl trase pe Azimioară în spatele unui cavou.

— Încă nu vreau să ne vadă.

— Continuați să-i suspectați, surise Azimioară.

— Vreau să mă conving, ceea ce în ultimă analiză e același lucru. În viața mea n-am întîlnit o sinucidere mai clasică. Totul e perfect. Atît de perfect încît te gîndești fără să vrei la ceva regizat.

Melania Lupu, subțirică și elegantă, eleganța aceea care nu are nimic de-a face cu hainele — chestiune de ținută și prestanță — clătina capul plină de demnitate. Afișa o tristețe reținută, politicoasă, zîmbea cum știu să zîmbească oameni deprinși în general cu societatea. Grigore Popa, încotoșmănat, aruncă priviri piezișe în jurul lui. Purta un palton lung, îmblănit. Gulerul de lutru prinsese nuanțe roșietice

pe la margini. Lîngă el, Doru Matei tremura. Se biția de pe un picior pe altul uitîndu-se mereu la ceas.

— Lipsește Valerica Scurtu, observă locotenentul.

— Poate n-a reușit să scape de la slujbă. Oricum, mai are timp să sosească.

Privea atît de fix grupul încît simți gerul care-i înțepa ochii.

— Ție nu ți se pare curioasă chestia asta?

— În ce sens? se interesă Azimioară.

Maiorul își arcui sprîncenele.

— Am mai văzut eu vecini cumsecade, dar indivizii ăștia sînt de-a dreptul formidabili. Pur și simplu mă depășesc.

Locotenentul își aranjă fularul. Din cauza frigului, se umezise în dreptul gurii. Nu răspunse. Avea impresia că pe undeva, Cristescu exagerează cu suspiciunile. Erau niște amăriți care se considereau obligați să-i aducă un ultim omagiu lui Panaitescu. Nevastă-sa fiind plecată în străinătate, luaseră pe seama lor formalitățile legate de deces. Dezagreabil desigur, dar între oameni care conviețuiesc de atîția ani, se nasc raporturi de altă factură și uneori chiar sentimente. Să-i reproșezi cuiva că-i prea cumsecade...

— Nu înțeleg...

— Gîndește-te! Maiorul ridică arătătorul: Locuiau în comun.

— Tocmai...

— Tocmai! N-ai idee cîte animozități se nasc între colocatarii aceluiași apartament.

— Depinde de vecini.

Maiorul începu să rîdă:

— Nu trebuie să te uiți de două ori la Popa ori la domnișoara Scurtu ca să-ți dai seama ce fel de

vecini sint și cam în ce relații se aflau cu boemii Panaitescu ori cu sculptorul. Și totuși iată-i comandînd o coroană magnifică — o vezi? acolo lingă coloană — suportînd cheltuielile de înmormîntare.

— Poate că aveți dreptate.

— E mult! Prea mult...

— Fiți convins că-și vor recupera banii de la nevastă-sa.

— Fără îndoială, dar ești de acord că puteau să se spele pe mîini? În fond, n-aveau nici o obligație legală. În loc să se eschiveze, ne solicită, ne roagă chiar să-i lăsăm să se ocupe de ceremonial. Știu că gîndești altfel, dar personal parada asta de sentimente nobile nu mă convinge. Tinărul e un golan, talentat, dar absolut indiferent vis-à-vis de tot ce-l inconjoară și nu-l atinge. Popa... făcu un gest cu mîna în aer, e tot atît de egoist pe cît poate fi o ființă omenească. Alălalt e indiferent, ăsta însă aproape că urăște tot ce populează universul finit și infinit. Dă-mi voie să fiu surprins că riscă o pneumonie la vîrsta lui, de dragul amicului Panaitescu. Nu, hotărît, spectacolul e prea frumos!

— Poate că i-a influențat bătrîna, opină moale Azimioară. Pare un om de treabă.

— Pare... Numai că Grigore Popa este persoana cea mai puțin influențabilă pe care am întîlnit-o vreodată. Ține minte! Altceva decît insistențele și zimbetele Melaniei Lupu l-au convins să iasă din casă.

— Ce?

Cristescu îl privi fix:

— Nu știu, dragul meu. Încă nu știu... Să mergem. A început slujba.

Se îndreptară spre capelă.

Ultimii bulgări de pămînt căzură peste sicriul lui Panaitescu. Melania Lupu, asediată de mîini întinse, începu să împartă pomenile.... Porții generoase de colivă în farfurii de lut, căni umplute cu vin, prosoape ieftine.

Vecinii se împrăstiaseră.

Fusese o înmormîntare fără jale, o simplă convenție extrem de tristă, tocmai pentru că nu cursese o singură lacrimă. Cristescu încercă să nu se mai gîndească la Panaitescu. Era deja un om uitat căci însăși ultima „schimbare de domiciliu“ a unui individ presupune implicit uitarea.

Grigore Popa aștepta, izolat cumva de grup. Găsisese un loc unde bătea soarele. Un soare crud, care arginta zăpada, aprindea candelă pe cite o cruce părăsită: „I.N.R.I. — Spiru Papadopol născut 1820, mort 1905...“

Bătrînul își pierduse răbdarea și urmărea cu o schimă nemulțumită mișcările Melaniei Lupu. Doru Matei privea absent în lungul aleii. Arăta obosit, și prost dispus.

Cristescu însoțit de Azimioară se apropie. Grigore Popa clipi nervos și scoase nasul din fular.

— A... Ați venit... E drăguț din partea dumneavoastră...

— Condoleanțele mele!

— Mulțumesc.

Simula destul de neîndemînatic surpriza și maiorul se miră de ce o face. Melania Lupu le surise dulce, asigurîndu-i cu mîna că termină imediat.

— Cred că am răcit, spune Doru Matei. Mi-e îngrozitor de frig.

Îi observă pe cei doi și-i salută sobru.

Grigore Popa își trase mai adânc căciula peste urechi.

— Nu-i de mirare. Cred că sint cel puțin minus 30 de grade. Domnul maior a ținut foarte mult să ne prezinte condoleanțe la cimitir. Trebuie să recunoaștem, gestul e delicat.

— Cum nu se poate mai delicat, completă sculptorul ironic.

— N-am văzut-o pe domnișoara Scurtu, constată Cristescu.

Bătrînul își împinse buza de jos și ridică din umeri.

— Cine știe! Poate că au reținut-o la birou.

— Bineînțeles, interveni Melania Lupu. Purta o tocă mică neagră care așezată cumva pieziș pe buclele albe îi dădea un aer de neașteptată cochetărie. Gerul îi înflorise obraji. Biata fată! Ținea extrem de mult să vină, deși nu se simțea deloc bine. Mi-e teamă chiar să nu se fi îmbolnăvit. Întinse mina maiorului apoi lui Azimioară. Vă mulțumesc că sînteți alături de noi. Mai ales în asemenea împrejurări...

Se îndreptară spre ieșire. Bătrîna continua să vorbească, înșirînd banalități convenționale.

— E atît de trist pentru noi toți! Ne obișnuiseram împreună. Cred că ați trăit și dumneavoastră astfel de momente. Uiți tot ce-a fost neplăcut și rămîn doar amintirile frumoase.

— Sint convins...

Matei dîrdîia lîngă Azimioară. I se auzea clăntănitul dinților.

— A naibii vreme! Acu și-a găsit și ăsta să...

Întîlni privirea Melaniei Lupu și amuți.

„Ori e îngrozitor de obosit, epuizat, își zise locotenentul, ori e într-adevăr bolnav“.

— În locul dumneavoastră aș lua ceva tare. Un rom, sau o vodcă.

Sculptorul își ridică gulerul canadienei.

— Exact la asta mă gîndeam și eu. Numai că n-am să iau o vodcă, ci mai multe... Se cutremură: Mă gîndesc la bietul Panaitescu... Ce-o fi fost în capul nostru?! L-am îngropat fără palton...

O spusese pe tonul cel mai serios. Pe obrazul înghețat nu trecu nici o adiere de zîmbet. Locotenentul îl măsură dintr-o parte și nu comentă.

— Să oprim un taxi, propuse Grigore Popa.

Lui Cristescu i se păru că bătrînul tremură mai mult de frica unei răceli decît de frig.

— Faci dumneata gestul ăsta? Nu-i a bună, constată Doru Matei.

— Sintem cu mașina, vă putem conduce pînă acasă.

— Lăsați, domnule maior! mirii bătrînul. Ne ajunge că ne-am plimbat cu dricul! Acu să ne urcăm și în duba poliției! E prea mult pentru o singură zi.

— Vai! sări Melania Lupu căutînd ochii lui Cristescu, sînteți atît de amabil! Nici nu vă pot mulțumi îndeajuns. Ca să fiu sinceră, v-aș însoți, dar nu-l pot lăsa singur pe domnul Popa.

— Încep să cred, declară Cristescu plimbîndu-și privirea de la unul la celălalt, că într-adevăr nenorocirea asta v-a apropiat extrem de mult...

— Indiscutabil...

— Totdeauna ne-am interesat unul de celălalt. Amicul Popa, cel puțin, rar își deslipește urechea de ușa mea...

Melania Lupu tuși îngrijorată:

— Domnul Matei glumește...

— Îl stimulează, bănuiesc, ambianța, observă maiorul.

Bătrînul morocănos se postă ostentativ pe marginea trotuarului cu fața spre șosea. Sculptorul tremura de frig.

— Oricum ar fi, hotăriți-vă o dată! Cu dubă, fără dubă, chestia e să ne cărăm! Trage/al dracului stațiunea asta!

Zări un taxi și ridică mîna. Mașina opri la cîțiva metri. Cristescu începu să ridă:

— Am să trec diseară pe la dumneavoastră. Vreau să discut neapărat cu domnișoara Scurtu. Evident, dacă nu vă deranjez.

Bătrîna păru o clipă descumpănită, mai mult o impresie, apoi declară senină:

— Nici gînd să ne deranjați, domnule maior. Ne va face multă plăcere. Vă așteptăm negreșit. Draga Valerica! Va fi încîntată că vă ocupați de ea.

— Bate cîmpii cretina, mormăi cu spatele întors Grigore Popa și intră în mașină.

Matei se lăsă greu pe canapea. Comentă printre dinți:

— Nu prea ești abil, papa!

Melania Lupu îi arătă din ochi șoferul și sculptorul tăcu. Getaxul demară. Bătrîna se întoarse cu cel mai fermecător suris spre Cristescu și Azimioară, rămași pe trotuar, și flutură în dreptul buzelor grațios degetele înmănușate.

— Ce oameni încîntători!

Continuă să zîmbească mult timp după ce maiorul și subalternul său nu se mai zăriră.

Cristescu se îndreptă spre cuier și începu să se îmbrace. Întii fularul, apoi raglanul larg din stofă moale, pălăria cu boruri scurte, mănușile. Azimioară îi urmărea mișcările, silueta suplă menținută fără eforturi la un număr de kilograme cu care s-ar fi putut mîndri orice adolescent.

Locotenentul încercă un vag sentiment de neîndreptățire. Maiorul nu ținea nici un fel de regim, consuma pîine, dulciuri, bere, bea cafeaua cu zahăr ca oamenii, nu-i era teamă de cîntar, n-auzise în viața lui de zaharină, dieta clinicii Mayo, „puncte“, „fără sare și grăsimi“. Ca toți oamenii grași, Azimioară avea impresia că mîncă extrem de puțin. Era în permanență flămînd, dispus la orice oră să se așeze la o masă completă de patru feluri, evita să se cîntărească, îi plăcea să facă piața și adora bucătăria cu mecanismele ei complicate. Aluziile la gabarit le primea cu calm filozofic: „Chestie de glande...“

Cristescu își băgă țigările și bricheta în buzunar.

— Ai văzut raportul lui Ciobanu?

Locotenentul clătină capul.

— Nu.

— Hm, e foarte interesant. Valerica Scurtu n-a părăsit locuința de alaltăieri. Adică de la prima noastră vizită.

— Poate că n-ă avut chef să ia parte la circula asta...

— N-aș crede.

— Sau, într-adevăr e bolnavă așa cum pretindea bătrîna.

— De acord. Dar tot ea pretindea că a plecat azi de dimineață la serviciu. Puse mîna pe clanță precizînd: Casa are o singură ieșire.

Azimioară se bilbiu tulburat:

— Credeți că...

— Nu cred. Mi-e teamă!
Schiță un salut vag și părăsi biroul.

Doru Matei rupea bucăți mari de piine și băga în gură câte două-trei felii de salam luate direct din hîrtie. Nu avea răbdare să le curețe, înghițea totul cu un fel de disperare lacomă.

— Nu credeam că mi-e așa foame... Trase un gît lung din sticla de coniac atunci desfăcută și continuă: Mă așteptam să diger ceva mai de soi la parastasul lui Panaitescu. În fine, merge și asta... Cel puțin sînt liniștit!

— Oricum puteați fi liniștit, domnule Matei.

— Mă îndoiesc că Panaitescu și Valerica sînt de aceeași părere, acolo... Vărsă un pic de alcool: Să le fie țărîna ușoară.

Făcuseră cumpărături înainte de a se întoarce acasă. Fiecare își păzise pachetele, iar acum mîncau în hol, păstrînd distanțe mari și privindu-se circumspect. Melania Lupu, la un capăt de masă ciugulea delicat dintr-o indiană cu frișcă. La celălalt, Grigore Popa ungea unt pe piine și bea suc de roșii. Sculptorul ținea mîncarea pe genunchi. Se descurca perfect, era evident că-i obișnuit cu mesele încropite. Isprăvi primul și făcu hîrțiile ghemotoc. Respiră adînc apoi aprinse o țigară.

— Tinere! spuse Popa cu gura plină, înghiți și arătă spre scrin: Uită-te dacă mai sînt acolo...

— Asta ar mai lipsi!

— Firește că sînt, îi asigură Melania Lupu.

— Îmi place să mă conving.

Doru Matei lăsă țigara în scrumieră. Declanșă mecanismul ascunzătoarei, scoase cele două pînze și le desfăcu.

— E în regulă?

— Mda... Pune-le la loc.

Sculptorul începu să ridă. Popa nu-l scăpa din ochi. Răsufală ușurat abia după ce-l văzu închizînd tainița.

— Aveai o privire... observă amuzat Matei. Spune-mi te rog, chiar așa impresie proastă fac?

— Execrabilă!

— Trebuie să ne sfătuim, declară Melania Lupu făcînd ordine pe masă.

— Iar? Ce naiba, a mers totul pe roate!

— Domnii de la poliție vor reveni...

Popa șterse cuțitul pe o bucățică de piine.

— De asta poți să fii sigură.

— Trebuie să justificăm dispariția Valericăi.

— A plecat și nu s-a mai întors!

— Categorie! fu de acord Matei. Ne batem capul de pomană. Oricum, n-avem altă soluție. Ziceai că știi tabinet?

Bătrîna își strînse buzele.

— Cred că am făcut o greșeală.

Grigore Popa o privi iute.

— O greșeală, repetă Melania Lupu. I-am spus maiorului că Valerica a plecat de dimineață la birou.

— Ei și?

— Răspundem noi de ce i se poate întîmpla pe drum!?

Melania Lupu zîmbi nervos:

— Ei știu că nu a plecat. Locuința e supravegheată. Sînt convinsă că e! Da... O greșeală de neiertat.

Comisese de fapt două.

Capitolul VIII

INEGALABILA MELANIA LUPU COMITE ERORI

— Luați loc, vă rog.

Melania Lupu îi indică amabilă un scaun, apoi scotoci în poșeta lăsată pe marginea scrinului și scoase o batistă.

Avea o fustă cenușie și o jachetă neagră, lucruri simple, ieftine, dar care cădeau admirabil. Cristescu o examinează câteva clipe.

„Trebuie să fi avut un trup perfect“.

— Sinteți singură?

— Da... Adică, nu. Domnul Popa s-a întins un pic, iar domnul Matei cred că lucrează.

— La cimitir mi s-a părut că era bolnav.

— Într-adevăr, nu s-a simțit bine. Poate că doarme... Nu știu.

Cristescu își frecă pumnii:

— N-ați reușit încă să reparați țeava?

— Închipuiți-vă! Pur și simplu degerăm. Adevărul e că n-am avut timp să ne ocupăm suficient de chestiunea asta. E și un sezon păcătos, toată lumea face reparații, nu te poți aștepta ca după un singur telefon, să-ți trimiță lucrători. Măine dimineață am să mă duc chiar eu la I.A.L.

— Pe bărbați nu-i interesează chestiunea?

— Oh! Bărbații!!

— Și domnișoara Scurtu? se interesă Cristescu pe tonul cel mai firesc.

Bătrina clipi nevinovată.

— Sărăcuța, e ocupată până peste cap.

— Mă întreb dacă mă poate primi...

Melania Lupu se uită la ceas.

— Șapte. Cred că s-a sculat. Zimbi scuizându-se parcă: Nu-i place s-o trezești brusc. Mititica de ea e tare nervoasă. Muncește mult.

— A venit tirziu?

— Cine?

„Procedeu clasic de a ciștiga timp“, își zise Cristescu.

— Domnișoara Valerica, firește.

— N-am idee, domnule maior. De obicei vine la patru, patru și jumătate, ori noi ne-am întors de la cimitir după cinci. Are astenie și medicii i-au recomandat să se odihnească.

Cristescu aruncă o nadă.

— Poate că vrea să doarmă în continuare, până dimineața. Credeți că e cazul să mai aștept, sau să revin mâine?

Bătrina începu să ridă:

— Dumnezeu! Nici chiar așa! O să se amuze grozav când am să-i povestesc. Dealtfel, azi e vineri...

— Și?

— În fiecare vineri la 8,20 se dau la televizor filme cu cowboy, ne uităm împreună. Își bătut palmele încântată: Ne plac atât de mult!

— Atunci mai aștept. Desigur, dacă nu deranjez...

— Se poate? Cu plăcere! Noi bătrînii ne bucurăm când cineva e dispus să-și piardă puțin timp în compania noastră.

— Exagerați...

— Știți bine că nu, domnule maior. Sintem plicticoși, vorbim numai de boli, și uneori chiar dormim. Nu vreți o cafea?

Cristescu refuză fără convingere și bătrîna se îndreptă spre bucătărie. Întrebă din ușă:

— Cu rom?

— Foarte puțin.

Privi un timp pereții, între ferestre atîrna o litografie veche — o amazoană cu un cîine de vînătoare — apoi tavanul rotund, cu ornamente de ghips. Îi veni pe neașteptate o idee năstrușnică. Păși în virful picioarelor pe lîngă zid și deschise brusc ușa de la odaia sculptorului.

Doru Matei se dădu înapoi gata să-și piardă echilibrul. Duse mîna la frunte și izbucni furios:

— Ce-s bancurile astea?! Ei drăcia dracului!

— Vă rog să mă scuzați, spuse Cristescu stăpînindu-și risul, voiam să-mi iau țigările din palton. Credeam că nimeresc în antreu. Dar, apropo, ce făceați în spatele ușii?

Sculptorul își săltă colțurile buzelor într-un rinjet.

— Băteam mătîanii!

— O, perfect! Îmi pare rău că v-am deranjat. Vă las să continuați.

— Ura! Sănătate și spor în ramură!

— Locotenentul Azimioară, de exemplu, ar putea conchide că aveți destule păcate de vreme ce nu mai prididiți cu rugăciunile.

— Hm, presupun că aveți un colaborator foarte is'et...

— Bine că mi-am adus aminte! Acum cîteva minute, v-a căutat cineva la telefon. Mi se pare că de la Fondul plastic.

— Și?

— A răspuns domnișoara Valerica Scurtu.

— Cine?!

Pe chipul sculptorului se așternu stupoarea.

— Nu vă simțiți bine, domnule Matei?

— Ba da... Înghiți în sec și încercă să ridă: E all right!

Cristescu se întoarse preocupat în hol.

„Ce s-a întîmplat cu Valerica Scurtu?”

Cînd se întoarse, bătrîna îl găsi pe maior vorbind la telefon.

— Bun, dragul meu. Bănuiesc că în jumătate de oră... Sigur că da... Te aștept!

Puse receptorul în furcă și-i zîmbi:

— Mi-am permis să abuzez de ospitalitatea dumneavoastră.

— O, nu face nimic.

— Am nevoie de colaboratorul meu. L-am rugat să treacă pe aici. Sper că nu vă încurcă...

Fruntea Melaniei Lupu se încreți imperceptibil, reuși totuși să suridă:

— Deloc. Îmi face chiar multă plăcere. Un tînar atît de amabil...

Începu să servească, plină de stil, cafeaua. Cristescu admiră ceștile din porțelan cu păsări superbe, cleștișorul de argint pentru zahăr, flaconul cu rom.

Mîinile bătrînei se mișcau fermecător, aveai impresia că se joacă cu obiectele acelea fragile, abia le atîngea. O îndeminare grațioasă pe care-ți făcea plăcere s-o observi. Îți incînta ochiul, încercînd în același timp o senzație odihnitoare. Prin mintea maiorului se perindară priveliști vechi în care foșneau mătăsuri, dantele scumpe înobilau mîini de fildeș, conduri de atlas desenau gavote pe marmura lespezilor...

— Două bucăți?

— Nu, mulțumesc, una. Nu-mi place prea dulce.

Melania Lupu se așează în fața maiorului.

— Cum vi se pare?

— Excelentă!

— Domnul Matei m-a învățat să fac cafeaua cu zahărul separat. Mie mi se pare totuși că pierde din gust.

— E un băiat simpatic, spuse Cristescu sorbind din ceașcă.

— Fără îndoială. Și-i atît de tînăr! Nu toți oamenii știu să fie tineri.

— Într-adevăr...

— Mai trist e că nici măcar nu-și dau osteneala să învețe. Zîmbi nostalgic cu privirile plecate: Am regretat totdeauna că n-am avut copii.

— Cu ce se ocupa soțul dumneavoastră?

— A fost funcționar în Ministerul de finanțe. Își ridică obrazul proaspăt, cu priviri limpezi. Era ceea ce se numește un bărbat statornic.

— Femeile, în general, apreciază genul.

— Depinde. O existență prea monotona obosește. N-ai ce să aștepți de la ziua de mîine. Ți-e indifereent că trec săptămînile, privești cu ciudă la anii care vin. Își netezi poalele fustei: Mi-ar fi plăcut să trăiesc mai... făcu un gest cu mîna, mai fantezist!

Mayorul o examinează amuzat:

— Adică?

— Să fac ceva deosebit, zilele să se individualizeze. De pildă luna, sau miercurea, ori duminica viitoare să nu semene cu cele de săptămîna trecută sau de acum doi ani. Să-mi aducă, să-mi poată aduce o surpriză cît de mică. Cînd eram tînără, țineam un jurnal. După aceea am renunțat. N-avea sens. Timp de 25 de ani, fără nici o abatere, marșea

spălam, miercuri frecam argintăria, joi jucam pînă, cu încă o pereche și așa mai departe. În luna iulie plecam la Olănești — negreșit Olănești pentru că soțul meu suferea de rinichi — în noaptea de revelion triam chitanțele și scrisorile — ceva foarte distractiv, vă asigur — iar de Sf. Alexandru îi invitam șeful la masă. Același șef ani de zile. Nici măcar asta nu s-a schimbat.

— Bănuiesc că nici el nu „învățase“ să fie tînăr, observă Cristescu.

Melania Lupu zîmbi nesigură.

— N-aș vrea să mi-o luați în nume de rău. A fost un om cinstit și nu e vina lui că n-a știut să trăiască... Iar eu... E curios ce mi-a venit!

— Ați avut cîteva zile grele. Veți intra însă în normal și...

— Sper! Își privi ceasul îngrijorată. E opt. Ce-o fi cu Valerica?

Se uită la maior cerîndu-i parcă sfatul.

— Dacă o s-o întrebați, probabil că o să vă spună.

Bătrîna se ridică vioaie.

— Am să încerc. Nu-mi place somnul ăsta. Mi-e teamă că e într-adevăr bolnavă.

Cristescu se răsuci pe scaun, urmărindu-i curios mișcările. Bătrîna se apropie de odaia Valericăi Scurtu. Bătu discret, așteptînd cîteva clipe cu urechea lipită de ușă, apoi bătu mai insistent. Privi contrariată spre maior și chemă cu glas tare.

— Valerica! Dormi, draga mea? Valerica! Înțoar-se o față speriată. Sînt extrem de derutată, nu știu ce să cred...

— Încercați ușa, propuse calm maiorul.

— Sigur... e o idee.

Melania Lupu apăsă pe clanță. În odaie era în-

tunerice. Lumina din hol căzu pe divan. Se vedea
cuvertura de pluș și ruloul de la capăt.

— Extraordinar! suflă. Încă nu s-a întors. Mă
întreb unde poate să fie?...

Cristescu oftă. Acum știa precis că Valerica
Scurtu nu mai există. Și sinuciderea lui Panaitescu
era un bluff. Un bluff sinistru.

Azimioară sosi roșu la față cu ochii strălucitori.

— A început să ningă! E minunat!

Maiorul își aminti de un decembrie prin '48 sau
'49... Era student, îndrăgostit pînă peste urechi
de-o colegă subțirică. Semăna puțin cu o pasăre. O
chema Kuky, de fapt Zoe, dar părea o chestie pe
atunci să ai doi de k și un y la nume. Tot prima
ninsoare... Ajunseseră pe jos pînă la lacuri. O ade-
vărată expediție. Băuseră apoi țuică fiartă într-o
cîrciumă cu rumeguș pe dușumea, din căni ciobite
de lut. Se priveau în ochi și rideau. Îi stătea bine
baticul roșu petrecut pe după gît și legat la ceafă.
O modă lansată, în anii aceia, de Michele Morgan.
Prin geamul scund se vedea cîmpul, ici-colo, risipite
coșmerlii care scoteau cite o ață de fum...

— Într-adevăr, e minunat...

— Ce-i cu Valerica Scurtu? Întrebă în șoaptă
locotenentul.

Cristescu îl privi obosit:

— Bănuiesc că a fost asasinată.

— Asasinată?!

— Ca și Panaitescu. Ai ordinul de percheziție?

— Da.

— Scotocște toată casa deși... Deși cred că e
inutil.

— De ce?

Azimioară scruta uluit chipul maiorului.

— N-ai să găsești nimic. Sînt prea liniștiți.

Melania Lupu își frîngea mîinile. Îl urmărea cu
ochii plini de lacrimi pe Azimioară care începuse
să cerceteze holul.

— Regret, doamnă...

— Îmi dau seama că nu aveți încredere în noi.
Nu mă supăr deloc...

Cristescu își mușcă buzele. Bătrîna făcea parte
din categoria aceea de oameni pe care nu-ți poți
brusca. Chiar cînd greșeala e evidentă, rămîne ceva
care te oprește, așa cum alții cer palme gratuit, fără
eforturi.

Se îndreptă spre odaia Valericăi Scurtu. Melania
Lupu îl urmă și se opri în prag.

— În fond dumneavoastră vă faceți datoria. O
formalitate...

— Disparația domnișoarei Scurtu e suspectă,
declară Cristescu fără s-o privească. Nu vă ascund
că nici sinuciderea lui Panaitescu nu m-a convins.
Vă dați seama, că acum mă convinge și mai puțin.

Melania Lupu articulă greu:

— Ne bănuieți de... de un dublu asasinat? Ar fi
îngrozitor...

Cristescu nu răspunse. Se plimba prin încăpere,
cu mîinile la spate. Vedea interiorul cu alți ochi
decît la prima vizită. Atunci fusese izbit de lipsa de
gust, de ghiveciul ăsta de broderii, intuisese obsesii
de maniacă „nu intra încălțat“, „nu pune degetele
pe vitrină“, „ai grijă, cade scrumul“, „se roade co-
vorul“, „se strică perdeaua“ etc., etc., etc. Acum
odaia îl impresiona. Putea să ghicească eforturile
emoționante ale Valericăi Scurtu — o femeie urîtă

— de a-și încropi un trusou în speranța disperată că se va găsi un individ pe care să-l ademenească o expoziție de bulendre. Și mai cumpără un vas, o scrumieră sau o carpetă, mai depozita cîtiva metri de lenjerie în șifonier, le căuta un loc în interiorul supraîncărcat, le admira și apoi ochea altceva, chibzuia alte economii, cu gîndul la el, mereu el, un anonim fără chip.

Se uită la bătrînă. Rămăsese în prag măruntă, neputincioasă, cu mîinile atîrnînd pe lîngă trup.

— Nu obișnuia să încuie ușa cînd pleca?

Melania Lupu își umezi buzele.

— La serviciu?

— În general.

— Ba da... În sfîrșit, poate nu totdeauna. N-am verificat.

— Ciudat, reflectă Cristescu deschizînd dulapul.

Mirosea a levîntică și a naftalină, iar hainele erau îmbrăcate în plicuri de nylon.

— Foarte ciudat. N-aș fi zis niciodată că o femeie ca Valerica Scurtu și-ar putea lăsa casa vraise, la dispoziția primului curios. Și mai ciudat, față de spiritul de prevedere pe care-l dovedea în orice împrejurări: o broască de proveniență străină, două zăvoare pe dinăuntru și deși n-am verificat, pariez că și frigiderul e închis cu cheia.

Melania Lupu își îndreptă părul la tîmple. Obrajii îi ardeau.

— Domnule maior, îmi pare extrem de rău, sînt o grămadă de amănunte fără explicație.

— Credeți?

— Presupun că există vreuna, desigur, dar mie nu-mi trece prin minte. Și firește, toate acestea se îndreaptă împotriva mea, a lui Doru, a domnului

Popa. Ne suspectați fără... Își înghiți lacrimile: Fără ca eu... Vreau să spun că lucrul acesta nu mă jignește. Știu că așa trebuie. Vă rog însă să mă credeți. Sînt o femeie în vîrstă. Mă aflu... mă aflu mai aproape de mormînt decît aș fi dispusă s-o recunosc. Poate la cîtiva pași... Vă dau cuvîntul meu de onoare că nici eu, nici ceilalți nu l-am ucis pe Panaitescu ori pe biata Valerica.

Cristescu își întoarse privirea. Nu suporta lacrimile mai ales în ochii bătrînilor.

— Liniștiți-vă, doamnă... Nu vreți un pahar cu apă?

— Aș dori să mă credeți. Aș dori mult...

— Și eu, oftă Cristescu. Mi-ați spus că domnișoara Scurtu a plecat azi de dimineață la birou. O afirmație din păcate inexactă, care...

— Un moment! îl întrerupse Melania Lupu. Am spus într-adevăr că a plecat, dar nu că am văzut-o plecînd. Nu a fost acasă în timpul dimineții și am presupus în virtutea unui, cum să vă spun, unui automatism că s-a dus la slujbă. Situațiile acestea mecanice se confundă uneori fără să vreți cu însăși realitatea. Ai impresia că le-ai trăit.

— Hm! Dacă nu mă înșel, mi-ați oferit și alte amănunte. Se simțea rău, nu știa dacă va putea participa la înmormîntarea lui Panaitescu, dar se va strădui și așa mai departe.

Femeia replică ferm:

— Asta mi le-a spus aseară.

— Aha! Deci a dispărut în timpul nopții.

— Tot ce e posibil. Putea părăsi locuința fără să o audă nimeni.

— Nu și fără s-o vadă cineva.

— E bizar, desigur, dar asta încă nu înseamnă că noi am omorît-o.

— Vorbiți mereu în numele tuturor...

— Nu sint singura bănuită.

Cristescu oftă.

— Stimată doamnă, Valerica Scurtu nu a plecat de acasă și ca să fiu mai precis nici nu intenționa s-o facă.

— Cum puteți fi atât de sigur?

Maiorul făcu câțiva pași prin încăpere. Se opri zîmbind apoi își reluă plimbarea.

— Extrem de simplu. Nu pot să cred că a plecat, de fapt fugit, e sugestia dumneavoastră, aproape de dispariția în noapte fără să anunțe pe nimeni, fără să lase o vorbă...

— Sugestie? Cel mult o opinie...

— Să zicem. Deci mi-e greu să-mi închipui că a fugit în capot și în palton. N-a uitat să-și ia carnetul CEC — sint convins că avea unul — dar a uitat în schimb să-și pună o rochie. Mi-amintesc că m-a primit într-un capot alb. În dulap nu-l văd, nu-i nici în baie și nici aici pe cuierul din spatele dulapului, unde sint convins că-l ținea ca să-l aibă la îndemână. Sper că am fost destul de limpede.

„A doua greșeală“, gîndi Melania Lupu.

Pe chipul ei nu se citea nimic.

Capitolul IX

OMUL CARE NU UITĂ NIMIC

— Dacă nu aveți nimic împotriva, aș vrea să mă retrag în camera mea.

— Firește, doamnă.

Melania Lupu își atînge obrazii înfierbîntați.

— Mi-e teamă că a fost prea rece pentru mine la cimitir, am să iau un cășet.

Zîmbi curajos ca și cum ar fi vrut să dea asigurări că totul e un fleac, că în general nu ia în serios micile indispoziții. Lîngă ușă se întoarse și aminti amabilă:

— Cînd aveți nevoie de mine, nu vă sfiți să apelați. Nu mă culc niciodată înainte de douăsprezece. Zîmbi chinuit. Succes.

— Mulțumesc, doamnă...

Maiorul intră în bucătărie unde se afla Azi-mioară.

— Ce se aude?

Locotenentul ridică din umeri.

— Nimic deocamdată.

— Deocamdată... Mai speri?

— Firește.

— Aruncă o privire și în camera lui Vilcu.

— M-am uitat! Interior clasic. Un om de bun gust care avea și bani. În garderobă am găsit un șnur metalic.

— Și?

— O spun cu titlu informativ. E ceva relativ ieșit din comun.

— Altceva?

— Grigore Popa, dar în special sculptorul, care m-au asistat, au rămas înnebuniți de ce au văzut.

— Are tipu o garderobă trăsnet. Nici nu se cunoaște că și-a luat lenjerie și haine pentru un concediu.

— Nici la Carlo Ponti cînd i s-au furat cele treizeci și șase de costume nu s-a cunoscut. E con-tabil, știe să prețuiască banul.

Se uită în jur și începu să ridă. Sînt teribili...

Cei șase locatari își împărțiseră bucătăria folosind o formulă inedită. Paravane înalte din carton presat despărțeau spații de circa doi metri pătrați unde abia încăpeau o mașină de gătit, o măsuță pliantă, citeva rafturi pentru vase. Cristescu bănuia că granițele erau apărute cu înverșunare, orice încălcare stîrnind scandaluri uriașe.

Chiar și o privire superficială îi putea distinge imediat pe proprietari. Valerica Scurtu avea un aragaz strălucitor, oalele erau roșii cu buline albe, în colțul șervetelor care atîrnau pe un cuier, apretate și călcate fuseseră brodate autografe îmbietoare: „Poftă bună, ursuleț!” (cine o fi ursulețul? se întrebă maiorul) sau „Gospodina bună ține casa bună”.

Sanitas-ul de dinainte de război, destul de bine întreținut, aparținea probabil Melaniei Lupu, iar reșoul electric cu cablul ferfeniță, sculptorului. Grigore Popa preferase rafturilor un dulăpior închis cu lăcățel. Peretele de deasupra mașinii era umplut cu avize, atent confecționate: „Aerisiți bucătăria și curățați spațiul alocat. Gîndacii nu se combat, se previn”. „Strict interzis a se împrumuta chibrituri de la vecini în lipsa acestora”. „Este interzis să se ridice capacul oalelor cu excepția beneficiarului în cauză” și în sfîrșit „Furtul între colocatari se pedepsește conform Codului Penal cu închisoare...”

— Aștia-s nebuni! comentă aiurit Cristescu.

Azimioară dădu din cap ca unul care văzuse multe și nu-l mai miră nimic.

— Oameni... Oameni...

— Eu aș zice oameni și oameni!

— La capodopera sculptorului v-ați uitat?

Era un afiș mare, în culori violente, lipit între

o oală găurită și un ibric cu coada strîmbă. Reprezenta o pisică grasă, spinzurată de ceafă într-un cârlig. Urmau urări grațioase scrise în caractere arhaice: „Poftă bună, Valerica!” „Bon appétit, Melanie”, „Stați-ar în git, Grigore!”, „Săriți-ar un dinte, Vîlcule!” și așa mai departe.

— E un tip glumeț, vorba bătrinei...

Maiorul rîdea cu lacrimi:

— Pot să-mi imaginez ce-a fost cînd au dat cu ochii de drăcia asta.

— Hm, făcu locotenentul alb la față, eu unul știu că nu mai mînc diseară.

Grigore Popa îl primi cu o mină posomorită și azvîrli ostentativ ziarul pe masă. Odaia nu fusese aerisită, mirosea vag a șoareci și cărți ude, a lucruri vechi.

Luă de pe birou o bilă de cristal și începu s-o învîrtă în palmă.

— Ei, ați găsit-o pe nefericita aia?

— Tocmai veneam să vă cer o mină de ajutor, spuse zîmbind maiorul.

Bătrînul îl privi pe sub sprîncenele groase:

— Înseamnă că n-ați făcut nici o brînză.

Părea dezamăgit.

— Adevărat, recunosc maiorul. Se uită în lungul pereților. Mă întreb unde poate fi ascuns un cadavru.

— La mine în odaie?

— La dumneavoastră, în altă parte...

Bătrînul izbucni pițigăiat.

— Ce-s glumele astea!? Cum vă permiteți?

— Nu e o glumă, domnule Popa, am certitudinea că Valerica Scurtu a fost asasinată. Sublinie: în această casă.

— Vă avertizez că asemenea ofensă...

— Va fi consemnată în carnetul dumneavoastră.

— Bine, dar e o aberație!

— Știți tot atât de bine ca și mine că nu-i o aberație. Femeia nu a părăsit de trei zile locuința! Unde se află?

— Căutați-o în tirg, prin spitale, la morgă, la balamuc, sau la naiba știți! La urma urmei, nu mă plătește nimeni ca să păzesc toți nebunii! Se agăță de brațele balansoarului. Fiecare să-și păzească pielea, domnule! Asta mi-a fost principiul în viață.

— Sinteți un om cu principii... Am remarcat de la prima vizită, făcu maiorul răsucind între degete țigara neaprinsă. În ce relații erați cu domnișoara Scurtu?

Popa retează aerul cu palma.

— De nici un fel. Persoana nu mă interesează.

— În ce sens? întrebă candid Cristescu.

— În toate sensurile. N-am vocație pentru cretini. Vă satisface argumentul?

Cristescu clătină din cap.

— Deloc. Din câte știu nu i-ați rezervat Valericii Scurtu un tratament special. Vreau să spun că nu întrețineți legături mai apropiate cu nimeni.

— Exact, rinji bătrînul. În casa asta, domnule maior, există, v-ați convins sper, cea mai superbă galerie de cretini. Cu și fără temperament, blonzi, bruneți, sau cu bube... Asta-i balamuc, nu casă! Ala cioplește pietroaiele — se exersează pentru ocnă, bănuiesc — Panaiteștii bat, mă rog, băteau de nebuni la mașină cînd îți era lumea mai dragă, Melania descîntă motanul, Valerica dondăne la portretul Sfîntului Anton — patronul fecioarelor ne-

măritate. Vilcu numai de femei și discuri știe! Asta cel puțin, ne ucide, domnule! O ia din zori cu Carusso și termină la miezul nopții cu Șaliapin.

— Acum sinteți mai liniștit, constată maiorul. Contabilul e în concediu.

— Și după aia? În fiecare an, își ia vacanță iarna. După trei săptămîni, se întoarce, la braț cu soră-sa. Atunci să vezi distracție! El operă, ea muzică de cameră. O bezmetică! Bărbatu-său și-a luat lumea în cap! Consultă febril agenda: La 15 martie 1952, a părăsit-o după numai trei luni de conviețuire. Eu, unul, nu rezistam nici atîta!

Cristescu începu să ridă:

— Îi știți cumva și adresa?

— O clipă. Întoarse cîteva pagini: Da! Strada Karl Marx 118-D.

— Încep să înțeleg de ce nu întrețineți relații cu nici unul din vecini.

— În sfîrșit!

— Și-mi dau seama că în aceste condiții, unul sau altul poate deveni indezirabil...

— Ce vreți să spuneți?

— Domnul Matei, tînărul, preciză ca și cum celălalt ar fi avut nevoie de explicații, îmi relata că de ani de zile o urmăriți într-un mod, în sfîrșit, cam insistent, pe domnișoara Scurtu. Insistențe penibile care s-au izbit de-o indiferență glacială.

— Ce?! Grigore Popa se sufoca. Eu?! Eu... După... Căuta ceva grosolan, crîncen. Adică umblu după insecta aia șuie? După fecioara asta păduchioasă pe care...

Cristescu îl întrerupse:

— Ca să-l citez pe domnul Matei, marile pasiuni

izbucnesc de multe ori atunci cînd te aștepți mai puțin și vis-à-vis de cine nu te aștepți...

— Uluitor!!

— Tot domnul Matei presupunea că... În fine, fiind un tip violent și ranchiunos, excesiv de dur...

Grigore Popa tremura de indignare.

— E un ticălos!

— Dumneavoastră îl cunoașteți mai bine...

— Un ticălos, un obsedat sexual! Orgiile lui sînt de pomină! A ajuns să ne cunoască tot cartierul. Întrebați vecinii! Urlă de nebun, în puterea nopții, la fereastra deschisă, cu un topor în mînă: „O chema Margot! Ce mult am iubit-o!” Animalul ăsta își îngăduie să vorbească despre mine?!

— Din nefericire, doamna Melania Lupu împărțase același punct de vedere.

— Baba?! Ei nu, că asta e prea de tot!

— Apropo, cine e Margot?

Bătrînul nu se lăsă întrerupt:

— Va să zică alerg după cretina aia galbenă! Eu! Păi dumneata știi ce partide am avut eu?! Anne-Marie Vernescu, fata lui Mitiță Vernescu, generalul, însurat cu Sultana Bibescu. Moșii în Oltenia, case la Galați, vapoare pe Dunăre! Erau proprietarii Ceahlăului, domnule! Știi ce-i aia? Ceahlăul! A umblat după mine Dobrin, senatorul. Mi-o arunca de gît pe fiică-sa: „Ia-o, domnule”.

— Așa zicea?!

— Închipuiește-ți! făcu Popa înghițindu-și saliva. Sau ălălalt, care-i făcea obstrucție lui Vaida în parlament, deputat de Vlașca, am uitat cum îl cheamă. Avea trei fete, frumoase, cu Notre-Dame, cu pian, cu șapte guvernante! Se ruga de mine...

Ilant! Așa-l chema! Alegeți, Grigoriță! Care ți place tie! Alegeți!

— Tttt! Și dumneavoastră nimic!

— Firește! M-am conservat, adică, pentru Miss Scurtu.

Maiorul începu să ridă.

— Probabil au glumit...

— Ce glume, domnule? Astea sînt glume?

— Apropo de Doru Matei, spuneai că a iubit-o pe una, Margot...

Bătrînul își șterse fruntea. Transpirase de eervare.

— Eu spuneam? El spunea! Un escroc! Ademe-nește vagaboande, și dacă se găsește vreuna care n-are chef să-și dea jos rochia, scoate un topor, minjit cu roșu și urlă ca un descreierat: „O chema Margot! Ce mult am iubit-o”. E chipurile, masculul dezlănțuit, capabil de orice. Nenorocita se sperie și...

Cristescu continuă să ridă.

— Exagerați, desigur.

— Zău?! Vă aduc toporul. Îl ține în baie, sub cadă.

Făcu cîțiva pași spre ușă.

— Lăsați, vă cred...

— Să-i vedeți recuzita! Ce teatru? Ce Tănase? Și-a confecționat uite așa un teanc — arată cu mîinile — de bancnote. Hirtie, domnule! Hirtie! Doar prima și ultima sînt sute. Le leagă cu elastic, bagă într-o servietă o sticlă în așa fel încît să se vadă gîtul astupat cu un ciocălău, vin de țară adică, și pleacă la vînătoare prin Consignația. Întîlnești acolo tot felul de maimuțe. Ochește una care-i place, și-i cere sfatul. Cică e inginer din provincie, vrea să

aleagă un cadou pentru logodnică. Îi flutură prin fața nasului purcoiul de bani și aia pică în fund. Crede că a dat lovitura. Mă înțelegeți...

— Înțeleg...

V-ați uitat ce mobilă are în casă? Dacă o scuturi, se face bucăți. Surcele! Vorba vine... Varianta la chestia cu toporul. Când dă de una năzuroasă, începe să spargă totul. Vezi, dragă Doamne, e plin de temperament... După ce dama pleacă, pune lemnele la loc. Nici nu se cunoaște! Împunse degetul spre maior cu gestul lui caracteristic: Afirmațiile mele se pot verifica. Întrebați vecinii, sectoristul... Se bătu cu palma peste frunte: Chiar acum citeva săptămîni... Vă spun imediat...

Cobori din balansoar și scotoci în gheridonul de lîngă pat. Se întoarse răsfoind o agendă mare.

— Am aici totul, cu date precise. Își muie gros degetul în gură. Aha, uite! Simbătă 17 noiembrie. Seara la ora 22,30. A venit acasă cu o tipesă. Poate să vă confirme și Melania Lupu. La un moment dat, a început un scandal crîncen. Țipau amîndoi ca din gură de șarpe.

— De ce? întrebă amuzat Cristescu.

Agenda bătrînului îl fascina.

Popa o închise și o puse în buzunarul halatului.

— Individu rezistase la toate probele. N-a impresionat-o nici toporul, nici mobila făcută ferfeniță. Și atunci animalul i-a cerut banii. Fiți atenți! Banii pentru ceea ce consumase la restaurant. Atît și atît friptura, atîta vinul. I-a pretins pînă și un leu pentru două chifle. Aia se jura că a mîncat doar una, fiindcă e în cură de slăbire, aștălalt o ținea morțiș cu leul lui.

— Și pînă la urmă?

— A plătit și bacșișul chelnerului.

— Uluitor.

Bătrînul scuipă într-o parte.

— Asta-i bărbat?! Și asta își îngăduie...

Cristescu îl întrerupse:

— Aș vrea să mă uit puțin prin agenda dumneavoastră. Dacă-mi permiteți...

Grigore Popa se ghemui în balansoar. Îl privi în tunecat:

— Sînt chestiuni personale, intime, aș zice, care nu interesează pe nimeni.

— Vă asigur că voi trece peste ele.

Bătrînul ezită, apoi scoase cu o mișcare silită din buzunarul de la piept altă agendă.

Cristescu o răsfoi distrat (conținea notații lapidare: 16 noiembrie, de plătit chirie, întreținere; 5 decembrie — farmacie, zaharină gratis; 7 decembrie policlinică, 8 — dentist etc.) apoi o puse pe masă. Surise:

— Cealaltă m-ar interesa.

Avu impresia că bătrînul geme. I-o întinse cu mină tremurîndă.

Mayorul nu-și ascunse surpriza. Era un fel de condică împărțită pe rubrici: „venituri“, „cheltuieli“, „buletinul sănătății“, „vecinii“, „dușmanii“ (în viață și decedați cu o mică precizare privind vîrsta, profesiunea, situația familială pînă la nepoți, precum și anul, ziua și fapta de care se făcuseră vinovați).

„De fapt, își zise Cristescu simțind cum îi transpiră degetele pe scoarța neagră de piele, aici e toată viața lui...“

Îl înspăimînta meschinăria preocupărilor, meticulozitatea ranchiunoasă cu care își alimenta inamiciții

de-acum cîteva decenii, fleacuri fără importanță, de genul:

„M.S. — 68 de ani, colonel pensionar, doi fii etc, a declarat public la 12 februarie 1934, în barul Cazinoului din Sinaia că sînt un impostor de-o incapacitate monumentală. Nota bene: printre asistenți se afla generalul de brigadă Miclan de la Statul Major. Sînt convins că nepromovarea mea cu ocazia avansărilor din mai...”

Sau: „C.T. avocat, etc. a determinat-o pe doamna Ana Muzicescu să mă șteargă de pe lista invitaților la revelion (1929). Chestiune de importanță capitală pentru mine căci era singura posibilitate de a-l contacta pe N. care...”

Decedații aveau o cruce mare în dreptul numelui iar moștenitorii erau încercuiți pentru orice eventualitate. Ici-colo, se putea citi cîte un „achitat” scris cu roșu, ceea ce însemna desigur, că Popa reușise să plătească polițe imprescriptibile.

Paginile următoare fuseseră destinate vecinilor și parcă vedeai ochiul negru al bătrînului lipit de gaura cheii, urmărindu-le toate mișcărilor. Melania Lupu ar fi fost probabil foarte surprinsă să afle că există cineva care să-și amintească de pildă că la 9 august cumpărase un colier de perle — 65 de lei — o cutie mare de jeleuri și un kilogram de parizer pentru motan. „De unde atîția bani?” era întrebarea lui Popa și „rămîne în observație” — rezoluția. Isprăvile sculptorului, detaliate, se consumau pe mai multe file.

Carnetul îl mai informă pe Cristescu despre ieșirile soților Panaitescu, despre un telefon primit de Valerica Scurtu în primăvară, după care femeia se dusesse la coafor și întîrziase seara. „Vedere” semnala

Popa suspectînd-o de codoșlic pe Melania Lupu despre care presupunea în același timp că nu face servicii gratuite. Indicații curioase, se refereau la contabilul Vilcu, celălalt colocatar. La rubrica lui, bătrînul trecuse simple cifre: „5 iulie — 4”; „6 iulie — 3”, și așa mai departe.

Cristescu întorcea paginile stupefiat, sub privirea întunecată a bătrînului. Buletinul sănătății întocmit cu scrupulozitate, săptămînal, se ocupa în primul rînd de tensiune (24.XI. — 13,8 medicul sugerează pentru moment încetarea tratamentului cu hiposerpil), urmînd în ordine rezultatul analizei urinei, VSH-ul, colesterol, globule roșii etc. În fiecare lună, efectua un control dentar, iar în afara acestora erau consemnate indispozițiile trecătoare: „15 mai — de dimineață am simțit furnicăături ciudate în palme și laba piciorului. Am socotit prudent să nu părăsesc patul”, sau „18 august — prînz ușor, cu toate acestea indigestie. Cumpărat pentru orice eventualitate tetracilină și ftalisulfatiazol. Temperatura normală”.

Cristescu putea să-și imagineze ce catastrofă constituia pentru medici un pacient ca Popa, cu graficele lui. Îl și vedea în cabinetul de consultație, scoțîndu-și nota din buzunar și oferind rapoarte amănunțite. „Le malade aù petit papier” spunea Charcot. Dar bătrînul era mai mult decît un simplu ipohondru. Era de-a dreptul monstruos. Pe maior îl copleșea existența care și-o construise, cu un orizont baricadat de bucurii urite. Ceva ca o încăpere fără lumină și fără orificii de aerisire, ceva jilav și alunecos unde se tîrăsc jivine mărunte cu trup de gelatină și picioare multe...

Ajunse în sfîrșit la ultima rubrică „idei” unde Popa își propunea să sesizeze cutare sau cutare for

în legătură cu o chestiune oarecare. De pildă, nota la 21 aprilie: „După ora 20, parcurile noastre constituie o adevărată rușine. Apropo de indecența perechilor îmbrățișate pe bănci. Propun închiderea lor în timpul nopții ca și o iluminare puternică. De sesizat Consiliul Popular al Municipiului București“.

Mai avea sugestii privind ținuta tinerilor (fetele să umble cu părul strîns, sub fileu și în uniformă ca liceenele de prin anii '20, '30) se declara categoric împotriva învățămîntului mixt.

Cristescu puse carnetul pe masă. Popa îl recuperează cu satisfacție, ascunzîndu-l repede, undeva în poalele halatului. Își trase broboada pe umeri și spuse umezindu-și buzele:

— Bănuiesc... Da... Bănuiesc că nu v-a făcut o impresie prea bună. Puteam să nu vi-l dau...

Cristescu îi aruncă o privire întrebătoare și celălalt reluă.

— Da, puteam să nu vi-l dau... N-aveați cum să mă obligați.

— De ce mi l-ați dat atunci?

— Un calcul elementar, rîse Grigore Popa. Vedeți doar, trec totul în carnet.

— Chiar totul?

— Absolut! Acum puteți să vă dați seama că nu i-am purtat simbelele lui Panaitescu ori domnișoarei Scurtu. Indivizii mi-au fost indiferenți. N-am nici o vină că au murit.

— Cineva mai bănuitor ar putea raționa altfel.

— Cum?

— Mi-ați arătat agenda încercînd să mă convingeți că vă notați fiecare pas.

— Exact.

— Dar dacă ați omis conștient cîte ceva?

— Mă jigniți! Mă jigniți profund!

— Dacă nimic din ceea ce ați scris nu e adevărat?

— Extraordinar! Aveți cuvîntul...

Cristescu șopti cu ochii pierduți în gol.

— Inutil! Sînt convins că ați scris adevărul. Din punct de vedere al complexului psihic sînteți un om în stare de orice. Mă îngrozesc pur și simplu!

— N-ar fi cazul, avînd în vedere ceea ce profesati.

Maiorul aprinse o țigară. Degetele îi tremurau.

— În viața mea n-am întîlnit pe cineva care să vă semene! Am avut de-a face cu escroci, pungași, criminali, în fine toată drojdia pe care o dă la iveală orice societate, într-o anumită fază de evoluție. Am răscolit sentimente murdare și interese meschine, am investigat patimi bestiale, ce se pot naște doar în minți întunecate care n-au depășit condiția primară...

— Dar unul ca mine n-ați mai întîlnit, rînji Grigore Popa întrerupîndu-l.

— Nu, spuse Cristescu privindu-l deschis, în ochi. N-am mai întîlnit. N-am mai întîlnit un om pe care să-l cutremure bucuria celorlalți. A tuturor celorlalți! Să-l întristeze, mai mult să-l doară! Asta ca principiu de viață.

Grigore Popa rămase pe gînduri.

— Vă înșelați, domnule maior. Nu... E altceva. De fapt, nu m-ați înțeles.

Doru Matei ieși din odaie fără să facă zgomot. Lăsă ușa deschisă și ascultă un timp. Auzi glasurile înfierbîntate ale bătrînului și maiorului, mișcările locotenentului care răzbăteau surd din cămară. În camera ei, Melania Lupu povestea ceva pisicii. Cu-

noștea vocea monotonă care se împletea la un moment dat cu ron-ron-ul motanului.

Înaintă elastic și așteaptă din nou. „Acum!“ gîndi și se precipită spre scriu. Atinse stema.

O tuse ușoară îi opri brațul în aer. Melania Lupu stătea în cadrul ușii. Pisica i se răsucise pe după gît, ca un guler de blană negru. Vorbi încet:

— Comiteți imprudențe, domnule Matei. Nu-i acum momentul să admirați pinzele...

Îl așteaptă pînă intră în camera lui, apoi închise ușa zîmbind.

Azimioară apărură după cîteva minute, căutîndu-și țigările. Erau pe o măsută, lîngă odaia bătrinei. Glasul domol îi atrase atenția:

— ...și atunci, la Roșu Împărat veni cel de al treilea fecior. Tată, îi spuse, lasă-mă și pe mine să-mi încerc norocul. Balaurul cu șapte capete din pădurea Iasminului... Mă ascuți, Mirciulică? Uf, urîciosule! Ai adormit...

Locotenentul buimac se rezemă de zid.

— Termenii dumneavoastră de comparație, spuse Grigore Popa, ar trebui să mă supere.

Maiorul schiță un gest de oboseală.

— Ce importanță are... În orice caz, nu asta am intenționat.

— Ar fi trebuit să mă supăr, repetă încăpățînat bătrînul. Dar nu mă supăr pentru că n-ați înțeles nimic. Sînt un om sever. Sever în primul rînd cu mine însumi.

— Probabil că eu nu cunosc noțiunea...

— O ironie ieftină care nu vă onorează, iar pe mine nu mă atinge. Am crescut într-o casă unde înainte de toate mi s-a cultivat simțul datoriei.

— Și dragostea pentru semenii, bănuiesc.

— Vă obsedează caietul meu. Oamenii aceia au greșit. Nu puteau rămîne nepedepsiți. Dumneavoastră în fond, procedați la fel. Îi sancționați pe ticăloși.

— Hm! maiorul trase fumul pînă în adîncul plămînilor. Nu mi-a trecut niciodată prin minte să tai capul unuia care nu m-a crezut prea deștept. Și-or fi fost destui...

— Incidentul de la Sinaia a avut pentru mine consecințe dezastruoase. Iar capul nu i l-am tăiat. L-am răsplătit doar pe măsura faptei sale.

— Adică?

Grigore Popa își supse buzele. Ezită cîteva secunde apoi declară:

— N-am de ce să mă ascund. Chestia s-a întîmplat în '34. În '39 eram amîndoi în garnizoana Cîmpina, comandată de generalul Marian Toma. Nu exista pîntenat în toată România să nu fi auzit de nebunul ăsta. Capabil, dar răzbunător, violent și fără cumpă. Îi trata pe ofițerii superiori ca pe simpli recruți, cu un singur bumb pe epolet. Nu admitea greșeala. La un chef, într-o grădină de vară, omul meu de la Sinaia s-a apucat să-l injure în gura mare. Cunoștea multe, se știau din școală. Rîse în barbă. A doua zi, am ieșit la raport.

— Dintr-un spirit de echitate, presupun.

— Bineînțeles. N-am făcut decît să reproduc cele auzite. Aveam și martori.

— Apoi?

— În toamnă, l-au pus pe liber. Pensionat la 39 de ani... Toma lucra repede. Făcu o pauză: Ați fi procedat altfel?

Cristescu nu-i răspunse. Simțea un nod în gît.

— Am să vă dau un alt exemplu. Tata era director de școală, școală primară.

— Unde? întrebă maiorul gândindu-se la altceva.

— La Turnu-Măgurele. Am fost elevul lui. Când băieții făceau vreo pozna, pe mine mă pedepsea primul. Mama l-a lăsat și s-a întors la părinți, în Ardeal. Aveam zece ani pe-atunci. Nu-mi îngăduia s-o văd. Ne-am reîntilnit prima oară după 14 ani... Întimplător, la Sălcii — un sat pe valea Someșului. Eram în manevre. Am intrat într-o dugheană să cumpăr timbre și țigări. Ea m-a recunoscut, i-am întors spatele... Își scoase mâinile de sub pled și începu să-și mîngie genunchii. Nu am mai văzut-o niciodată după aceea. Așa am considerat corect. N-avea dreptul să-l părăsească pe tata!

Mayorul abia mișcă buzele:

— De ce?

— Nu-i îngăduit să abandonezi o familie, un bărbat, numai pentru că nu-ți permite să-ți agăți cercei în urechi. Pentru că-ți pretinde o comportare virtuoasă, decentă. Tata a fost o mare personalitate. El mi-a îndreptat pașii spre o viață cu adevărat demnă și am satisfacția că am izbutit. La 63 de ani, nu mi-e rușine de nimic din ceea ce am făcut. Caut o greșală cît de mică și n-o găsesc.

— Ați fost căsătorit?

— Nu... După experiența dezastruoasă a ta-tei... Vă dați seama...

Continuă să vorbească ridicînd în slăvi o existență spartană, plină de jertfe și demonstrații de voință.

„În fond, reflectă Cristescu, viața unui ins mărunț și egoist cu poftă anemice, ușor de înfrînt“.

Se îndreaptă în scaun și caută ochii bătrînului.

— Există în carnetul dumneavoastră o indicație: „14 septembrie curent, VS manevră murdară. Se va plăti!“

Grigore Popa căscă gura. I se simțea răsuflarea grea, neplăcută.

— Nu-mi amintesc...

— Încercați totuși.

— Imposibil... Bătrînii țin minte întîmplări de acum 50 de ani, dar uită ce au mîncat ieri. E un adevăr banal.

— Poate vă amintiți alt amănunt. Din agendă lipsesc două pagini. Au fost smulse. Nu știu ce s-a întîmplat pe 1 decembrie, dar o săptămînă mai tîrziu — pagina din 8 care lipsește — a murit Panaitescu.

— E o aberație! Bănuielile dumneavoastră sînt pur și simplu absurde. Vă înșelați!

Bătrînul părea că se sufocă. Gesticula stingaci, fără convingere. Cristescu îl măsura lung apoi spuse:

— Aș dori din tot sufletul să mă înșel, domnule Popa. Nu-mi plac suspiciunile și credeți-mă, de-a lungul anilor am evitat procedeul. Mai mult, în fiecare dosar incredințat, am plecat de la premisa că nu oricine e capabil să ucidă. În consecință, m-am străduit să întocmesc liste de inocenți.

— Nu s-ar zice, cel puțin în ceea ce ne privește.

— Vedeți, acest „ne“ sau „noi“, acest front comun pe care-l faceți mă pune pe gînduri. Vă detestați și totuși cînd aduc în discuție moartea lui Panaitescu toți, absolut toți, încercați să mă convingeți că individul s-a sinucis. De ce? De ce nu acceptați cu titlul de ipoteză măcar, altă formulă? De ce dom-

nul Matei în ciuda disprețului față de dumneavoastră ...

— Vă asigur că e reciproc, interveni bătrînul.

— Știu. Și totuși poate să jure pînă în pinzele albe că nu sînteți capabil de crimă. Dumneavoastră, apropo de reciprocitate, procedați la fel. La fel procedcază și doamna Melania Lupu.

— Cu alte cuvinte vă deranjează faptul că ne-am permis să fim obiectivi.

— Altceva mă deranjează! Dacă-mi îngăduiați să cred că sculptorul, de pildă, poate să împingă neghiobia ceva mai departe, în perimetrul crimei să zicem, m-ați fi derutat. Dar nu eu trebuie să vă învăț cum se induce în eroare ...

— Vorbe, vorbe ...

— Să trecem la fapte! Lipsa din agendă a paginii care poartă data crimei e un fapt concret. Sînteți de acord?

— Să zicem. În orice caz nu și cu rubrica la care ați încadrat moartea lui Panaitescu. Îmi permit să vă atrag atenția că lipsa paginii pledează cel mult în favoarea mea.

— În sfîrșit, ați renunțat la „noi“.

— Pot să continui?

— Vă rog.

— Spuneam că pledează în favoarea mea și am să vă explic de ce, deși mă așteptam să conchideți singur. Știind că am smuls tocmai această pagină cum vă imaginați că aș fi acceptat să răsfoiți carnetul?

— Adică îi ignorați lipsa?

— Firește.

Maiorul surise.

— E adevărat, domnule Popa. Nu știati. Carnetul ăsta face parte integrantă din viața dumneavoastră și nu vă văd capabil să-l mutilați. E ca și cum ți-ai smulge singur inima. Pentru că inima dumneavoastră e acolo ...

— V-aș rămîne îndatorat dacă m-ați scuti de anumite observații personale. În sfîrșit, sper că v-ați edificat.

— Perfect. Să ne imaginăm că doamna Melania Lupu sau domnul Matei v-ar fi cerut să renunțați la filele cu anumite însemnări compromițătoare, cum ați fi procedat?

— Ei bravo! O fi impertinent flăcăul ăsta, dar nu într-atîta, încît ...

— La asta mă gindeam și eu. Nici măcar n-au îndrăznit să v-o ceară! Mergem mai departe! Ce credeți că le rămînea de făcut?

Bătrînul privi reflex spre odaia Melaniei Lupu. Maiorul clătină din cap:

— Nu sînteți un partener de nădejde, domnule Popa, și tare mi-e teamă să nu fiți abandonat pe parcurs ...

Capitolul X.

CONTRAOFENSIVĂ

— Cînd ați văzut-o ultima oară pe Valerica Scurtu?

— Poftiți?

— Întrebam și dumneavoastră ați auzit foarte

bine, cînd ați văzut-o ultima oară pe domnișoara Valerica?

Cristescu se uita la obiectele ciudate așezate pe trepieduri și polițe. Sculptorul călărea un scaun sprijinindu-și bărbia în pumni. Părea să mediteze.

— Știți ceva? Eu unul aș desființa proba cu martori.

— De ce?

— Pentru că mi se pare complet lipsită de valoare. Fără relevanță, cum ați spune dumneavoastră. Mi-aduc aminte de o chestie... Mă afluam întîmplător pe străduța aceea din spatele Bisericii Albe. Așteptam pe cineva. La un moment dat văd doi indivizi care sar gardul de la Athénée Palace și o iau la goană. Au trecut chiar prin fața mea... Mă ascultați?

— Evident, răspunse maiorul.

— Mi-am dat imediat seama că sînt niște pungași ordinari care ciupiseră niscai cosmetice, eventual vreun ceas de la hotel, mai ales că unul din ei ținea mîinile sub centură ca să nu piardă ce furase. Avizat deci asupra calității lor, i-am urmărit atent. Treburile astea îți stîrnesc totdeauna curiozitatea.

— Unde vreți să ajungeți?

— Aveți răbdare. După ce au dat colțul, mi-a trecut prin minte, a-a ca un exercițiu, să le reconstitui semnalmente. Ce aș declara, solicitat eventual ca martor. Își încrucișă picioarele întinzîndu-le în toată lungimea lor. Aiureli, domnule maior! Asta e tot ce aș fi fost în stare să le relatez. Simple aiureli! Unul era negricios cu părul creț, iar celălalt avea haine albe. Rețineți, asta se întîmpla la cîteva secunde după consumarea incidentului! Vă întreb atunci, ce încredere poți acorda unui amărit care vine în fața in-

stanței după nu știu cîte săptămîni, dacă nu luni de zile, și-ți toarnă baliverne? Nefericitul nici măcar nu minte... E ca și cum ți-ar povesti despre martori.

Maiorul începu să ridă.

— Spuneți că i-ați văzut sărind zidul..

— Exact.

— Treaba asta necesită, în principiu, un minim de condiție fizică. Se poate presupune deci că cei doi erau tineri, sau cel puțin în puterea vîrstei.

— Tineri în orice caz, preciză Matei. Chiar foarte tineri.

— Iată deci o delimitare esențială. Dintr-o singură mișcare am exclus din cauză un anumit număr de indivizi. Cei, să zicem, peste 30 de ani. Mergem mai departe! Ați observat doi inși. Iată încă un indiciu. Alții lucrează singuri sau cîte trei-patru. În consecință, vom căuta în fișele noastre doi parteneri — tineri care se țin de gîinării. Un borfaș serios nu sparge camere de hotel, nu-și riscă pielea pentru un aparat de ras electric, un ceas, sau cum spuneți dumneavoastră niscai cosmetice. Avem de-a face deci cu niște începători... Adăugați părul creț și tenul smead. Nici nu mai interesează datele celuiilalt. Vin de la sine. Fiind în posesia acestor „aiureli“, miliția i-ar fi depistat pe borfașii dumneavoastră în mai puțin de 24 de ore... Și acum să ne întoarcem la domnișoara Scurtu, cînd ați văzut-o ultima oară?

Matei se ridică nervos.

— Aseară... Cred că aseară. Sînt un om distrat. Nu dau atenție celor ce se întîmplă dacă nu mă interesează direct. Pe lîngă Valerica Scurtu, mai ales, trec ca pe lîngă o mobilă. M-am obișnuit să n-o văd. Sîntem mulți, fiecare are programul lui. Să zicem

că lucrez toată seara în camera mea. Habar n-am dacă ălalți sînt acasă, ce fac, ce le trece prin minte, dacă s-au spînzurat ori...

Gesticula înfierbîntat traversînd încăperea de la un capăt la celălalt.

— Ca să vezi! Domnul Grigore Popa vă descrie cu totul altfel.

— Gaura cheii strîmbă imaginile. E firesc!

Cristescu caută o scrumieră. Ținea mina țepănă să nu cadă scrumul.

— Dați-i drumul pe jos, spuse sculptorul. Nu mă deranjează... În fine, asta-i cu Valerica! Mi-ar face plăcere să vă ajut, dar... Păru fulgerat de-o idee. Discutați cu Melania Lupu sau chiar cu bătrînul... Țștia n-au altă plăcere decît să spioneze, să se spioneze, să ne spioneze... Mă rog, puteți conjuga tot verbul.

— Am să vă întreb altceva atunci, declară Cristescu pe gînduri. Credeți că domnișoara Scurtu se mai află în viață?

Se întîmplă ceva curios. Fața sculptorului ră-mase impasibilă. Nu se putea citi nimic pe ea. Doar umerii se pleoștiră. Păreau obosiți. Articulă uscat.

— Da, cred că da...

— Sincer?

— Logic, așa ar trebui să fie. Și totuși, după cele întîmplate.

— Vă referiți la „sinuciderea” lui Panaitescu?

— Exact. Fără să vrei, încep să se strecoare îndoielile. Mi-a spus bătrîna că încă nu s-a întors.

— Cînd a plecat?

— Nici ea nu știe... Poate în timpul nopții. Poate dimineața.

— Excluz! Valerica Scurtu n-a ieșit din casă!

— Atunci n-am nici o idee. Asistăm la un ade-vărat mister.

— Oare?

— Din moment ce nu putem lămuri lucruri atît de simple... Un fapt însă rămîne cert: absența Valericăi — indiferent de numărul de ore pe care îl însumează — reprezintă o deviere de la programul obișnuit. Nenorocita, exceptînd timpul petrecut la birou, nu iese literalmente din casă. Stă în expoziția ei și tricotează, ori visează la cai verzi pe pereți. În sensul ăsta îmi dă de gîndit și evident în contextul ciudățeniilor la care asistăm. Balamucul cu Panaitescu, prezența dumneavoastră, foarte plăcută de altfel... Și din moment ce sinteți sigur că Valerica n-a părăsit locuința.

— Cert!

Sculptorul se strîmbă.

— E cîrghios! Doar nu s-a volatilizat! Unde putea să se ascundă? Și de ce?

— Nu ca s-a ascuns, domnule Matei.

— Chestiile astea sînt prea complicate pentru mine... N-a plecat și totuși a dispărut, a murit, dar unde e cadavrul... Ca într-un film de groază! Nu sînt isteț din cale afară, dar am așa o impresie, în organism, că răsuciți între degete o monedă calpă. Incepu să rîdă. Îl aud pe subordonatul dumneavoastră cum ciocănește pereții. Pur și simplu te apucă mila. L-o fi așteptînd nevasta, s-a răcit tocana, copiii ăia trebuie și ei bătuți... aici, în casă, nu poți camufla un singur ac! Ziduri perfecte, fără o nișă, o singură cămară, coridoare trase cu rigla, șase dulapuri, cîte unul de familie.

— Rămîne de văzut, oftă Cristescu îndreptîndu-și spatele.

— Adică nu mă credeți?

— Vai de mine, eu cred absolut tot ce spuneți dumneavoastră. Totuși vom continua cercetările.

— Sînteți invitatul meu, aveți toată noaptea la dispoziție. În ce mă privește, peste o jumătate de oră trag obloanele, sting firma și „de ce nu dormi? au nu ești tu cu mine...” Ailalți cred că, deja, sfîrșite.

— Nu sînt așa de sigur. Mă îndoiesc chiar și de visele dumneavoastră. Pariez că n-o să vă culcați!

— Să fim serioși! Crăpăm de oboseală... Vinzoleală, cimitir. Vizite peste vizite... Bașca senzații și mistere! Mai lipsește o fantomă.

— În prima noastră discuție, mi-ați atras atenția asupra însemnărilor pe care domnul Popa și le face într-un carnet. Ați avut dreptate. Sînt pline de învățăminte...

— Carnet? Ce carnet?!

— Jurnalul domnului Popa, mostră de răutate, mustind de venin etc. Parcă așa vă exprimați?

— Am spus eu așa ceva?

— N-ați spus? Probabil m-am înșelat.

— Sigur! Ce chestie! Rise din gît: Ca să vezi! A început și asta să-și scrie memoriile...

Maiorul își încheie haina.

— V-ați angajat într-un joc periculos, domnule Matei. Mă întreb care e miza?

— Ce înseamnă joc? Și ce înseamnă miză? Nu cunosc termenii...

— Mai reflectați. Știți ce aș face eu în locul dumneavoastră? M-aș sfătui cu Melania Lupu și domnul Popa. Adăugă zîbind: Sînt plini de idei...

— Au plecat? se interesă Grigore Popa în șoaptă.

Bătrîna înclină capul. Privea în gol cu minile inerte căzute în poale. Celălalt se apropie.

— Unde-i ticălosul?

Doru Matei deschise ușa cu piciorul. Ținea în brațe o pernă și un pled.

— Bănuiesc că e vorba de mine... Aici, mon cher! Apropo revizuieste-ți, te rog, vocabularul! S-ar putea să mă indispună.

Grigore Popa își încheștă pumnii. Țipă cu o voce gîtuită de furie:

— Nemernicule! I-ai spus individului că mă ținam după Valerica Scurtu!

— Calm, copii! Nu vă pierdeți calmul...

— Ce calm, madam? N-auzi? Eram îndrăgostit lulea de insectă și am omorît-o pentru că nu rimam în sentimente!

— Deci recunoști.

— Derbedeule!

— Te sfătuiesc prietenește și reține, o fac pentru a doua oară, să-ți măsoari cuvintele!

— Dragii mei...

— Îți dai seama! exclamă bătrînul cu gura plină de salivă, ăla-mi azvîrle acum o crimă în spinare!

— Cine? întrebă femeie distrată.

— Cine?! Maiorul!

Melania Lupu se uită la sculptor.

— A luat-o razna rău. Așa se întîmplă de la o anumită vîrstă... Habar n-am despre ce vorbește.

— Minți! urlă Grigore Popa. Mi-a povestit totul. Tînărul ridică din umeri.

— Delirezi, papa! Îți garantez că am altele pe cap decît amorurile dumitale. Insecte sau patrupede!

Il privi lung. Ai și tupeu! După ce i-ai cîrîit două ceasuri despre Margot și topor...

— Il auzi? Recunoaște că a ascultat la ușă.

— Totdeauna am fost sfătuit să urmez exemplul bătrînilor...

Melania Lupu îl scrută atent. Nările fine erau palide.

— Și-apoi, reluă Matei adresîndu-se lui Grigore Popa, țineam mult să cunosc părerea dumitale despre doamna Melania.

— Despre mine?

— Foarte originală, tanti. Te asigur!

— Luați loc, domnule Matei, șopti bătrîna. Situația s-a agravat. Trebuie să discutăm...

— N-am nimic de discutat! Eu unul m-am săturat pînă în gît! Își reteză grumazul cu degetul: Sînt obosit, vreau să dorm!

Grigore Popa își măcina neputincios minia, fălcile îi tremurau, abia reuși să articuleze.

— Ce porcărie! Nici cel mai josnic calomniator n-ar fi insinuat...

— Vreau să dorm! urlă pe neașteptate Matei. Gata! Recreație!!

— Nu! Ai să mă ascuți, băiete! Bătrînul își plîmbă privirea de la unul la celălalt. Care din voi mi-a răscolit prin dulap?

— Vai, domnule Popa! Cum credeți că...

— Dumnealui, tanti Melania se referă la altceva. Îi lipsesc două pagini din agendă cu anumite însemnări edificatoare...

— Nemernicule!

— Chestiunea asta am aflat-o firește, fără să vreau. Pereții ăștia sînt al naibii de subțiri...

Bătrîna clipi nedumerită.

— Nu înțeleg. Despre ce însemnări e vorba?

— Te faci că nu știi?! Bătrînul o privea cu ură. Nici usturoi nici... Avea dreptate maiorul!

Melania Lupu zîmbi trist:

— Deci a reușit. Asta a urmărit și iată că a izbucit.

— L-a aiurit ca pe un sugaci, spuse Doru Matei improvizînd așternutul în fotoliu. Uite cu cine m-am înhăitat!

— Domnii de la poliție, constată liniștită Melania Lupu încearcă să ne dezbine, au simțit că jucăm toți pe aceeași carte și ne ațîță unul împotriva celuilalt. Accentuă: Știu că sîntem complici.

Grigore Popa îi măsură pe rînd. Un zîmbet rău îi alunecă pe buze. Întrebă încet:

— Dar sîntem?

Capitolul XI

UN AMĂNUNT FĂRĂ IMPORTANȚĂ

Continua să ningă. Maiorul inhală adînc aerul rece.

— Nu vrei să facem cîțiva pași pe jos? Îmi place grozav prima zăpadă.

Azimioară zîmbi de circumstanță. Era aproape miezul nopții și — socoti rapid — se afla la cel puțin 7—8 km de casă. În față se așternea șoseaua Kiseleff. Rar, cîte o mașină deschidea pîrtii ude. Peste case coborîse un întuneric alb cu sclipiri de giuvaer.

— E ciudat, spuse Cristescu pe gînduri. Vîrsta

re schimbă atât de mult, uneori uiți că ai fost copil, ai impresia că te-ai născut așa, bătrîn, și totuși sînt unele fleacuri care-ți rămîn adînc înrădăcinate. Clișee unde adultul dă mîna cu puștiul care trăgea la fit și tocea peste vară la teorema lui Pitagora. De cînd mă știu, prima ninsoare m-a scos din minți... Îmi venea să urlu de bucurie... Ca și mirosul ăla special din martie. Un miros de verde, de pămînt...

— Ați trăit la țară?

— Nu, dragul meu, sînt bucureștean get-beget. Ascultă, ești sigur că ai chef să mă însoțești? Dacă te grăbești nu te sfii...

— Nevastă-mea, bilbîi locotenentul. E cam bolnavă.

— De ce nu mi-ai spus? Ieși la Statuia Aviatorilor. Poate ai șansa să dai peste un taxi...

Azimioară își îndreptă fularul. Schiță o mișcare spre direcția din care veniseră.

— I-am lăsat singuri... Oare e bine?

— Totdeauna sau, mă rog, aproape întotdeauna cîștigă cel care sesizează intențiile adversarului cu o fracțiune de secundă înaintea celuiilalt. Au trecut cîteva zile și încă nu intuiesc mobilul. Pentru ce tot circul ăsta? Trebuie lăsați să acționeze. N-o vor face niciodată cu un sergent la ușa lor. Hai, urează-mi drum bun și du-te!

Cristescu coborî agale spre Piața Victoriei. În jurul lui, fulgii de zăpadă așezau mozaicuri de-o clipă.

— Da, șopti maiorul cu un zîmbet pe care și-l uitase: Îmi place prima ninsoare.

O coti la stînga pe Clopotarii Vechi.

*

Călca plin de amintiri pe străzile Iașului. Absolvise aici, în anii tulburi din timpul războiului cîteva clase de liceu, urmînd-o pe matusă-sa în cea de a doua căsătorie. O căsătorie la fel de nefericită ca și cea dintîi. Visase un trai tihnit, alături de un om cumpătat.

„Am obosit, spunea rudelor. Vreau un prieten, cineva care să aibe grijă de mine“.

Maiorul o asculta cu un nod în gît. Avea 14 ani pe atunci. O vîrstă cînd nu te poți împiedica să nu divinizezi un unchi îngrozitor de tînăr și aviator pe deasupra, cu ochi strălucitori și plin de fantezie, cu gusturi de băiețandru, un tată în stare să cumpere un castel de zahăr și ciocolată expus în vitrină la Riegler ori să-și taie limbile de la niște pantofi noi lucrați la Shull ca să-i facă prăstie nepotului. Nevastă-sa limfatică, fără nerv și fără umor, se cutremura.

Cristescu urcă pe strada Karl Marx, identificînd-o automat: „Fost Lascăr Cațargi...“

Locuiseră în apropiere, un apartament meschin, întunecos, cu o mobilă îngrozitoare tapițată în verde. Matusă-sa încerca să pară fericită și plîngea la ore fixe cînd se credea singură. Căutase un bărbat chibzuit, normal... Era într-adevăr „normal“, obtuz, lipsit de sensibilitate.

Maiorul deschise agenda verificînd adresa. Marin Vilcu își petrecea concediul la soră-sa. Pe gard atîrna, într-un singur cui, o tăbliță veche. Literele abia se mai deslușeau: „Nu intrați. Cîine rău“.

Maiorul înaintă pe alea pietruită trăgînd cu coada ochiului la ferestre. Nu se mișca nici o perdea. Sună lung. Aproape simultan se auziră pași și o voce puternică de femeie.

— Imediat, Gheorghită!

Apăru un chip oval, cu ochi negri, rotunzi. Putea să aibă 55 sau 60 de ani. Purta părul destul de ung și o cunună de bucle mici, sure, înghesuite la temple și deasupra frunții. În ciuda pieptănăturii, nu încerca deloc să pară mai tânără.

„Pur și simplu așa a apucat, gândi Cristescu. Acum 25 de ani cred că nu-i stătea rău...”

Observase fenomenul chiar și la cele mai sobre femei. Păstrau în ținută, indiferent de modă, cite un amănunt din timpul tinereții. Același gen de pălărie, sau aceeași coafură, un anumit ruj, anumite gulere.

— Oh, scuzați-mă! Credeam că a venit ziarul. Pe cine căutați?

— Pe domnul Marin Vilcu...

— Poftiți înăuntru.

Spre surpriza maiorului, femeia nu-l legitimase, nu pusese nici un fel de întrebări. Îl lăsa să aștepte într-o sufragerie veche, plină de tablouri cu flori: lăcrămioare, miozotis, petunii, toate culorile de trandafiri pictate corect și în mod evident de aceeași mână. Pe bufet, strălucea stins, plin de praf, un Cupidon mare, din porțelan, călare pe un melc cu cochilia de aur.

Marin Vilcu apăru în halat. Avea barba nerasă și o expresie arrogantă a gurii. Ochii însă priveau blind, fără ostilitate, poate puțin surprinși.

— În ce chestiune...

Cristescu îi arată legitimația. Celălalt se uită superficial și îi împinse un scaun. Se așeză și el trecându-și mîna peste obraz.

— Vă rog să mă scuzați. Nici nu m-am bărbierit. În concediu, nu fac altceva decît să dorm și să citesc.

Rise. Abia m-a scos soră-mea din pat. Credeam că-i un truc.

— E totuși păcat că nu v-ați dus într-o stațiune. Cel puțin schimbați aerul...

Vilcu se lăsă pe spate.

— Dacă eram în iulie, m-aș fi dus la mare. Dar așa... Îmi place să lenevesc și nicăieri nu reușesc mai bine ca la soră-mea. În casa asta m-am născut, mi-am petrecut copilăria și adolescența. De fapt, noi doi sintem foarte singuri. E unul din puținele prilejuri de a fi împreună. Da, sigur, puteți fuma... Se bătu cu palmele peste buzunare. O clipă! Mi-am uitat țigările dincolo.

Se întoarse cu un pachet de Mărășești.

— Nu mă pot dezobișnui. Le fumez din liceu. În sfîrșit, vă ascult, domnule maior.

— Mda... Cristescu își umezi buzele. Presupun că n-ați aflat încă...

Vilcu își încreți sprîncenele.

— S-a întîmplat ceva?

— Domnul Mihai Panaitescu a fost asasinat.

— Panaitescu?! Îl privea înspăimîntat. Nu pot să cred... Dar cine? Cine a...

— Iar domnișoara Scurtu, continuă maiorul, a dispărut.

Celălalt înghiți în sec.

— Cum să dispară? Cine să-l ucidă pe Panaitescu? Am impresia că visez! Căută ochii maiorului. Pentru numele lui Dumnezeu! Ce se întîmplă?

— Nu știu, însă ceva se întîmplă, iar vecinii dumneavoastră se dau peste cap să ascundă acest „ceva”.

— Îi suspectați de crimă?

— Vă surprinde?

Vilcu privi încurcat.

— Evident. Nu mi-i pot închipui pe Melania ori pe bătrînul Popa cu un cuțit în mînă sau...

— Panaitescu a fost otrăvit. Dacă ați avut în vedere considerentul de vîrstă, mă rog forță fizică, obiecția cade de la sine.

— Și Valerica?

— Deocamdată nu știm nimic.

— Fantastic! Am trăit trei ani alături de oamenii ăștia...

— N-ați încercat niciodată să vă mutați?

— Nu. Își privi vîrfurile pantofilor. Cum ies la pensie vin aici. Am să locuiesc împreună cu soră-mea. Nu mă interesează o casă în București.

— Îi cunoașteți deci de trei ani?

— Da. Iertați-mă, nu vreți să luați o picătură? Nu beau niciodată dimineața, dar vestea asta m-a dat pur și simplu gata.

Deschise ușa și strigă, undeva, pe coridor:

— Nana!

Se auziră pași lipăind apoi un schimb de șoapte.

Cristescu învîrtea absent scrumiera. Era un suvenir din Olanda, o farfurioară de ceramică albă pe fundul căreia fusese pictată, cu albastru cobalt, o moară și niște saboți.

Îi plăcea încăperea cu mobilele ei vechi. Emană o liniște specială, un fel de „am oprit ceasul pe loc“. Te simțeai bine, cumva la adăpost, încercai sentimentul odihnitor că nu se poate întîmpla nimic extraordinar îndărătul obloanelor de lemn. Chiar moartea putea veni lin aici, cu pași de pisică, o moarte fără spasme, nu act necruțător, ci împlinire.

Își oprea ochii asupra unui obiect sau al altuia și

își dădea seama că fiecare însemna mai mult decît o amintire: un individ, o generație, un anno domini... De pildă, panerașul de mărgele în care femeia își păstra probabil lucrul, tabachera de fildes din vitrină, unde încăpeau 5 sau 6 țigări, plosca din piele moale, fină care amintea de chefuri haiducești izbucnite în răcoarea pădurii, un picnic din înșoritul mai al lui 1905 sau 1906 cu rochii albe și pălării florentine...

Vilcu se întoarse cu o sticlă și două pahare. Turnă lichidul gros, roșu.

— A trebuit s-o scot din damigeană. Aveți ocazia să gustați o vișină unică. Specialitatea casei: cu scortîșoară și simburi de caise.

Bău dintr-o înghițitură apoi puse paharul gol pe masă clătînd din cap.

— Ce nenorocire... Mîine abia se împlinesc patru zile de cînd ne-am despărțit. Erau sănătoși, teferi...

— Spuneți-mi, domnule Vilcu, vedeți vreun motiv pentru care Panaitescu ori Valerica Scurtu — să acceptăm ipoteza cea mai tristă — au fost uciși?

Îl privea intens, fără să clipească. Bărbatul își deschise palmele.

— Știu eu... Două asasinate comise în aceeași locuință, într-un răstimp de cîteva zile, firește, îți dau de gîndit. Faptele sar în ochi. Și oricît de naiv aș fi, îmi este imposibil să nu stabilesc o corelație, mai precis o legătură cauzală între ele. Nu pot să cred de exemplu că Valerica a fost omorîtă — dacă a fost omorîtă — dintr-o cauză, iar Panaitescu dintr-alta.

— Teoria vecinilor dumneavoastră este că Panaitescu s-a sinucis. Am găsit o scrisoare către neva-

stă-sa în care încearcă să-și justifice actul. În fine, mai există și alte „urme“.

— Sinucis? Omul îl privea uluit: Ei uite, asta n-aș fi zis-o niciodată. Panaitescu! Ultimul individ... Un cap limpede, o minte independentă, o vitalitate ieșită din comun. Ca să fiu absolut sincer, îmi era cel mai drag dintre toți, deși nu mi-a dat niciodată prilejul să i-o arăt. Avea două pasiuni: matematicile și nevastă-sa. La asta se reducea tot mapamondul, restul nu exista sau nu conta.

— Deci ipoteza sinuciderii cade.

— Pomeneai totuși de o scrisoare...

— Scrisoarea e trucată, domnule Vilcu. O scrisoare perfectă. Poate prea perfectă...

— Adică să scornească ei o chestie atât de drăcească? Nu, hotărît nu pot să cred! Cine? Doru Matei?

— De ce nu?

— Pare șmecher, dar e mai mult derbedeu.

— Sau Grigore Popa de pildă.

— Exclus. Tipul e fricos. Poate să dorească moartea cuiva, dar stînd în expectativă.

— Melania Lupu?

— Mă faceți să rîd...

— De ce? Mi s-a părut o femeie deosebit de inventivă, mai inteligentă decît lasă să se vadă.

— Domnule maior! Vilcu se opri se gesticulînd tulburat: O cunosc bine. N-o să mă convingeți că timp de trei ani, s-a prefăcut, a jucat teatru, a reușit să mă păcălească, a făcut pe idioata, și asta fără nici un țel concret! Și nu numai pe mine, dar și pe ceilalți.

— Mă întreb în ce măsură v-ați dat silința s-o cunoașteți.

— Indiferent! O naivă, din specia imaturilor. Nu știu ce naiba se întîmplă... Celulele nu evoluează, probabil. Orice gîscă de 17 ani e mai șmecheră decît Melania. Gîndiți-vă la preocupările ei! Femeie peste 60 de ani care-și așază ghetele la geam de Sf. Nicolae și tot ea viră înăuntru bomboane, mătase pentru brodat și alte prostii...

— Hm, exact asta m-a pus pe gînduri, surise Cristescu. Ceea ce dumneavoastră considerați imbecilitate, sînt poate simple refulări, excrescențe ale unei existențe neînsemnate în contradicție dramatică cu temperamentul, cu vocația Melaniei Lupu. Caută cu tot dinadinsul neobișnuitul, tinjește după ceva deosebit, își garnisește viața, așa cum aplici broderii pe o suprafață a cărei netezime te supără.

— Și din plictiseală s-a apucat să dea cu barda în români... E ilar!

— N-am afirmat că ea a dat cu barda. Am dezvoltat o simplă presupunere. Melania Lupu nu este „imatura“ pe care o credeți dumneavoastră, dimpotrivă, sînt convins că e cea mai inteligentă dintre toți.

Vilcu se așeză.

— Pot să vă dau o sugestie?

— Vă rog.

— Nu comiteți greșeala să-l subestimați pe Grigore Popa. Într-o eventuală colaborare criminală... Am impresia că aicea bateți, mă înșel?

— Nu.

— Așadar, într-o eventuală colaborare el ar fi capul.

— Cu alte cuvinte, îl vedeți în stare să ucidă. Adineaori...

— Concret n-ar putea s-o facă, domnule maior, asta am spus adineaori. Dar acceptînd premisa dumneavoastră — două crime, trei suspecti — neapărat vecinii și nu altcineva...

— Categorie!

— ...Deci judecînd în limitele acestor puncte cardinale, Grigore Popa se detașează, se impune ca autor moral în primul rînd.

— Nu vă influențează cumva agenda lui?

— Fără îndoială și trebuie să recunoașteți că povestea dă de gîndit. Are o fantezie sinistă. Este în stare să nascocoască răzbunări de-o meschinărie cutremurătoare și totodată eficace. La prima vedere îți vine să rîzi... Odată, se supăraseră pe Valerica Scurtu. Nu-mi amintesc exact, o chestie la bucătărie parcă, în orice caz un scandal de proporții! Imaginați-vă, după povestea asta bătrînul a procurat niște ploșnițe vii și le-a introdus într-un plic. Noaptea l-a băgat pe sub ușa femeii. Vă dați seama ce infern... A trebuit să zugrăvim, un an de zile ne-am luptat cu disperare. Se umpluse toată casa.

Cristescu rîse.

— Ce-i drept, e o probă de fantezie. Imaginație însă are și sculptorul.

— A nu, făcu Vilcu. Cu el se întîmplă altceva. Băiatul nu-i prea prost, desigur, dar orizontul lui e blocat de nuduri, dacă înțelegeți ce vreau să spun, orice altceva îl lasă absolut rece. Deși...

— Deși?

— Mi s-a întîmplat de multe ori să mă înșel...

— Domnule Vilcu, spuse maiorul, nu știu deo-

camdată mare lucru, dar pentru mine un fapt e cert, cei trei colaborează, au un țel unic. Aș mai adăuga un amănunt semnificativ. Înainte de a „dispare”, Valerica Scurtu avea același țel. Era alături de ei. N-am nici un argument material în sensul ăsta, dar sînt sigur că intuiția nu mă înșală. Se pune deci întrebarea ce anume i-a făcut complici pe cei patru împotriva lui Panaitescu, apoi ceilalți trei împotriva Valericii Scurtu?

— Ce?

— Asta aș vrea și eu să știu.

— Ciudată poveste. Șantaj?

— Adică?

— Panaitescu ducea o viață lejeră. Desigur, nu făcea achiziții, în schimb risipea o groază de bani prin restaurante.

— Vă întrebați cum îi procura?

— Caut o soluție.

— Cu alte cuvinte, Panaitescu descoperă fapte reprobabile în viața celor trei...

— Sau a unuia singur.

— Și-i stoarce adică banii...

— Vi se pare imposibil?

— Cum rămîne atunci cu Valerica Scurtu?

— Putea prelua șantajul. Clătină din cap. Nu, e prea complicat...

— Eu aș fi tentat să mă gîndesc la un mobil material. Nu dintr-un simplu incident consumat la bucătărie ori în baie se omoară oamenii cu cianură, inventează înscenări rafinate, ascund un cadavru, și-l ascund bine — stau zid cu buzele pecetluite. E altceva! O miză extrem de mare sau care, cel puțin în ochii lor, a căpătat proporții fantastice.

Vilcu își turnă încă un păhărel de vișină. Al maiorului rămăsese aproape neatins.

— Un mobil material, șopti contabilul, literalmente, nu văd. Panaiteștii sînt oameni modești. Cîștigau destul de bine, dacă ne gîndim la felul în care își petreceau nopțile, dar nu tezaurizau. Sînt convinși că în viața lor n-au pus mîna pe un libret de economii. Și-apoi nu pricep cum ar fi preluat Valerica Scurtu singură acel bun material — să-i zicem ștafeta — de la Panaitescu, cum ar fi moștenit-o stirnindu-i astfel pe ceilalți. Își duse mîna la frunte. Nu, nu înțeleg nimic. O istorie halucinantă. Într-un fel, mă bucur că sînt în concediu.

— Cum vi s-au părut cînd ați plecat?

— Ca de obicei. Se spărsese o țevă, erau destul de nervoși, dar în nota normală. Nu ațișau nici un fel de dispoziții criminale...

— L-ați văzut și pe Panaitescu?

— Da, cred că da. Erau adunați cu toții în hol.

— Vă amintiți poate ora...

— Evident, mă grăbeam la aeroport. Am venit să-mi iau valiza, pe la șase și jumătate dimineața...

— Un moment! N-ați dormit acasă?

— Nu. Înnoptasem la o prietenă. O legătură veche... I se păru că descifrează o ezitare pe chipul maiorului. Sîntem oameni în vîrstă, liberi, lucrurile nu pun în încurcătură pe nimeni. Vă pot da adresa.

— Nu e cazul, spuse moale Cristescu.

— De ce nu? Dat fiind împrejurările, orice investigații mi se par normale. Doina Popovici, Albine-lor 15.

Maiorul făcu un gest cu mîna ca și cum chestiunea nu-l interesa.

— Deci la șase și jumătate erau în hol...

— Exact. Am întîrziat cam vreo oră. Un duș, cafeaua, în fine un minim de bagaje. La șapte și jumătate am plecat.

— I-ați văzut din nou?

— Da. Rămăseseră în hol.

— Ce făceau?

— Dormeau.

— În hol?

— Probabil li s-a părut că acolo e mai cald. Cînd am venit acasă, am găsit înghețată apa dintr-un vas cu flori. Niște garoafe... Fusesse un ger groaznic.

— Îmi amintesc. Totuși mi se pare ciudat. Datorită amplasării și a ferestrelor înalte, holul e cea mai friguroasă încăpere.

— Inexplicabil, într-adevăr...

— Sînteți sigur că nu vă înșelați? Scuzați-mă că insist, dar amănuntul este extrem de important pentru mine.

— Categorie, spuse hotărît Vilcu. Mi-amintesc chiar că am pășit în vîrfurile picioarelor ca să nu-i trezesc. Exită: Nu știu, s-ar putea să mă înșel, dar la un moment dat am avut senzația că sforăitul lui Grigore Popa e simulat.

— Cum așa?

— Mi s-a părut că se prefăce.

— Interesant.

— Firește, n-am dat importanță faptului. În ultimă analiză evita în felul acesta să-și ia rămas bun. Privi cîteva clipe figura lui Cristescu. Sînt oameni ciudați, domnule maior! Melania și Popa au mai multe curiozități decît ai fi în stare să descoperi într-un azil întreg. Valerica e fată bătrînă, iar sculptorul se crede artist și-și permite toate năzdrăvăniile.

După ce trăiești o lună în mijlocul lor, nu te mai surprinde nimic.

— Poate că aveți dreptate... În sfârșit, nu vă mai rețin.

— Dacă nu o considerați drept îndrăzneală, spuse Vilcu ținându-i haina, comunicați-i vă rog doamnei Doina Popovici că mă întorc pe data de 14 ianuarie.

Cristescu zîmbi:

— Sînteți atît de sigur că o voi vizita?

— Aș fi gata să pariez pe ultimul leu.

Stăteau în hol, departe unul de celălalt, cu ochii pe fereastră.

„Se lasă seara“, gîndi Melania Lupu trecîndu-și degetele greblă prin blana pisicii.

„Nu-mi place întunericul, gîndi Doru Matei. Îl detest. Chiar și în amor... De ce să nu vezi?“

„Încă o noapte, gîndi Grigore Popa. Noaptea te simți mai singur. Cînd eram mic, dormeam cu un ursuleț. Îl chema Martin și-i lipsea un ochi...“

„Am să mîinîc o cireasă glasată, gîndi Melania Lupu. Mai am cîteva în scrin.“

„Aș avea chef să sparg ceva, gîndi Doru Matei. Nu mai suport liniștea... O aud, mi s-a agățat de timpane, mă doare!“

„Panaitescu și Valerica, gîndi Grigore Popa. Ce destin... Amîndoi, acolo... Presimt...“

— Presimt că e zadarnic, spuse răgușit bătrînul.

— Ciudat! tresări sculptorul. Mă gîndeam la același lucru.

— Prea tîrziu, șopti Melania Lupu. Niciodată nu te poți întoarce.

Capitolul XII.

CARE E TRUCUL?

Avea 46 sau 47 de ani, iar primul lucru care te izbea era siguranța. Privind-o, simțai că va găsi totdeauna, indiferent de situație soluția corectă, accentul just, replica ideală. Se mișca superb, cu o grație naturală care nu se învață nicăieri și mai ales „da, reflectă maiorul, asta e, femeia sugera acut ideea de civilizată“. Rufăria i-o ghiceai impecabilă, baia veritabilă drogherie, cu săpunuri fine și trei perii de dinți, nu ți-o puteai închipui cu combinezoane dubioase sau cîte un ac de siguranță înlocuind nasturele ori cîrligul acolo unde nu se vede.

Îi zîmbi lui Cristescu ca și cînd s-ar fi cunoscut de cînd lumea și nimic nu i-ar fi putut face mai multă plăcere decît prezența lui. Desigur, maiorul simți convenția, dar aceasta nu-l împiedică s-o privească la fel de încîntat.

Se așezaseră în hol, Doina Popovici cu fața spre fereastră, neevitînd să primească în plin obraz lumina. Avea un chip interesant, puțin prea cîrnos, extrem de senzual. Ochii enormi, verzi, aruncau lumini dulci, citeai în ei împăcare și o poftă de viață nealterată de vîrstă.

„Nu-i e frică de bătrînețe“, conchise maiorul.

Doina Popovici izbucni în ris. Gura cam mare era bine desenată, dinții superbi.

— Ce idee pe Vilcu! A profitat neîngăduit de mult de amabilitatea dumneavoastră. Vine deci pe 14...

Se răsuci spre cutia de țigări arătîndu-și talia bine conservată. Purta o rochie bleu, din flanel moale, cu un medalion greu de argint, ostentativ

barbar. Trase adînc în piept fumul și spuse pe o voce joasă ușor neliniștită.

— Bănuiesc că s-a întîmplat ceva dezagreabil...

— Îi cunoașteți cumva pe vecinii domnului Vilcu?

— Destul de vag. De ce mă întrebați?

— Profesorul Panaitescu s-a sinucis, iar Valeria Scurtu a dispărut.

Femeia făcu ochii mari.

— Panaitescu?! Nu se poate!

— Din nefericire, da...

— Fantastic! Cînd?

— Acum patru zile, preciză Cristescu.

— Îmi pare extrem de rău. Marin îmi vorbea mereu despre omul ăsta... Ținea la el. Înainte de plecare mi-a povestit ceva... Făcu un gest cu mîna. Ceva impresionant.

Cristescu își ridică privirea.

— Pur și simplu înduioșător, zîmbi Doina Popovici. O adora pe nevastă-sa. Un sentiment puțin obișnuit după atîția ani de conviețuire... Ați cunoscut-o?

— Nu.

— E o femeie ștearsă, mărunță, prost îmbrăcată, indiferent de ce pune pe ea. Și totuși Panaitescu o adora. Ciudat, nu? Trebuie să ajungi la vîrsta mea ca să poți înțelege lucrurile astea.

Maiorul zîmbi complzent.

— Vă răsfățați?

— Sînteți amabil...

— Vorbeați de un anumit gest...

— Da. Vroia să-i pregătească o surpriză. Acum e la Praga, mi se pare, într-o excursie cu O.N.T.-ul. Panaitescu și-a amintit că admirase recent la Consignația o cutie de argint, *une boîtes à bijoux*. Ceva

foarte pretențios, pretinde Marin și ridicol de scump. Aproape patru mii de lei. Imaginați-vă, și-a vîndut trei costume de haine și a achiziționat-o.

Îl privi lung, parcă surprinsă, așteptînd reacția maiorului. Cristescu gesticulă vag.

— Interessant. Ați văzut sau vi s-a spus cum arată odaia soților Panaitescu?

— Știu la ce vă referiți și tocmai asta mi se pare, cum să vă spun, de-a dreptul patetic. În fond, s-a sacrificat pentru a-i satisface un capriciu. Un cadou absurd și dacă te gîndești la cutia aceea pretențioasă umplută cu fleacuri ieftine, mărgele de sticlă și strasuri îți dau lacrimile.

— Cînd spuneți că s-a întîmplat?

Femeia ridică din umeri.

— Recent, în orice caz. Două-trei zile înainte de... Tresări. Dumnezeu! S-a gîndit probabil să-i lase ceva... Un ultim gest.

— Aceasta ar fi o interpretare romantică, zîmbi maiorul. Domnul Vilcu a văzut cutia?

— Da. Panaitescu l-a rugat să-l însoțească. Marin e un mare amator de obiecte de artă și-n același timp incapabil să refuze pe cineva. În ciuda mizeriilor inerente își simpatiza vecinii. Le făcea chiar unele servicii gratuite... Își dădu o palmă ușoară peste frunte: Acum îmi amintesc exact! Marin a plecat pe 8, dimineața. Noaptea a dormit la mine. Atunci mi-a povestit. Nu vreți o cafea?

Cristescu refuză.

— Ce părere aveți despre Valerica Scurtu?

— O nefericită. Celibat prelungit cu consecințe dezastruoase.

— Ce vreți să spuneți?

— O obsedează o singură idee: să se mărite. Indiferent cu cine, indiferent de compromisul care ar intermediar actul. Se simte cumva în afara societății, înjosită. Îmi povestea Marin că atunci când stă de vorbă cu o femeie căsătorită, instinctiv se întunecă la față, dar în același timp o lasă să treacă înainte. O consideră superioară. Incepu să se joace cu ciucurii de la fotoliu. Nu m-ar surprinde să aflu că e undeva, la un bărbat.

— Nu numai vecinii, rise Cristescu, dar tot cartierul ar fi aflat-o până acum.

— Credeți? La mentalitatea ei, n-o văd trimbițind o legătură neoficială.

— Cu cîțiva ani în urmă, probabil n-o făcea, acum însă, orice aventură reprezintă o victorie, o demonstrație de valențe feminine.

— Poate... Doina Popovici rămase pe gînduri. E foarte trist. Într-un timp, Melania Lupu se zbătea s-o căsătorească...

— O femeie interesantă, constată Cristescu.

— Cine?

— Melania Lupu.

— Da, deși are și ea unele ciudățenii.

— N-am să vă ascund, doamnă, că pun mare preț pe impresiile dumneavoastră. Oricît aș încerca să fiu obiectiv, oricît de bine intenționat aș fi cu unul sau cu altul, intervine deformația profesională. Cu alte cuvinte, sinuciderea o pun sub semnul întrebării.

— Glumiți, domnule maior.

— Deloc. Mai mult, există o mulțime de indicii care pledează în favoarea crimei.

— Extraordinar!

— Deci ochiul meu nu mai poate fi atît de limpede, dacă înțelegeți ce vreau să spun. În schimb,

altă vîloare capătă prima impresie despre niște oameni în contextul unei conviețuiri normale. În ce împrejurare i-ați cunoscut?

Femeia ridică din umeri.

— Zugrăvisem și am fost nevoită să dorm două nopți la Marin... Ciudățeniile Melaniei m-au izbit chiar de la început. M-am și speriat! Obişnuiește să-și vorbească singură, ca și cum s-ar adresa unui copil, ori de cîte ori nu e nimeni în preajmă: „E timpul să te culci, draga mea“, „Vai, Melania, ce distrată ești“ etc. În colo, pare o femeie de treabă. Blindă, îndatoritoare.

— Pare, într-adevăr... Și domnul Matei?

— Sculptorul? O mică lichea. Nu s-a sfiit deloc să-mi facă curte, o curte grosolană, la cinci minute după sosire. Grigore Popa e un bătrîn morocănos și ca toți bărbații care au depășit 60 de ani, sau aproape toți, îngrozitor de nepoliticos cu femeile. În general, o faună stranie... Mă gîndesc mereu cum rezistă Marin?

— De ce... Cristescu ezită imperceptibil. De ce nu s-a mutat...

Doina Popovici rise amuzată.

— Aici, vreți să spuneți? De fapt întrebarea sună altfel: De ce nu ne căsătorim? Copilării! Trăim de zece ani împreună și ne simțim admirabil.

— Cu atît mai mult...

— Eu am fost măritată. O experiență tristă, de mult, foarte de mult... M-am obișnuit să trăiesc singură, ca și Marin. Cînd ne-am cunoscut nici unul dintre noi nu mai era prea tînăr, nu se mai punea problema copiilor... Și-atunci, de ce?

Maiorul zîmbi stînjinit:

— Oamenii găsesc o mie de motive pentru care să se căsătorească în afară de copii.

— O mie de motive care se reduc de fapt la două: fie un sentiment irezistibil, fie interese, să zicem, majore. Marile pasiuni izbucnesc pînă la o anumită vîrstă și în orice caz, nu cunosc pe cineva care să se fi sinucis pentru o femeie de 40 de ani. Iar interese?! Doina Popovici ridică din umeri. Cîștig suficient, iar poziția socială a lui Marin nu m-a tentat în mod deosebit.

— Și domnul Vilcu?

— Eu un om care-și ajunge singur... Pe primul plan se află concertele, expozițiile, muzeele, alburile de artă și abia după aceea o femeie, să zicem eu. Cred că dacă i-aș fi fost nevastă, problema m-ar fi deranjat. În situația mea, o ignor. Cînd are chef să petreacă o seară în compania lui Giotto sau, mă rog, Donatello eu mă duc la cinema ori joc remy cu cîțiva prieteni. Sintem foarte mult împreună sau foarte puțin. Depinde din ce unghi privești lucrurile. Chiar și acum... Preferă să petreacă revelionul cu soră-sa. Mi-a comunicat și meniul: curcan cu portocale. În același timp, nu s-a sfiit să-mi ceară o grămadă de servicii. Cîteva telefoane la servicii, un costum de scos de la croitor, de achitat abonamentul la Paris Match. Dealtfel...

Maiorul o urmărea cu buzele strînse. Doina Popovici își trecu degetele prin părul cărunț. Figura plină se întunecă ca și cum și-ar fi adus aminte dintr-o dată de ceva neplăcut.

— Dealtfel?

— Nimic...

— Ce înseamnă „nimic“?

Femeia aprinse încă o țigară. Părea nervoasă, ne-

liniștită. Cristescu o examinează contrariat: „O indispoziție bruscă și inexplicabilă. Ca și cum ar fi primit un semnal, ceva recepționat numai de ea, care o avertizează că s-a întîmplat sau e pe cale să se întîmple un lucru îngrozitor...“

Întrebă încet:

— E mai bine să plec?

Doina Popovici îi mulțumi cu un suris. Avea ochii plini de lacrimi.

*

Melania Lupu ronțăia un biscuit. Suspină ușor. „Aș minca un marțipan. Un marțipan roz cu miezul de fistic“.

Doru Matei privea scrumiera plină de mucuri.

— Plecați în oraș, domnule Matei? se interesă bătrîna.

— Ce-ți veni?

— Observ că v-ați schimbat.

— Ei bravo! N-am de gînd să rămîn toată viața în pijama.

Sculptorul îmbrăcase un costum *sel et poivre* la care asortase o cravată îndrăzneață, albastru cu verde.

Grigore Popa îl măsura prin deschizătura îngustă a pleoapelor.

— Hm, așa s-a gîndit probabil și Panaitescu...

— Pușche-ți pe limbă, cobe dracului! făcu speriat Matei, bătînd în lemn: Sînteți tîmpiți! Și vă mirați de ce ne suspectează maiorul. Stați ca huhurezii, încotoșmănați, casa crapă de ger și nimeni nu face o singură mișcare!

— Cam ce mișcare ai dori să facem, tinere? întrebă Grigore Popa.

— Să chemăm un instalator, să mai dereticăm prin casă, ori naiba știe...

— Vai, domnule Matei, interveni Melania Lupu, doar ați fost și dumneavoastră de acord că aducând un specialist trebuie să mutăm dulapul din loc?

— Ei și?

— Dulapul e foarte șubred, are încheieturile slăbite, se poate năruși la prima mișcare.

— De asta nu mai pot eu! Mutăm tablourile în altă parte.

— Unde? întrebă repede Grigore Popa.

— Oriunde, n-are importanță.

— La dumneata în odaie, de pildă?

— De ce nu? Tot stați de caraul... Și-apoi, nu uitați că trebuie să sosească amicul din Amsterdam, oricum umblăm la ele.

Pe buzele Melaniei Lupu apărură un suris palid. Părea să încerce o mare dezamăgire. Grigore Popa nu-l slăbea pe sculptor din privire.

— Le-ai găsit și un loc anume, bănuiesc...

— Nu, dar putem găsi printre materialele mele, sub parchet...

— Sau în sacul de voiaj...

Matei ridică brusc capul.

— Ce vrei să insinuezi?

— Ticălosul ăsta, spuse Grigore Popa adresându-se bătrinei, intenționează să ne tragă clapa. Și-a făcut bagajul...

— E beat! Nu-și dă seama ce spune!

— Zău? Vrei să ne arăți și nouă sacul?

Sculptorul ridică din umeri fără convingere. Argumentele erau palide, încalcite.

— Spune-mi, Melania, mă vezi în stare de o asemenea ticăloșie?

Bătrîna nu-i răspunse. Continua să zîmbească trist.

— Și în definitiv, se ridică Matei, admitînd că vreau să plec trebuie să mă justific? Cui? Ție?! Mă faci să rid, papa!

Rîse fals, nervos. Grigore Popa dădu din mină.

— Din partea mea, du-te învîrtindu-te! Tablourile însă nu se mișcă din dulap!

— Ce vorbești, mon cher? Și dacă eu — să zicem — aș fi de altă părere?

— Încearcă!

Amenințarea din glas era evidentă. Melania Lupu continua să rămînă în expectativă, plimbîndu-și privirea și surîsul de la unul la celălalt.

— Mă întreb cum ai să mă oprești...

— Încearcă și ai să vezi!

Din ochii bătrînului țîșneau fulgere. Sculptorul rămase descumpănit. Aprinse o țigară mai mult ca să cîștige timp.

— Mi-ai pregătit și mie o surpriză? Ceva în genul celor gustate de Panaitescu și Valerica înainte de a-și da duhul?

Grigore Popa clătină din cap edificat.

— Ești prost, băiete.

— Altfel mai știi?

— Și ticălos pe deasupra. Iar ticăloșenia și prostia nasc monștri.

Sculptorul își pocni palmele cu o expresie de nețîrmurită surpriză.

— Uite cine vorbește! Ei nu, că e formidabil! Să-ți spun eu, coană Melania, ce-a fost în stare bo-

șorogul ăsta să facă în timpul războiului? Se întoarce spre bătrîn: Sînt timpit, ai?

— Iremediabil!

— În regulă! Nu însă și lipsit de memorie. Ca să țin minte un lucru nu-i nevoie să-l notez în agenda... Se așează confortabil, picior peste picior. Și-acum să-i dăm drumul la magnetofon! E o istorioară cu tilc și bineînțeles cu morală. Anul 1943, iarna. Reține te rog, tanti, era tot cam prin decembrie. Se pare că pe frumosul ăsta îl apucă damblaua în luna cadourilor... Așadar, ne aflăm în anul 1943. Maiorul Grigore Popa întreține relații cit se poate de apropiate cu doamna Lola, soția căpitanului Preda.

— Încetează!

— Un moment, drăguță, încă n-am terminat. Bun! Numai că tinăra Lola, nemulțumită de oficiile celor doi bărbați, insatisfacție absolut firească dacă ne gîndim la potențialul masculin al ipochimenu-lui...

Melania Lupu își coborî sfioasă privirea.

— Domnule Matei, vă rog, n-are rost...

— De acord. Să trecem peste amănunte. Deci juna Lola găsește de cuviință să-și împartă patul conjugal cu al treilea individ, un locotenent de cavalerie.

Bătrînul fierbea gata să izbucnească. Melania Lupu, intuind deznodămîntul, încercă să depășească momentul.

— Sînt chestiuni care, credeți-mă, nu mă interesează. Nu interesează pe nimeni...

— Te înșeli, tanti! E o poveste plină de semnificație. Constatînd infidelitatea doamnei, Grigore Popa găsește de cuviință să o sancționeze.

— Ce prostie! Îngînă nesigur bătrînul. În viața mea n-am auzit ceva mai caraghios.

Dar dîncolo de cuvinte, se simțea altceva. Altceva se citea și pe figură.

— Două zile mai tîrziu, continuă Matei, căpitanul Preda își găsește soția otrăvită. Cu cianură!

— Ce?! exclamă fără să vrea Melania Lupu.

— Au urmat, firește, cercetările de rigoare, poliția și-a spart capul luni de-a rîndul incapabilă să înțeleagă cum s-a comis crima. Își calculă pauza. La autopsie s-a constatat că victima nu consumase absolut nimic cu 14 ore înainte de a muri.

Se uită triumfător la bătrîn. Melania Lupu întrebă încet:

— Și?

— În lipsa probelor, dosarul s-a clasat. Oftă. Mă întreb dacă maiorul Cristescu va repeta figura.

Se așternu liniștea. Melania Lupu netezea fața de masă privind în gol. Sculptorul îi surîdea fermecător bătrînului. Chipul lui Grigore Popa împietrise. Rosti printre dinți:

— Canalie!

— Tot eu, firește! Spune-mi, papă, cum naiba ai procedat? E un truc...

— De unde ai aflat povestea?

— N-are importanță!

— Pentru mine, da.

— În orice caz, nu din carnetul dumatăle. Uite, vezi, eu nu spun că ești prost, dimpotrivă! Mai mult, îți dau cuvîntul meu de onoare că tot în sensul ăsta te-am descris maiorului. Deștept, cărpănos și pestriț la mațe! E de la sine înțeles că o asemenea poveste n-ai fi așternut-o pe hîrtie.

— De unde ai aflat?

— Mă privește. Dacă-mi vinzi trucul cu cianura, îți spun.

Grigore Popa îi întoarse ostentativ spatele.

— Mi-e greață! Ascultă, Melania, n-am intenția să mă justific...

— Nici nu e cazul. Sînt chestiuni care vă privesc personal.

— Totuși, țin să precizez un lucru. Atunci cînd... mă rog, s-a întîmplat ce s-a întîmplat n-am ieșit din casă. Am martori... O gripă rebelă.

— Asta să i-o spui lu' Mutu! interveni Doru Matei.

— Soțul ei tocmai mă vizitase...

— Și i-ai zis pe nerăsuflăte: „Căpitane, nevastă-ta ne înșală!” Așa-i?

— Cu dumneata nu discut!

Sculptorul se ridică.

— Foarte bine. Țin să vă anunț că după o matură chibzuință am ajuns la concluzia că drumurile noastre trebuie să se despartă.

— Du-te dracului!

— Domnu' Popa, vă rog...

— Nu pune la inimă, tanti Melania, flăcăul e cazon rău! Cum vă spuneam, intenționez să plec, intrucît n-am de gînd să împărtășesc soarta celor doi. În concluzie: propun să împărțim bucatele. Nu te holba, papa, ai înțeles foarte bine. E vorba de cele două pînze, firește. Un simplu exercițiu de aritmetică: Două paie la trei măgari...

— Nu-i chiar atît de simplu, domnule Matei, observă bătrîna. Părerea mea...

— Lasă, tanti, i-o comunicî frumosului mai tîrziu cînd veți rămîne în tîete-à-tête. Un licăr malițios i se aprinse în priviri. Apropo, știți că ați putea face o pereche cum nu se poate mai potrivită?

Doamna cu idei și omul cu carnetul! De ce nu vă însurați, copii? Sau preferați concubinajul?

Bătrîni îl priveau fără glas. Doru Matei se strimbă:

— În sfîrșit, treaba voastră! Să revenim la tablouri. Ca om de artă, artiștii au fost întotdeauna apreciați, socotesc că mi se cuvine caimacul: Dama cu evantaiul. Ar fi o crimă să pingărească domnul Popa cu ochii lui murdari surîsul cucoanei. Știți cum aș boteza eu tot balamucul ăsta? Cianură pentru un surîs... S-a consumat o cantitate bunișoară. Domniilor voastre vă ajunge vîntătorul. Se adresează bătrînului: Poartă semnătura lui Rembrandt, papa, pictor olandez cu mare trecere... Îți spun toate astea pentru că sînt convins, cunoștințele dumitale în materie...

— Termină, domnule, o dată! izbucni Grigore Popa pe neașteptate. Ești dement?

— Cît se poate de realist, papa. Și cu asta să trecem la fapte!

— Mă așteptam, spuse moale bătrîna, să ne întrebați dacă sîntem și noi de acord...

— Fleacuri! Pentru cît v-a mai rămas de trăit, vă ajunge gagiul cu pană la pălărie. Logic și generos, nu?

— Să nu te atingi de dulap, spuse printre dinți Grigore Popa.

— Vorbești serios?

Atinse stema heraldică. Din cîțiva pași, bătrînul fu lingă el. În mîină ținea un satîr de bucătărie.

— Îți crăp capul!

— Vă deranjez?

Se întoarseră brusc. Maiorul Cristescu surîdea în prag.

Capitolul XIII.

SOLUȚIA DE 18 CARATE

Melania Lupu ronțăia un biscuit. Suspină ușor:

„Astăzi cred că nu mai vine“.

Doru Matei privea scrumiera plină de mucuri.

„Ciudat. Mi-e frică. N-am simțit niciodată ceva asemănător. Știu că e cineva în spate. Mă întorc, și nu văd pe nimeni“.

Grigore Popa asculta pendula.

„Tic-tac... Da, voi pleca la Londra. Am să mă stabilesc acolo, Tic-tac... O locuință decentă, un club bun... O menajeră... Poate o văduvă, în fine, cineva distins... Tic...“

Telefonul începu să sune.

— Cine era?

— Maiorul.

— Iar?!

Doru Matei rânji.

— Iși bate joc de noi! Știe precis că Valerica a mierlit-o și totuși se interesează dacă nu s-a întors.

— Nu știe, accentuă Melania Lupu liniștită, și acesta e un punct cîștigat. Trebuie să fim doar atenți, să nu ne pierdem cumpătul.

Grigore Popa își înghiți saliva.

— Nu-mi place maiorul! Scotoceste, mereu scotocește... Nu înțelegeți? E un război al nervilor.

Tremura sub pledul gros din care îi ieșea doar capul. Din cauza obrazului neras, părea bolnav.

Sculptorul se uită la ei și începu să ridă. Un chiotit nervos la început, apoi hohote isterice care-i alterau trăsăturile.

— Domnule Matei, șopti bătrîna înspăimîntată, domnule Matei!

Tînărul părea incapabil să se stăpînească.

— E caraghios! articulă printre sughituri. Mă uit la voi și nu-mi vine să cred. N-aveți mutre, asta e!

— Ce mutre?

Matei se înecă.

— De criminali, vezi bine!

— În sfîrșit, oftă bătrînul. Pînă acum eu eram capul răutăților.

— Mutra nu te absolvă, papa, doar în filme, uci-gașii au figuri de-ți vine s-o rupi la fugă.

Melania Lupu surise tremurat:

— Încercați să vă gîndiți la altceva.

— De pildă la Valerica, nu? Sculptorul urla de rîs. Nefericita și-a atins scopul! Are în sfîrșit un bărbat...

— Ești cel mai dezgustător individ pe care l-am cunoscut vreodată!

— Serios? Ia mai consultă-ți nițel carnetelul. Spune-mi, bătrîne, îți notai și ședințele de dragoste?

— Sictir!

— De ce trebuie să spuneți astfel de lucruri? Bătrîna clătină din cap. Nu fac bine nimănui... Mîine, adăugă tonică, vine domnul Van der Hoph. Totul se va aranja...

— Totul se va aranja... mormăi Grigore Popa. Cînd aștepți mai mult, nu se aranjează. Nu știu de ce... Am o presimțire...

Melania Lupu exclamă cu mîinile împreunate:

— Oh, vă rog, domnule Popa! Să vorbim despre altceva. Sau... Se agăță de idee: Uite, să jucăm tabinet!

— De ce nu „Lapte gros”? E un joc de societate...

— Cretin!

— Totul e să treacă noaptea. Ziua e altfel. Depinde numai de noi...

— De unul din noi! Dacă e cuminte...

Grigore Popa dădu din mână iritat:

— Lasă-mă să vorbesc!

Sculptorul îi privea fix. Se calmase, dar umerii încă îi tremurau.

— Ce presimțire mai ai?

— Hm, poate că nu-i presimțire. Ceva ciudat, oricum...

Melania Lupu strinse din pleoape și-și duse ostentativ mâinile mici la urechi. Grigore Popa continuă netulburat, cu ochii înfipti în dușumea.

— Al dracului de ciudat! Tot timpul aud niște pași. Uite, chiar și acum... Se plimbă în sus și în jos. Iar în sus și iar în jos. S-a întâmplat și altă dată... Cu ani în urmă. Mă trezeam noaptea din cauza lor. Aprindeam lumina și... nimic.

Sculptorul îl privi tulburat:

„Intr-adevăr, ciudat! Eu simt pe cineva... O prezență constantă. El îl aude... Înnebunim!”

— M-am întrebat totdeauna, vorbi răgușit bătrînul, mă întreb și astăzi. Cine... Cine poate fi?

Melania Lupu lăsă mâinile să-i alunece pe lingă obraji, spuse încet:

— Pentru numele lui Dumnezeu, vă rog...

— N-am vorbit nimănui despre unchiul Alecu. Grigore Popa deschise palmele clătinînd din cap. Cui să-i vorbesc? Sînt dintre ăia care rămîn totdeauna singuri, indiferent unde s-ar afla. Într-o clasă, într-o sală de spectacol, între o mie sau un milion de

indivizi. Unchiul Alecu nu... El nu era așa. Ani de zile, cînd mă gîndeam la el, simțeam în nări aromă de cozonac. Surise aducerii aminte. Venea totdeauna de sărbători, încărcat de pachete... Mirosea a tren, a piele, a tutun fin, a hotel. Bazarurile din Madrid, Calcutta, Istambul, erau universul lui. Nu-l interesau muzee, nici edificii de renume, nici ruine sacre, n-avea o singură fotografie făcută la Louvre, cățărat pe Sfinx sau nu știu ce statuie... Merita în schimb să-l ascuți vorbind despre lumea colorată a negustorilor de susan și fructe exotice, a giuvaergiilor vicleni și a...

Începu să tușească.

Melania Lupu zîmbi cu ochii larg deschiși.

— Totdeauna am visat să călătoresc. Poate acum...

— O lume colorată și nebună. Reușea să te facă s-o vezi prin ochii lui. Da, da... Vedeai cu adevărat giuvaerurile acelea grele, cu pietre mari albastre, roșii și verzi, pipăiai șaluri în care ardeau flăcările curcubeului, încercai dinții piepștenilor înalți, scobiți în fildeș și tăișul lamelor flexibile, de Toledo. Darurile lui! Pun rămașag că n-ai văzut în viața voastră așa ceva! Zei mici de os, la care nu se închina nimeni, amfore ciudate de aramă, cutiute captușite cu oglinzi, fructe de cactus, ploști de piele din care lichidul gîlgiia cald, trezit, ca apa din pîntecele dromaderilor...

Bătrînul oftă frecîndu-și ochii:

— Sosea cam pe vremea asta... Spre Crăciun. Și dintr-o dată, n-a mai venit. L-am așteptat zadarnic. În anul acela, cozonacii își pierduseră aroma. Pe urmă am primit o scrisoare. Un hotelier din San-Sebastiano ne comunica moartea lui...

Lăsă capul în piept și tăcu.

Matei își trecu limba peste buzele uscate:

— Ce-ai vrut să spui?

Bătrînul chicoti lugubru:

— În anul acela, l-am așteptat mai mult ca oricînd pe unchiul Alecu. Cred că niciodată nu l-am așteptat atît de nerăbdător, de pătimaș, aș zice. Mama ne părăsise... De-atunci m-am obișnuit să nu mi se împlinească o dorință mare, foarte mare. Mi-a fost chiar teamă să mai doresc...

Matei îl privi impresionat.

— Ești un om straniu.

— Copilării, rosti tonică Melania Lupu. Domnul Van der Hoph va sosi mîine, sînt încredințată.

Matei scutură violent din cap.

— Lasă asta... Cu pașii aceia... Zici că-i auzi. Crezi că...

— Hm, bătrînul se ghemui și mai mult în fotoliu. Cine ar putea ști?! Cine ar putea răspunde? Melania Lupu izbi puternic palmele.

— Dumnezeu! Doar nu credeți în spirite!

— Nu și totuși pașii îi aud! Apăsați, siguri... Exact cum călca el. Nu reușeam să-mi amintesc...

— E lemnul vechi, domnule Popa, mobila, parchetul...

Bătrînul ridică privirea. Fața avea o expresie încordată.

— Ascultați! Îi aud! Au ajuns la capătul holului...

Matei își înfipse unghiile în carne.

„Bătrînul are halucinații, gîndi sculptorul. Nu se auzea nimic. De-aș avea o sticlă cu whisky!”

„Trebuie să-mi imaginez ceva care-mi face plă-

cere, gîndi Melania Lupu scotocind în fundul pungii după o fondantă. Am să-mi schimb toată garderoba. Lucruri sobre, distinse, nu prea multe. Vizavi de Leonida se lucrează admirabil... Am să plec întîi la Nisa și-o să-mi închipui tot timpul că sînt tînără. Extrem de tînără... Nu vreau să mi se pară că e prea tîrziu... Nu, draga mea, n-am să-ți îngădui să nu te bucuri din adîncul inimii”.

„Londra, gîndi Grigore Popa. Lui Alecu nu-i plăcuse orașul. Prefera peisagii luminoase, cu soare mult... Bond Street, Picadilly-Circus, Hyde-Park... Păcat că bucătăria nu e grozavă. Budinci, ovăz fiert, plăcintele lor cu carne. Poate chiar mîine o să am banii... Adică un cec. Am să-mi cumpăr o meda...”

Gîndul rămase suspendat. Simți o durere sfredelitoare în tot trupul și deschise gura sufocat. Tîșni cu un urlet din fotoliu, apoi se prăbuși.

— A murit! spuse îngrozită Melania Lupu.

Doru Matei înghiți în sec:

— Cianură.

*

Întins pe divan, maiorul Cristescu privea perdeaua încărcată cu maci și albăstrele. Dincolo de tîlul subțire, un felinar ridica o lumină gălbuie, ca de vată.

Mayorul reglă sonorul aparatului de radio. Vocea crainicei se auzea în surdina: „A fost ora unu! Stimăți ascultători, vă invităm la dans”.

Zimbi: „Oare cîți dansează într-adevăr acum?”

Apoi gîndul se întoarse la oamenii aceia ciudați:

Popa, Melania Lupu, tînărul. „De ce?” se întrebă din nou. Un „de ce” care-i stringea pe toți, le închidea gurile, ridica un zid. Din echipă făcuse parte și Valerica Scurtu. Acum fusese exclusă. De ce? Nu se îndoia că femeia murise. Găsiseră probabil un truc pentru a-i ascunde cadavrul. Treburile astea nu sînt niciodată simple... Încercă un bilanț și surise amar. Concluziile erau puține și vagi. Cea mai fermă rămînea complicitatea celor trei.

„Complicitate, evident, dar există o singură minte. O minte inventivă, remarcabilă”.

Imaginea Melaniei Lupu — blîndă, fragilă, politicoasă — se suprapuse gîndului.

„Vreau să plec din viața ta, în tine nu pot să mai cre...”

Cristescu închise aparatul de radio și trase plapuma pînă la bărbie. Pe stradă trecea o mașină întîrziată. Lumina farurilor tremură o clipă pe faldu-rile perdelelor. Un mac roșu se aprinse scurt, desenînd o pată de sînge.

*

Sculptorul își ridică fața slăbită:

— N-a înghițit nimic. Cum vine asta?

— Nici ceilalți, n-au înghițit nimic, domnule Matei. Bătrînica își strecură miinile înghețate sub reverele capotului. Șopti: Numai de nu mi-aș pierde capul...

— Cum vine asta? repetă buimac tînărul.

— Vom înțelege totul la timpul convenit. Sînt sigură. Acum trebuie să ne gîndim la altceva.

Sculptorul o măsură timp:

— Altceva? Ce altceva?!

— S-ar putea ca miine dimineată să ne viziteze din nou domnii de la poliție. Tot miine sosește și domnul Van der Hoph. Sîntem datori să rezolvăm în noaptea aceasta...

— Ce să rezolvăm?

— Oh, domnule Matei! Nu complicați situația mai mult decît e necesar. Trebuie să-l ascundem pe domnul Popa.

În ochii tînărului se aprinse o flacără sălbatică. O apucă de umeri și începu s-o zgîlție.

— Tu i-ai ucis pe toți!

— Nu vă dați seama ce vorbiți!

— Crezi? L-am suspectat degeaba pe bătrîn. Care-i șmecheria?

Melania Lupu își strînse ofensată buzele. Se desprînse moale:

— Știu că treceți prin momente grele, domnule Matei, dar nu uitați că nici eu nu sînt scutită de ele.

— Tu i-ai omorît! Cum dracu n-am înțeles mai demult?!

— Vă comportați nechibzuit. Băgați de seamă că eu nu vă acuz pe dumneavoastră.

— Firește! Știi că eu n-am ucis.

— Nu știu nimic.

— Așa, dintr-o dată? Pînă acum m-ai înnebunit cu ideile!

— Exagerați, domnule Matei.

Sculptorul o măsură gîfîind. Mîna în care ținea țigara îi tremura.

— În regulă! Eu n-am ucis, dumneata n-ai ucis! Atunci cine dracu a făcut-o? Explică-mi!

Bătrîna își masa tîmplele. Nu răspunse.

— Explică-mi! urlă Matei.

— Nu trebuie să strigați.

— Mai există cineva în casă? Ala auzea pași, eu îi simt răsuflarea.

— Pentru că sînteți obosit. Dacă ați încerca să vă calmați...

— Cum dracu ai reușit să ne aiurești? Sau o mai fi într-adevăr cineva... Simt o respirație ciudată...

— Copilării! Sîntem singuri. Tot atît de singuri pe cît pot fi doi oameni.

Sculptorul se aruncă într-un fotoliu. Dinții îi clănțneau:

— Valerica avea dreptate. Trebuie anunțată mișia. Cu ce mă încălzesc banii dacă crăp sau o să înnebunesc?

— Vom fi și mai prudenți, domnule Matei.

— Prudenți! Stau nemîncat de trei zile, abia îndrăznesc să aprind o țigară, mi-e frică să adorm! Popa își economisea pînă și respirația!

— Asta nu înseamnă nimic. Ați fost după el în baie, ori în bucătărie? Ați văzut tot ce a făcut? Uite, am o idee!

— Iar ai idei?!

— Sînteți convins că nu s-a presărat otravă pe peria de dinți?

— Tîmpenii! Cretinul n-a murit în baie.

— Sigur că nu. A fost un simplu exemplu. Vreau să spun că domnul Popa se păzea, dar trebuie s-o recunosc, nu era suficient de intuitiv.

Sculptorul rinji:

— Dumneata ești în schimb pentru toți. Și mai bag de seamă că ești al naibii de curajoasă. Te îndopi fără grijă.

— Chiar n-ați observat? Părea sincer uimită.

Arată motanul: Încerc totul pe Mirciulică. Numai după aceea mănînc. Dacă vreți, pot să vi-l împrumut.

— Ce să-mi împrumuți?

— Motanul.

— Ca să-mi probeze romul?

— De ce nu? Mirciulică știe să bea. Totdeauna am fost de principiu că un strop de alcool n-are cum să-i strice și l-am învățat.

Sculptorul ridică ochii în tavan.

— Ce oameni, domnule! Ala complet sonat, aude pași, asta... Gata! Eu unul m-am săturat! Las dracului totul și plec!

Dar știu în aceeași clipă că nu va abandona. Glasul învăluitoare al Melaniei Lupu însăila o melodie dulce.

— ... un studio elegant... cele mai scumpe modele din Paris... o galerie personală. În Haiti, ca Gauguin... studii la Roma... femei încîntătoare... Gîndiți-vă, domnule Matei, gîndiți-vă bine.

Matei scrișni din dinți.

„Mă ard, dar trebuie să încerc! E o șansă pe lîngă care nu voi mai trece niciodată. Dacă o ratez, am să-mi dau cu pumnii în cap toată viața. Fie ce-o fi!“

Se uită la bătrînă.

— O.K.! Unde-l ascundem pe Popa?

Melania Lupu își coborî pleoapele și zîmbi.

Sculptorul ridică cîte un deget.

— Pe Panaitescu l-am „sinucis“, pe Valerica am îngropat-o... Se opri cu mijlociul în aer: Și-acum ce facem? Cum scăpăm de ăl bătrîn?

— Aveți vreo idee?

— Nu-mi cere și idei! E prea mult. Tot dumi-
catul ăsta a fost cam mare pentru mine.

— Incercați totuși să vă gândiți. Artiștii au fan-
tezie. Rise ștregărește: Mi-amintesc de o prietenă,
actriță. De Sfântul Gheorghe patronul soțului...
Zimbi: Sinteți prea tânăr, n-ați prins vremurile ace-
lea... Oamenii erau grozav de scrupuloși în mate-
rie de conveniențe. Dacă ar fi ținut seama de obliga-
ții, trebuiau să invite vreo 30 de persoane și
n-aveau un ban. Hohote de râs îi scuturau trupul
plăpind. Își șterse lacrimile. Știți ce a făcut? A îm-
prăștiat peste tot zvonul că se desparte de bărbatu-
său. Lumea a compătimit-o. Fiecare a consolat-o
cum a putut. După aceea, au felicitat-o pentru că
se împăcaseră...

— O istorie timpită, bombăni Matei. Știu un
singur lucru! În casă nu-l putem ascunde. Îl desco-
peră cât ai clipi.

— De ce în casă?

— Hm, n-ai decît să dai perdeaua la o parte ca
să vezi caralii. Sintem filați zi și noapte.

— Știu, domnule Matei. Unul dintre ei avea
treabă azi cu un cauciuc. Îi rămăsese mașina în pană
chiar vizavi de noi... Patru ore a durat repara-
ția.

Băgă încă o fondantă în gură, uitîndu-se la
sculptor cu un aer vinovat. Dădea impresia că mă-
nîncă pe furîș. Exclamă cu gura încheiată:

— Domnule Matei!

Tînărul tresări, apoi un rictus lung îi despică
buzele.

— Al dracului de repede îți vin ideile! Ești sigură
că nu te-au fulgerat mai demult?

— Domnule Matei! repetă fericită. Ce-ai zice...
de o statuie?

— O statuie?!?

— Sinteți sculptor, aveți totul la îndemînă.

— Nu înțeleg... înșină buimac tînărul.

— Cea mai bună ascunzătoare pentru domnul
Popa, giffi Melania Lupu.

— Spune naibii o dată!

— Îl turnăm în ghips.

Capitolul XIV

INOCENȚĂ

Locotenentul Azimioară îl aștepta în birou.
Maiorul își scoase paltonul apoi se așează în fața
mesii. Avea figura odihnită și arăta ca totdeauna
elegant, fără să fie.

— Ceva nou?

Azimioară înclină capul.

— Au sosit relațiile de la Consiliul Popular. Pînă
la război, casa a aparținut soților Cruceanu. În '41,
a devenit reședința personală a șefului comanda-
mentului german, Werther von R. Ne-au trimis și
un inventar. Cînd s-au mutat primii locatari, au
primit ca „zestre“ o lustră murano și un scrin ba-
roc. Se presupune că au aparținut soților Cruceanu.

— Altceva?

Locotenentul surise.

— Vă așteaptă domnul Van der Hoph din Am-
sterdam.

— Mă așteaptă?

— Dădea tircoale imobilului. Când se pregătea să sune, l-au oprit băieții și l-au rugat să-i însoțească. Un tip politicoș. Părea puțin surprins, dar n-a făcut mofturi.

— Cei din casă au prins mișcarea?

— Nu.

— În regulă. Unde-i?

— Alături.

Avea un palton lung, pe talie și purta ochelari cu rame subțiri de aur. Peste servieta diplomat, își așezase căciulița din blană de castor.

Figura era inexpresivă și în afară de aerul „străin“, nimic altceva nu l-ar fi putut caracteriza. Cristescu se simți vag dezorientat, incapabil să-l califice, să-l situeze undeva, într-un cadru oarecare. După aparențe, Van der Hoph putea fi orice: om de afaceri, savant, funcționar superior sau gangster.

Surise convențional și-și manifestă regretul de a-l fi lăsat să aștepte, față de incident, în general. Olandezul, calm, înclină capul, dar nu-l ajută cu nici una din acele fraze de circumstanță care depășesc momentul dezagreabil.

— Bănuiesc că v-a surprins invitația noastră.

— Sunt mulți ani de când nu mă mai surprinde nimic...

— Asta s-ar numi înțelepciune.

— Sau experiență.

— Aveți dreptate. Cu ce ocazie vă aflați în România?

Cristescu vorbea o germană greoaie, deprinsă în liceu, completată ulterior în anii performanțelor teribiliste cu un teanc de dicționare și gramatici, abandonată în cele din urmă.

Van der Hoph clipi mărunț în spatele ochelarilor.

— Am venit să văd o prietenă. Doamna Melania Lupu.

— Dacă nu mă înșel, ați sosit azi-dimineață?

— Exact. Își privi ceasul: Acum două ore.

— Presupun că abia ați avut timp să vă lăsați bagajele la hotel.

— Nu ascund că eram nerăbdător s-o văd pe doamna Lupu.

— E avertizată despre vizita dumneavoastră?

Olandezul ezită o fracțiune de secundă.

— Da, am vorbit la telefon.

— Când?

— Acum patru zile. M-a chemat ea.

— Vreun motiv special?

— Nu. Comunicăm foarte des. În realitate, îi promisesem de mult să vin la București. Am profitat de o mică vacanță.

— Cu ce vă ocupați, domnule Van der Hoph?

— Sunt bijutier. Am un magazin.

— Adresa.

— Amsterdam, strada Mozart 23.

— Mulțumesc. L-ați cunoscut cumva și pe soțul doamnei Lupu?

— Da. Un om neinteresant. Cred că nu și-a dat niciodată seama ce fel de soție are.

Cristescu începu să ridă.

— Un păcat relativ frecvent.

— Când femeia se numește Melania Lupu, e o crimă!

Maiorul îl examinează surprins.

— Din câte înțeleg, o apreciați în mod deosebit.

— Atît de mult, încît după moartea domnului Lupu am cerut-o în căsătorie. Din nefericire, am fost respins.

Cristescu, uluit, întinse mîna după țigări. Genul de afirmații, stilul și calitatea mărturisirilor îl deconcertau. Și mai surprinzător i se părea faptul că bărbatul din fața lui putea să aibă maximum 45 de ani în timp ce Melania Lupu împlinise 62.

— Interesant. Între dumneavoastră există o mare diferență de vîrstă...

Olandezul îl întrerupse:

— Este o femeie la care vîrsta nu contează nici odată.

— Niciodată?

— Ce vă surprinde?

— Știu eu, cel puțin în ultima parte a vieții, femeile filtrează totul prin vîrstă. Nu cred că doamna Melania vede altfel lucrurile.

— Vă înșelați. Nu din cauza aceasta m-a refuzat.

Maiorul își ridică sprîncenele.

— Atunci?

Chipul lui Van der Hoph se întunecă.

— Răspunsul ei a fost categoric: „Nu împărtășesc sentimentele dumneavoastră“.

Cristescu își ascunse zîmbetul. Și-o putea imagina pe Melania Lupu sfioasă, feciorelnică și îmbujorată coborîndu-și privirea: „Nu împărtășesc...“ Probabil, nu-i fusese greu să se închipuie de 18 ani.

— Acum doi ani, continuă olandezul mi-am reînnoit propunerea. Am fost convins că este o gafă și totodată o dovadă de egoism din partea mea, dar sînt conștient că nu voi întîlni niciodată pe cineva care să-i semene. Am avut îndrăzneala să-mi închipui că voi putea compensa lipsa de sentiment.

— Presupun că doamna Lupu a rămas la primul punct de vedere.

— Din păcate.

— O cunoașteți de mult?

— Relativ. Am întîlnit-o în 1965, la Ambasador, cu ocazia unui dejun de afaceri.

Maiorul încruntă sprîncenele.

— Dejun de afaceri?!

— N-ați știut că doamna Lupu este una din puținele dumneavoastră specialiste în dialectul tembohabe?

Maiorul simți nevoia să apuce brațele fotoliului. Mărturisi!

— Un amănunt pe care-l ignoram...

— Mi-am dat seama. Doamna Melania Lupu făcea oficiul de translator.

— Cine v-a recomandat-o?

— Nu-mi aduc aminte. Cred că africanii o cunoșteau mai demult. M-a cucerit personalitatea ei. Rîse cu buzele strînse, fără zgomot: Singura afacere cu adevărat proastă pe care am încheiat-o a fost atunci.

— În ce sens?

— Nu aveam ochi decît pentru ea, iar în afaceri asta se plătește.

— Un sentiment spontan și irezistibil...

— Calificativul mi se pare exact. Privindu-vă, sînt tentat să cred că n-o întuiți pe doamna Lupu. Nu-i sesizați esența, substanța cu totul particulară a individualității ei.

— Probabil că nu vă înșelați.

— Mă întreb cum e posibil? Are un farmec greu de definit poate, dar care te reține imediat. Intră grație aici, sensibilitate, o feminitate debordantă,

fără nimic agresiv, fantezie, și o tinerețe induioșătoare. Coborî privirea: Colegul dumneavoastră mi-a spus că pentru moment n-o voi putea vedea.

— Chestiune de câteva zile, preciză maiorul. V-aș fi recunoscător dacă în acest interval nu veți încerca să luați legătura cu ea.

— Sper... Sper că nu e nimic rău.

— Sper și eu, domnule Van der Hoph, și vă mulțumesc pentru înțelegerea de care dați dovadă.

Olandezul își luă servieta și căciulița.

— Locuiesc la Intercontinental...

— Dacă aveți nevoie de mine, sau dacă ea... Poate vreți să vă notați: camera 518.

Puse mîna pe clanță, ezită câteva secunde, apoi se întoarse spre Cristescu:

— Nu vă supărați... Cît durează la dumneavoastră formalitățile pentru încheierea unei căsătorii?

Azimioară raportă:

— A telefonat locotenentul Ciobanu.

Cristescu deveni atent.

— Și?

— Raportează că azi-dimineață sculptorul a scos în curte o statuie de ghips.

— Ce fel de statuie?

Locotenentul ridică din umeri.

— După părerea lui Ciobanu ar putea fi un aruncător de disc.

— Interesant... Am să trec să-l văd și eu.

Prin oblonul de lemn se strecura o lumină murdară. În fotoliul unde stătea de obicei Grigore Popa dormea motanul.

„Van der Hoph se ține totdeauna de cuvînt, gîndi Melania Lupu. Dacă intervenea ceva, mi-ar fi telefonat. Înseamnă că l-au oprit“.

„O treabă scîrboasă, gîndi Doru Matei. Era rece... Mai rece decît ghipsul. N-aș mai lua-o de la capăt nici pentru un milion!“

„O să vină maiorul, gîndi Melania Lupu. Va întreba de Popa. N-o să creadă un singur cuvînt, dar nu poate dovedi nimic... Trebuie să fii convinsă de lucrul ăsta, draga mea“.

„Mi-ar place să mă văd peste un an, gîndi Doru Matei. Sau măcar peste o lună. Piesa asta nu-i de mine! Trebuia să-mi dau seama de la început“.

Pendula se opri dintr-o dată. O întorcea Panaitescu. Uitaseră.

„Totul e să-mi păstrez curajul, gîndi Melania Lupu. Mi-e frică de Doru, nu va rezista.“

„Trupul acela țeapăn, gîndi Doru Matei, am să-l simt toată viața. Îmi vine să țip... Aș fi vrut să nu se fi întîmplat nimic... Goya... Rembrandt... mi-au devenit odioși! Am să urlu, totuși...“

Cei doi așteptau ghemuiți. Pe fața sculptorului se citea deznădejdea. Pe a Melaniei Lupu nimic.

— Văd că domnul Van der Hoph întîrzie, observă bătrîna cu o voce limpede, de cristal.

Sculptorul tresări.

— Cine? Da... întîrzie.

— Asta nu înseamnă însă că ne-a abandonat.

Tînărul tăcu.

— Nu mă ascultați, domnule Matei! V-ați pierdut curajul, și zău n-aveți nici un motiv.

„Curaj, auzi ca prin vis celălalt. Îmi închipuiam că dacă mă iau la bătaie cu unul mai puternic de-

cît mine sînt curajos. Sau la mare, dacă mă avînt în larg...”

— Am convingerea că vom reuși să facem față. Nu vă ascund însă că nu-mi place deloc apatia dumneavoastră. Ar putea atrage atenția în mod defavorabil.

— Mi-e greață, șopti sculptorul. Și n-am mîncat nimic...

— Vă pot oferi o ceașcă de ceai și un pișcot.

— Chiar așa timpit mă crezi?

— Vai de mine! Cum puteți...

Matei îi aruncă o privire sălbatică și bătrîna amuți. Își lipi obrazul de blana moale a motanului. Așteaptă un timp fixînd profilul slăbit al tinărului apoi reluă:

— Poate sosi din clipă în clipă.

— Cine? A, da... olandezul! Nu, n-o să mai vină! Niciodată. Popa avea dreptate... Unchiul Alecu... Îmi vine să cred că l-am cunoscut.

Melania Lupu îl privi neliniștită.

— Vorbeam despre domnii de la poliție. Se vor interesa de prietenul nostru, iar noi nu sîntem deloc pregătiți.

— Mat inevitabil... Fără soluție...

— Nu-mi plac simbolurile, domnule Matci. De altfel vă înșelați, există o soluție.

Sculptorul ridică din umeri.

— Nu m-ar mira s-o fi găsit. Ce drac ascunzi în dumneata?

— Vă e frică de mine?

Bătrîna îi puse mîna pe braț. Matei sări ca ars și urlă:

— Nu mă atinge!

Înspăimîntată, Melania Lupu își duse mîinile la spate.

— Iertați-mă...

Sculptorul tremura.

— Ești o ucigașă!

Îl întrerupsese zbîrniitul soneriei. Bătrîna duse degetul la buze.

— Am o singură rugăminte, domnule Matei. Încercați să dormiți. După aceea...

Se opri la mijlocul drumului:

— Sper că mă pot bizui pe dumneavoastră.

„Mi-e egal, gîndi Matei. Vreau să dorm... Ce-i asta? Pași! Îi auzea și Popa... Dar eu nu l-am cunoscut pe unchiul Alecu... Sau poate l-am cunoscut. Nu mai știu... Am uitat. Am uitat foarte multe lucruri...”

Se lăsă moale pe divan.

Cristescu apăsă a doua oară pe sonerie, continuînd să privească statuia. Bănuia că locotenentul Ciobanu își pusese toată fantezia la încercare pentru a desluși în silueta ciudată un aruncător de disc. Ceea ce ținea în mînă părea o pălărie iar poziția nu sugera nimic.

„Oricum, reflectă amintîndu-și de obiectele ovoidale din atelierul sculptorului, e un progres. Seamănă cu ceva.”

— Scuzați-mă că v-am lăsat să așteptați.

Melania Lupu, proaspătă, zveltă și elegantă îi zîmbea îmbietor. Purta o rochie cenușie cu un cordon îngust de lac negru, iar din buzunar îi ieșea o batistă verde.

După discuția cu olandezul Cristescu era tentat s-o privească mai atent și din alt unghi. O femeie capabilă încă să intereseze...

În tinerețe fusese probabil mai puțin frumoasă decât ai fi fost tentat să crezi acum. Fără îndoială, avusese totdeauna o siluetă admirabilă și trăsături regulate, dar vîrsta poleise totul cu o tentă de distincție. Cîștiga enorm prin faptul că nu încerca să pară mai tinără nici măcar cu o săptămîină.

Cristescu simulă surpriza în fața serviciului de ceai și a platoului cu fursecuri pregătite pe masă. Melania Lupu îl invită grațioasă să se servească apoi adăugă zîmbind:

— Aștept un musafir drag.

— Atunci, desigur că eu sînt de prisos...

— Oh, deloc! Mi-ar face chiar plăcere să-l cunoașteți. Vine din Olanda. Are totdeauna o grămadă de lucruri interesante de povestit. Nu înțeleg însă de ce întîrzie...

— Mi se pare că știu despre cine e vorba, zîmbi Cristescu. Domnul Oscar Van der Hoph...

Melania își izbi palmele.

— Ce întîmplare extraordinară!

— O simplă coincidență, inventă Cristescu. Mă aflu de dimineață în hol la Intercontinental cînd a sosit olandezul dumneavoastră. S-a interesat la recepție despre strada Crăiței. Acum am făcut corelația...

Improvizase o poveste oarecare, special cusută cu ață albă. Îl interesa reacția bătrînei care nu credea o iotă, dar înghițise minciuna fără să clipească.

— Nemaipomenit! Probabil a preferat să se odihnească întîi.

— Il cunoașteți de mult?

— Bineînțeles! Sîntem prieteni vechi. Despre domnul Var der Hoph aș completa că este și un prieten credincios. Aranjă șervețelul de dantelă. Nu văd totuși de ce n-am lua împreună o ceașcă de ceai, deși îmi dau seama că este tîrziu pentru micul dejun.

Cristescu își aprinse țigara. Bătrîna surîdea pe gînduri:

— Nici nu vă imaginați ce bucurie mi-ați făcut, domnule maior.

— Sînt încîntat, dar...

— Da, da, o mare bucurie. Mi-era teamă că n-a venit. La vîrsta mea, devii susceptibil. Nu-ți place să te uite prietenii. Deși un astfel de gînd față de „olandezul meu“, cum i-ați spus dumneavoastră, reprezintă o impietate.

Cristescu își dădu seama că Melania Lupu vrea să discute despre Van der Hoph și încercă s-o ajute:

— Trebuie să vă spun că imediat ce a reținut camera a făcut o comandă impresionantă de flori: 25 de crizanteme galbene.

— Dumnezeu! suspină fermecată. Ce gentilețe! N-a uitat că-i floarea mea preferată.

Cristescu observă nedelicat, dar convins că-i face plăcere.

— O atenție de logodnic, aș zice.

— Într-adevăr... Știți, la 62 de ani, un anumit gen de experiențe sînt neașteptate. Și din păcate, ne impresionează mai mult decât ar trebui.

— Dacă v-am înțeles bine, domnul Van der Hoph nu este doar un prieten credincios...

Melania Lupu roși ca o făclie.

— O, ba da, ba da! Eu cel puțin așa-l consider.

Dar pe el nu-l pot împiedica să fie un nebun și jumătate. Rise ca o fetiță: Când m-a cerut prima oară în căsătorie, aveam 55 de ani. Vă dați seama, nici măcar atunci nu eram prea tânără.

— Există femei, își aminti maiorul, pentru care vîrsta nu contează.

— Când nu contează, nu mai sînt femei. L-am refuzat firește, dar vă mărturisesc, nu fără oarecare strîngere de inimă.

— Și totuși...

— Și totuși! Bătrîna oftă. Nu aveam dreptul să-l păcălesc. Îl apreciez foarte mult, este un om delicat, fidel, de o mare cultură dar... Îl privi în ochi și declară senină: Prezența lui nu mă înfioară.

Cristescu începu să ridă. Afirmația, în gura Melaniei Lupu, avea o savoare cu totul particulară. O spusese firesc, cu convingere, fără nici o nuanță trivială. Acum, părea surprinsă de risul maiorului.

— O căsătorie dacă nu e întemeiată pe dragoste nu are după mine nici o perspectivă. Iar cu timpul, domnul Van der Hoph ar fi încercat o mare dezamăgire.

— Poate că era dispus să treacă peste acest amănunt.

— O, domnule maior, nu puteam profita într-atîta de momentul lui de slăbiciune. Soțul meu mă plictisea, dar l-am iubit. Vreau să spun că prezența lui însemna ceva pentru mine.

— Mărturiseați — îmi amintesc că n-ați fost prea fericită...

— Din cu totul alte motive. Pe domnul Van der Hoph însă cînd îl văd îmi vine să-l mîngîi pe cap, ca pe un băiețel. Cred că altceva trebuie să inspire un bărbat.

— Cum a primit punctul dumneavoastră de vedere?

— Nu-i rămînea decît să se resemneze cu gîndul unei prietenii credincioase și așa a și procedat. Din cînd în cînd vine să mă vadă, iar la vară poate că am să-l vizitez în Olanda. Nu mă pot eschiva la infinit...

Mayorul riscă.

— Îi veți face o mare bucurie mai ales că n-o să vă duceți cu mîna goală...

— Nu înțeleg... A, da, natural, am ochit deja cîteva obiecte de artizanat. Încîntătoare!

Cristescu mîngîia absent marginea farfurioarei de porțelan. Învătase de mult că cea mai sigură minciună este adevărul în țesătura căruia se strecoară mici inexactități. Era convins de autenticul relațiilor dintre Melania și Van der Hoph așa cum îi fuseseră prezentate dar în același timp, îl obseda o corelație între dramele consumate în strada Crăiței și sosirea olandezului. Bătrîna îl chemase la telefon acum patru zile. Deci, în ajunul morții lui Panaitescu. Din prima clipă, sesizase o frondă, o rezistență pe care i-o opuneau sistematic Popa, tînărul Matei, Valerică Scurtu și Melania Lupu. Cei patru nu se agreau, resentimentele lor țîșneau la suprafață și totuși ceva îi lega.

După „disparația“ Valericăi Scurtu, supraviețuitorii continuau să rămîină complici... Avu impresia că vede un compas desenînd pirueta îndrăzneată a unui semicerc și gîndul se avîntă: De ce înainte de a muri, Panaitescu n-ar fi făcut și el parte din echipă? Întîmplarea sau calculul hotărîse ca el să fie prima victimă. Devenise purtătorul mobilului secret și în mod inevitabil, tot ce se petrecuse ulte-

rior trebuia raportat la persoana sa. Ori în asta consta desigur greșeala. Dacă înaintea lui era exclusă Valerica Scurtu de exemplu, probabil că Panaitescu și-ar fi lipit umărul de-al celorlalți. Zidul deci, ar fi existat oricum.

Ideea unui puternic mobil material lua un contur mai ferm.

— Cu ce se ocupă domnul Van der Hoph?

— Are un magazin de bijuterii, răspunse bătrîna și puse reflex mîna pe ceasul care-i atîrna la gît. Mi l-a dăruit acum cîțiva ani...

Era un giuvaer delicat, cu cadranul din email și o ghirlandă de briliante mici.

— Probabil îl interesează și achizițiile, aruncă întîmplător Cristescu.

Femeia îl privi iute.

„A aflat... Ba nu! E o prostie, draga mea, nici măcar Van der Hoph nu știe de ce l-am chemat. La telefon nu i-ai spus nimic“.

Surîse:

— Firește, e doar negustor...

— Interesul dumnealui se limitează numai la bijuterii?

— Probabil.

— În sfîrșit, oftă maiorul, aveți vreo veste de la Valerica Scurtu?

— Din nefericire nu. Sîntem atît de îngrijorați! Tocmai voiam să vă întreb...

„Un curaj uluitor. Ai putea crede totul despre ea în afară de ceea ce presupune în general o crimă: Josnicie, îndrăzneală, cruzime“.

Cîntări silueta fină, așezată în fotoliu. Întîlnită în alte condiții, putea trece drept soția distinsă și bine educată a unui mare profesionist ori a unui

diplomat, o femeie care cîntă la pian, Mozart și Schumann, și pictează acuarele delicate. Rîse încetișor.

„În orice caz, olandezul are ochi de șoim. Sînt convins că a văzut în ea mai mult decît oricare muritor...“

— Ne e foarte frică, declară Melania Lupu încîrligîndu-și degetele fine. Chiar discutăm cu Doru...

— Și domnul Matei e îngrijorat?

— Bineînțeles.

— Ținea mult la ea, am remarcat chiar din prima discuție... Apropo, i-am văzut o statuie în curte. Nu mă prea pricep, dar am impresia că abordează o altă manieră.

— Extraordinar! Este exact observația mea, domnule maior. Cum vi se pare lucrarea?

— Mai poți să ghicești ce e?

— Mi-e teamă însă că în felul acesta nu va izbuti să fie prea original.

— Preferați... obiectele?

— N-aș putea afirma, dar însemnau ceva nou. În artă, asta mi se pare esențial. Se spune mereu același lucru, deci exprimarea cel puțin să fie alta. Evident, punctul meu de vedere nu contează. Zîmbi: Dacă vreți să discutați cu el, va trebui să așteptați.

Maiorul încruntă sprîncenele.

— Nu-i acasă?

— O, ba da! Bietul băiat însă e frînt. A lucrat toată noaptea, cu o rîvnă frenetică. Acum doarme...

Cristescu își aminti de o secvență similară. Și Valerica Scurtu dormea. Se sperie:

— Sînteți convinsă că nu a plecat și el?

— A mai plecat cineva?

— Domnișoara Valerica Scurtu.

În privirea Melaniei Lupu se aprinse o lumină.

— Puteți să verificați...

„Își bate joc de mine. E sigură... Foarte sigură. Sculptorul, desigur doarme“.

Se uită în jur, căutând pachetul de țigări. Il găsi, și aprinse una.

— N-am nici un motiv să mă îndoiesc de cuvântul dumneavoastră.

— Sinteți amabil. Nu fac decît să repet aprecierile vecinilor mei. Le-ați produs o impresie cum nu se poate mai bună...

— Lucrarea trebuie predată urgent?

Bătrîna clipi nedumerită.

— A, statuia! Nu cred. Se simțea însă inspirat, cu ceea ce numește el un apetit nebun. Completă privindu-l în ochi: Nimic pe lume nu l-ar fi putut împiedica astă-noapte să lucreze. Ceva... Cum să vă spun, mai presus de rațiune, vital! Așa pretindea cel puțin.

— Mda... Și domnul Popa? Doarme și el?

— A ieșit puțin de dimineață. Am auzit ușa ca prin vis.

— A ieșit?!

— Nu știți?

— Bănuiesc. Aveți idee cumva unde s-a dus Grigore Popa?

— Domnul Grigore Popa e un bărbat misterios. După cum v-am spus, dormeam, am auzit însă ușa.

— Lipsește mult de obicei?

— Nu. În general iese pentru mici cumpărături sau intră la cite un matineu. Masa o ia întotdeauna acasă.

— E abia douăsprezece, spuse maiorul privin-

du-și ceasul. O să mă întoc mai tirziu. Pînă atunci se trezește cu siguranță și domnul Matei.

— O, sint convinsă.

Urmări privirea maiorului și făcu un efort să se stăpînească. Sub fotoliu, foarte aproape de locul unde se prăbușise, se vedeau ochelarii bătrînului.

Cristescu îi ridică și-i puse pe masă. Pe buze îi plutea un zîmbet vag. Salută și ieși.

Melania Lupu îi luă în mînă.

„O gafă îngrozitoare...“

Știa și maiorul o știa și ea. Meticulosul Grigore Popa nu și-ar fi rătăcit niciodată ochelarii și în orice caz n-ar fi plecat în oraș fără ei.

Capitolul XV

„CINE L-A UCIS PE MOȘ CRĂCIUN?“

Era singură. O femeie în vîrstă, într-un hol pustiu, cu un serviciu de ceai și o farfurie de fursecuri în față. Deși abia 3 după-amiază, lumina devenise cenușie.

„Concentrează-te, draga mea, își spune Melania Lupu, ai doar cîteva ore la dispoziție. Se va întoarce negreșit înainte de a se lăsa seara“.

Se apropie de fereastră. Pe stradă nu trecea nimeni. Peste drum, într-o odaie luminată, un băiețel privea în cartea deschisă pe genunchi apoi spunea ceva cu ochii în tavan.

„Învăță o poezie“, gîndi bătrîna.

O imagine veche, ca o fotografie îngălbenită îi aduse pe buze un zîmbet mic. Era elevă la Ortodoxă.

Asta se întâmpla prin anii 20 și ceva... Avea codițe blonde împletite strins, ochi cuminți, limpezi. Un obraz la care țin profesoarele... Îi stătea bine uniforma neagră cu guler alb de pichet și o cruce mare agățată de panglica tricoloră. Simte și azi cum o lovea pe piept. „Prea timidă, se plîngea directoarea, încolo, fără cusur. O elevă exemplară! Poți avea încredere în ea...”

Acasă, bunica, o femeie mărunță și inteligentă, își izbea palmele de uimire: „Minți de îngheață apele, Melania! Cum poți tu să-i păcălești pe toți...”

— Da, șopti bătrîna. Pe toți i-am păcălit în afară de ea. Chiar și pe Lupu.

Rise încetîșor.

... Se săturase de școală, de orașul trist, de casa aceea veche cu scoarțe și icoane, de tartina cu magiun pe care o primea la ora 5, de glasul ca o trîmbiță al bunicii. Întreba invariabil înainte de masă: „V-ai spălat pe mîini?”

— Trebuia să mă mărit, spuse în șoaptă bătrîna. Lupu era maior. Explică unei persoane nevăzute: Abia în '49, cînd a fost deblocat, a intrat funcționar la minister... Arăta chipeș în uniformă. Eram în primăvară, draga mea, exact în mai 1929. Plouase... Stăteam în curte și mă bălăceam cu picioarele în apă. L-am văzut trecînd. El a ris. Nu mă cunoștea. Nu-l cunoșteam nici eu. M-am uitat lung, pînă ce a ajuns la capătul străzii. „Am să-l iau de bărbat!”

Melania Lupu băgă în gură un fursec. Se șterse cu șervețelul și luă motanul în brațe.

Făcuse rost de adresa lui și îi expediase o scrisoare. Exact 20 de rînduri, scrise cu o caligrafie rotundă de elevă exemplară. Îi dădea întîlnire la Cetate, o ruină de la marginea orașului. Mai tirziu,

maiorul îi mărturisise că-l intrigase sfîrșitul bilețelului.

— O adevărată lovitură de maestru, spuse cu aceeași voce mică bătrîna. „Dacă gestul ți se pare prea îndrăzneț pentru o elevă, n-aveți decît să mă reclamați. Mă numesc Melania Simian, clasa VII-a B, liceul Ortodox, directoare doamna Aspasia Petrovici...”

Se căsătoriseră după două luni. În mod ciudat, manevra ei nu-l pusese pe gînduri. Parcă uitase. În toți anii care au urmat, a tratat-o ca pe o ființă fragilă, neajutorată, incapabilă să spună o singură minciună. Păcat că nu fusese un bărbat prea deștept. Se plictisise îngrozitor cu el...

Băiețelul închise cartea. Avea o expresie vizibilă de ușurare.

„A terminat”, gîndi Melania Lupu.

Imaginea elevei de 17 ani cu codițe blonde și cruce pe piept se destrămă. Plecă de la fereastră și începu să strîngă serviciul de ceai.

„Astăzi joci ultima carte, draga mea”.

Afară se întunecase. Rămase nemișcat cîteva clipe ascultînd încordat.

„E liniște. Au plecat toți... Valerica, Unchiul Alecu...”

Încercă să-și amintească chipul lui. I se părea un amănunt esențial.

„Alecu... Alecu... Doar îl cunosc bine. Cineva i-a șters fața. Cu guma... Nu reușesc deloc...”

Capul îl durea. O durere care-și deschisese pîrtie de la rădăcina frunții peste creștet, pînă la ceafă. Acolo unde se tînd incașii. Cineva umbla la clanță. Doru Matei șopti:

— Unchiul Alecu... Acum am să-mi amintesc.
Melania Lupu aprinse lumina brusc. Sculptorul
tipă și își duse mîna la ochi.

— De ce stați pe întuneric, domnule Matei? Sper
că vă simțiți mai bine. Ați dormit aproape patru
ore.

Tînărul se ghemui în fundul patului. Tremura.

— Moartea! Vine moartea! Pleacă! Ai omorît-o
pe Valerica... Și pe unchiul Alecu...

— Vreți să spuneți domnul Popa. Nu-l cunosc pe
Alecu.

— Ba da! Minți! De ce minți? Uite, miroase a
cozonac... cozonac bun cu nuci și stafide. Vezi, ce
frumos s-a copt omulețul meu? Nu ți-l dau...

— Nu, spuse încet Melania Lupu, să nu mi-l
dați. Păstrați-l...

Matei n-o auzi. Își duse pumnii la gură.

— Și unchiul Alecu care nu mai vine... Se în-
toarse spre bătrînica sfrijită, lipită de ușă: De ce
l-ai omorît?

— Așa trebuia, răspunse Melania Lupu cu o
voce neașteptat de blîndă. Credeți-mă, nu se putea
altfel.

Sculptorul icni. Pe față îi curgeau lacrimile.

— L-ai omorît pe Moș Crăciun! Nu ți-e rușine?

— Ba da. Mi-e rușine...

— Acum înțeleg! Are haina roșie... De asta nu
se vede sîngele...

— De asta nu se vede... repetă ca un ecou bă-
trîna.

Făcu un pas înainte. Ținea în mîină un pachetel
mic. Doru Matei se agăță de stîngia divanului.

— Ce vrei să faci? Eu nu sînt Moș Crăciun...
Ce ai cu mine?

Melania Lupu continua să se apropie. Zîmbea.

— Nu! bolborosi tînărul. Îți spun doar că eu nu
sînt...

— Ce importanță are. Veți muri ca și ceilalți.
Ați văzut doar! Nu e deloc greu...

Sculptorul se lipi de zid. Părea vă vrea să îl des-
pice.

— Ce ai acolo?

— Otravă. Ați uitat cum a murit domnul Panai-
tescu? Și Valerica? Și domnul Popa?

— Nu te apropia! Pleacă! Pleacă!!

Bătrîna, cu mîna întinsă, făcu încă un pas. Șopti:

— E de ajuns să rup hîrtia. Numai un colți-
șor...

— Pleacă! !

— Un colțișor și gata!

— Nu!

Melania Lupu se aplecase peste el. Îi simțea ră-
suflarea. Mirosea a portocală și a vanilie.

— Hai, încercați!

Apoi se făcu liniște. Se auzeau doar hohotele
sculptorului. Bătrîna îl atinse.

— Hai, domnule Matei!

— Pleacă! Nu vreau să mor... Dinții îi clăn-
tăneau. Striga bezmetic: Alecu... moartea... nu
vreau...

Melania Lupu se aplecă și mai mult. Glasul
avea accente învăluitoare.

— Vă iert! Trebuie însă să mă ascultați, să scri-
eți cîteva rînduri.

— Nu sînt Moș Crăciun, scînci celălalt.

— Cîteva rînduri, doar, le scriem împreună.
După aceea veți dormi. Nimeni n-o să vă mai su-
pere.

— ...are un sac cu ghips... și sînge... cum nu vedeți?

Bătrîna îl luă de mîină și îl conduse încetișor pînă în dreptul mesei. Îl așeză pe scaun.

— Să nu vă gîndiți la nimic.

— ...i-a murdărit haina... Plinge... Moș Crăciun plînge! De ce-l lăsați? Nu vă e milă?

Își șterse nasul cu mîineca hainei. Melania Lupu îi puse stiloul în mîină. Îl mîngieie încetișor pe tîmplă:

— Știți bine că da. Mi-e milă. Scrieți!

Matei privi năuc tocul, coala albă de hîrtie.

— Scrieți, repetă bătrîna. Dictă rar: Eu, subsemnatul Tudor Matei...

Tînărul începu să scrie. Melania Lupu, aplecată peste el, urmărea înșiruirea literelor.

— Străduiți-vă, domnule Matei! Aveți doar o caligrafie frumoasă.

Sculptorul lăsă tocul din mîină. Începu să ridă. Hohote care nu se mai isprăveau.

Melania Lupu împături foaia de hîrtie și ieși din cameră încuind ușa cu cheia.

„Ai cîștigat, draga mea“.

Puse mîna pe telefon și formă un număr.

— Spitalul nr. 9? Un caz urgent, domnișoară!... O criză. Da... E furios... Notati-vă! Strada Crăiței 115. Șoseaua Kiseleff. Exact! Cît se poate de repede... Mulțumesc.

Mai luă un fursec și trecu în odaia ei să se schimbe.

Hohotele lui Matei continuau să se audă. Risul venea din altă lume.

— Credeți în declarația asta? întrebă Azimioară.

Maiorul ieșise să-l conducă. Nu-și luase paltonul și tremura ușor.

— Nici un cuvînt. Și acum, ascultă-mă! Obții urgent de la procuratură ordin de deshumare pentru Panaitescu și Valerica Scurtu. Ridicați și „statuia“ lui Popa și-i duceți pe toți la medico-legal. Accentua: Am nevoie de rezultatul autopsiilor imediat!

Melania Lupu îl aștepta zîbind. Îl muștră dulce:

— Ați ieșit fără palton. Nu sinteți prudent. Continua fără tranziție, frîgîndu-și neputincioasă degetele: Măcar de mi-aș putea explica toate lucrurile acestea...

Scoase batista din buzunarul capotului ștergîndu-și delicat ochii. Aveai impresia că-și menajează rimelul, deși nu era fardată.

Cristescu făcuse sul declarația sculptorului și se bătea cu ea peste palmă.

— Cînd ați remarcat primele simptome?

— Din nefericire, destul de tirziu. Ciudățenii care în mod normal sar în ochi imediat, pe noi nu ne mai izbeau. Gîndiți-vă puțin! Biata Valerica cu obsesiile ei... Nu atîngea o clanță fără să se spele după aceea cu alcool. Apoi agenda domnului Popa... Existența soților Panaitescu și, trebuie să recunosc, chiar eu am mici... manii.

— Și totuși evoluția sculptorului mi se pare nefirească, afirmă pe gînduri maiorul. Îl vedeam altfel...

Se uită la bătrînă căutînd parcă răspunsul în ochii albaștri, puțin decolorați. Femeia își îndreptă cutele capotului cu un gest plin de eleganță.

— Nu sînt o desăvîrșită cunoscătoare a naturii umane, domnule maior, și cred că nimeni nu ar putea face această afirmație fără să fie ridicol. Nici o clipă

nu mi-a trecut prin minte că Doru își va pierde mințile. Dar poate că dumneavoastră, asistând la ieșirile lui necontrolate ați fi judecat altfel. Noi eram obișnuți. Puneam totul pe seama profesiei. M-am neliniștit abia cînd a început să strige și... să umble dezbrăcat.

Maiorul se răsuci în fotoliu căutînd o poziție mai comodă.

— Să recapitulăm, doamnă! Doru Matei afirmă în declarația sa că i-a omorît pe cei trei: Panaitescu, Valerica Scurtu, Grigore Popa.

Bătrînei îi dădură lacrimile. Clătină din cap.

— Îngrozitor...

— ...explică de asemenea destul de amănunțit cum a procedat pentru a ascunde cadavrele, aminteste trucurile care ne-au indus în eroare. În mod ciudat însă, trece sub tăcere elemente esențiale: Mobilul crimelor, cum a reușit să procure cianură și mai ales cum a reușit să-și camufleze manevrele față de ceilalți locatari.

— La starea lui de spirit, suspină Melania Lupu, era de așteptat să fi omis cîte ceva.

— Nu zic nu, dar în situația aceasta se naște o problemă. Scrisă în stare de dezechilibru, declarația nu are valoare în totalitatea ei. Nu putem accepta doar ce ne convine și să respingem restul...

— Aveți dreptate. Poate că era nebun de-a binelea...

— Dumneavoastră cum v-ar conveni? întrebă zîmbind Cristescu.

— O, domnule maior...

— În sfîrșit! Există încă un aspect. Declarația mi se pare extrem de logică. Mai clar, redactată de un

om normal care depășește cu multă abilitate anumite detalii-cheie.

— Nu mai înțeleg nimic. Era nebun sau nu?

Îl privea nevinovată, cu ochi de fetiță.

„Fii atentă, draga mea... Ai făcut nepermis de multe greșeli. Toate acestea vor duce pînă la urmă undeva. Trebuia să te fi gîndit mai mult...”

Cristescu zîmbi din nou.

— Mai precis, declarația singură nu elucidează aproape nimic.

— Oh, exagerați! Mi-amintesc cît ne întrebam unde poate fi biata Valerica...

Maiorul îi aruncă o privire scurtă apoi lăsă capul în jos.

— ...Și cît de îngrijorată m-am simțit astăzi, așteptîndu-l pe domnul Popa. Bineînțeles că aș fi preferat vești mai bune dar de lămurit, m-am lămurit în multe privințe.

— Atunci poate o să mă ajutați și pe mine. Eu nu m-am lămurit. Complet...

— Cu multă plăcere, spuse amabilă Melania Lupu.

— Să începem cu moartea lui Panaitescu. Treccem peste motiv...

— Procedați foarte înțelept, domnule maior. Nebunii acționează cît se poate de deconcertant și ar fi absurd să cauți un motiv acolo unde el nu există.

— Cu alte cuvinte, vedeți în domnul Matei un fel de Jack spintecătorul...

— De ce nu?

— Chiar, de ce nu! Poate fi o ipoteză... Mă refer însă la înscenarea sinuciderii. A presupus o serie de acte pe care Matei nu le putea rezolva singur...

— Era un tînăr extrem de voinic, deși părea slăbuț. Pe vremuri...

— ...și mai ales, nu se lăsă întrerupt Cristescu, nu le putea camufla. Înțelegeți? Astfel de mișcări nu puteau scăpa ochilor vigilenți ai Valericăi Scurtu sau ai domnului Popa... Nici despre dumneavoastră n-am impresia că sinteți prea distrată... Ceva ar fi trebuit să vă atragă atenția.

— Depinde! Cînd mă concentrez asupra unui lucru, nu mai văd nimic în jur. Mi-amintesc că soțul meu mi-o reproșa adeseori: „Melania! Casa ar putea lua foc fără ca tu să bagi de seamă.”

— Vreți să spuneți că atunci cînd citiți o carte...

— Dar nu e vorba despre o lectură oarecare, interveni bătrîna. Traduc basme africane, dialectul tembo-habe.

— Tembo-habe?

— Îl vorbiți cumva?

Cristescu ridică din umeri:

— Nu...

— Păcat!

— Unde ați avut prilejul să vă specializați?

— Nu este vorba propriu-zis de o specializare. Cînd mai locuiam încă în casa cea mare, împreună cu soțul meu, țineam în gazdă un negru, student la medicină. Am început întîi așa, ca simplă distracție, după aceea m-a captivat. Nu vă închipuiți cîte subtilități, cîtă gingășie străină europenilor ascunde această limbă!

Începu să declame cu ochii în tavan. Avea expresia pe care o iau copiii urcați pe scenă, la serbările de sfîrșit de an.

— „Trestia fragedă și tinăra îmbrățișa grumajii lui Ansije Karambe“. Abandonă tonul elegiac: Karambe e numele de familie. Reluă melodios: „Peste templu, răsărise luna. Luna roșie ca un bujor...”

— Încîntător, aprecie grăbit Cristescu.

Bătrîna nu se lăsă:

— Ai senzația unui pastel delicat. Numai vechea poezie chineză dispune de același penel.

Maiorul, care în afară de vagi referiri asupra lui Liu Sin și Cio Cio San și-ar fi putut epuiza toate celelalte cunoștințe pe această temă în maximum 15 secunde, oftă:

— Îmi dau seama. Deci, cînd traduceți din dialectul tembo-habe, vă scapă tot ce se petrece în imediata dumneavoastră apropiere.

— Bineînțeles. Fiecare frază te cucerește.

Își repezi din nou ochii în tavan:

— „Voi trimite fulgerul care trece spintecînd cerul / Voi trimite tunetul care trece frămîntînd totul / Voi trimite vîntul furtunii care trece smulgînd bananierii / Voi trimite uraganul care cade din nori și mătură totul înaintea lui...”

— Vă mulțumesc, doamnă, făcu maiorul rîzînd. Sint complet edificat. Mi-ați dat ocazia să ascult lucruri splendide.

— Aceasta a fost din legenda lui Ngurangurane, fiul crocodilului, declară Melania Lupu sufocată de mîndrie. Dialectul fan.

— Fără îndoială. Sesizasem chiar o deosebire. Altceva, nu-i așa, decît tembo-habe.

— O să sesizați mai bine în alt fragment.

— Nu vă osteniți, doamnă.

— De ce? Spuneți că vă place.

— Da, dar pentru moment aș prefera să ne întorcem la vecinii dumneavoastră. Nici lor nu le-a atras atenția nimic în noaptea cînd „s-a sinucis” Pannaiescu?

Melania Lupu își țuguie buzele:

— În orice caz, mie nu mi-au vorbit de așa ceva.

Am luat deci drept bună sinuciderea lui Panaitescu. Adăugă volubilă: N-aş vrea să consideraţi că încerc să deturnez sensul discuţiei, dar v-aş recomanda câteva cărţicle foarte interesante. Vi le pot împrumuta chiar eu: „Africa neagră“ sau ... În sfârşit ...

— „Zece negri mititei“, sugerează Cristescu cedînd unui impuls irezistibil. O să vă amintiţi altă dată. Să trecem la moartea Valericăi Scurtu. Au fost necesare manevre destul de dificile pentru a o introduce în acelaşi sicriu cu Panaitescu.

— Vedeţi! La chestiunea asta m-am gîndit şi eu. Formidabil cît rimăm în idei!

— În unele! preciză maiorul.

— Oricum, cred că am ajuns la singura concluzie logică.

— Anume?

— A acţionat în timpul nopţii. Ştiţi, după ce a omorît-o. Domnul Popa şi cu mine dormeam. Trebuie să recunoaşteţi, operaţia nu era de natură să producă zgomot. Mi-amintesc doar că dimineaţa Grigore Popa a remarcat un lucru ciudat: pieptul lui Panaitescu părea, cum să vă spun, părea mai bombat. N-am dat însă nici o importanţă observaţiei.

Se uită la maior fluturîndu-şi genele.

„Nu crede nimic. Mai mult, pare că se amuză. Îmi lasă timp. Ştiu de ce-mi lasă ... Trebuie să fiu mai şireată decît el. A uitat că într-o capeană pot cădea doi sau unul singur şi nu totdeauna acela pentru care a fost pregătită“.

— Mda, făcu Cristescu. Cam la fel presupun că s-au petrecut lucrurile şi cu domnul Popa.

— De data aceasta s-au auzit nişte zgomote, dar nu m-am impacientat. Ştiam că lucrează. Dumnezeuule mare, ce fantezie!

Începu să plîngă încet, fără ca lacrimile să-i boţească faţa.

— Bietul Popa! Acum îmi dau seama cît mi-a fost de drag ...

— Mie mi-a făcut impresia că aţi ţinut la el din totdeauna.

— Fără să ştiu.

— În ciuda unor cusururi!

— Avea unele cusururi, într-adevăr, dar era un bărbat demn şi cînd voia, ştia să fie fermecător. Am să mă simt foarte singură acum.

Cristescu remarcă alb:

— Poate că ar trebui să vă revizuiţi intenţiile vizavi de domnul Van der Hoph.

Bătrîna îşi ridică ochii uzi. Încercă să surîdă:

— Înţeleptul Ridje spune: „Cînd sufletul tău e pustiu, întoarce spatele ogrăzii tale şi pleacă în deşert. Acolo, răsuflarea ta nu va putea ofili obrazul florilor, cuvîntul tău nu va putea întuneca chipurile prietenilor, mîngîierea ta nu va mai alunga surîsul pruncilor. Aşteaptă ca luna cea mare să răsară de 99 de ori şi inima ta îţi va spune dacă ai voie să te întorci printre oameni ...“ Mă simt incapabilă, domnule maior, să mă căsătoresc cu Van der Hoph numai pentru că sînt o bătrînă singură. Are dreptul la mai mult.

Cristescu întinse mîna după palton. Zîmbi:

— Nu pot decît să vă felicit pentru modul dezinteresat în care vedeţi lucrurile.

— Şi eu pentru felul amabil în care aţi înţeles să duceţi ancheta. Îmi pare rău că plecaţi.

— Am să mă întorc. Vă promit.

Melania Lupu îl conduse pînă la uşă. Îşi împreună palmele a rugăciune.

— Îmi dau seama că e o îndrăzneală din partea mea și n-aș vrea deloc să vă închipuiți...

Maiorul o privi surprins. Îngină de circumstanță:

— Vă rog...

— Îngăduiți-mi să-l vizitez pe Doru la spital. Trece prin momente grele... Lacrimile îi inundară din nou ochii: N-are pe nimeni și... Știu că abuzez, dar dacă mi-ați permite să-i duc și un mic pachet, oh, nu mare lucru, desigur... Citeva dulciuri, o portocală... Aș considera că mi-ați făcut o mare favoare.

Cristescu ieși în stradă. Gerul se muia și o ceață groasă învăluia orașul. Sub un felinar, un tânăr înalt și o fată cu căciuliță roșie păreau că nu-și pot desclășa degetele.

Trecu zîmbind pe lângă ei, fără să-i observe.

„E formidabilă!”

Auzi pași în spate și întoarse capul reflex. Locotenentul Ciobanu se apropia însoțit de o femeie în vîrstă.

— Doamna Dogaru îl caută pe Vilcu.

Cristescu cercetă chipul bătrînei. Încea să-și ascundă neliniștea. Pleoapele îi zvicneau nervos, degetele frămîntau minierul poșetei.

— Vă rog să mă urmați.

Capitolul XVI

ERRARE HUMANUM EST.

Melania Lupu urmări silueta maiorului pînă cînd aceasta dispăru la capătul străzii apoi trase obloanele. Verifică încă o dată ușa de la intrare și se

întoarse în hol. Își surprinse chipul în oglinda mică cu pompoane de mătase, agățată lângă scrin. Un cap micuț, cu bucle grațios zbirlite. Șopti:

— Ești singură, draga mea. Dar nu trebuie să te amăgești pentru că el *nu te-a crezut!* Ți-a lăsat doar timp ca să te trădezi. Va trebui să fii mai isteță decît ai fost vreodată în viața ta.

Înflori oglinda cu o sărutare.

— Am încredere. Știu că mă pot bizui pe tine. Niciodată, dar absolut ni-cio-da-tă, nu m-ai dezamăgit. Hai, fetițo! Curaj!

Trecu în dormitor și scoase din șifonier o poșetă încăpătoare, aproape un sac de voiaj.

— În primul rînd să nu atragi atenția. Vei lua doar citeva lucruri, strictul necesar. O bluză, o jachetă, cămașa de noapte și firește, peria de dinți.

Le băgă în geantă și trecu în fața toaletei din lemn de lămii. Mingiie dinții pieptenului de cristal.

— Ai să-l iei și pe el, nu te speria... Un cadou draguț din primul an de căsătorie... Și sticluta cu apă de castraveți. Nu știi unde vei dormi la noapte, mîine, luna viitoare... Nu uita alifia de struguri, Melania! Ai o piele delicată.

Deschise un sertar și scoase o cutie mică de sidef. Păstra în ea citeva bijuterii mărunte.

— Nu chiar mărunte, draga mea... Pandantivul are 16 briliante, iar perla de la bunica este roz. O piatră cu adevărat frumoasă! Ridică în dreptul ochilor un colier mic: Și ce cusur au grantele? Sînt absolut încîntătoare! Nu se știe dacă nu vei avea nevoie de ele. Ai doar o mie de lei. Aștia sînt toți banii tăi. Amenință cu degetul: Ești cît se poate de risipitoare. Deși sînt absolut sigură că biata Valerica avea rezerve și chiar domnul Popa — chicoti șiret, un sunet

care semăna cu un sughițat — acolo, sub lampa de bronz de pe birou, te vei mulțumi cu ce ai. Nu te-ai înjosit niciodată în felul acesta...

Mai băgă în poșetă o cutie cu rahat și o pungă de fondante.

— Acum va trebui să te schimbi, draga mea. Pleci într-o călătorie care nu știi cât va dura. Bluza gri de mătase este tot ce poate fi mai indicat... Elegantă și practică. Împreună cu deux-pièces-ul de lână negru, reprezintă o toaletă ideală la vîrsta ta. Perlele vor desăvîrși nota de distincție... Perfect! Ai izbutit o ținută convenabilă pentru orice oră.

Privi încă o dată în jur, luă sacul și paltonul și stîrnise lumina.

— Sînt lucruri de care te desparți pentru totdeauna, spuse în hol. Nici nu-ți vine să crezi că ai trăit aici aproape zece ani. Dacă ești sinceră, trebuie să recunoști că a fost destul de plăcut. În afară de faptul că nu erau prea înțelepți, fiecare avea șarmul lui. Cel mai inteligent era domnul Popa... Nu mă așteptam să se lase atît de ușor păcălit. Începu să ridă: Se credea foarte viclean și cînd te gîndești... A tras singur moartea de mîneacă.

Băgă mîna în tainiță și scoase cele două pinze. Mîngie cu virful degetelor grumazul alb al femeii cu evantai.

— Nu-i curios? Sînt poate două secole de cînd a murit și surisul ei are încă puterea să ucidă. Hm, prea multă cianură pentru un suris...

Oftă și le făcu sul.

— Știu unde le vei ascunde, draga mea. M-am gîndit mult. În umbrelă, strîns înfășurate. Trebuie să verifici doar nasturele și șiretul. Să se încheie bine. Nu, n-o să pară ciudat. Afară e ceață, și dacă

nu mă înșel, în curînd va începe să ningă. De fapt, sper că nu va ninge! O umbrelă închisă cînd afară ninge e grozav de ridicolă.

Își puse toca neagră și îmbrăcă paltonul. Motanul se opri în prag scărpinîndu-și trupul arcuit de ușă.

Bătrîna surise:

— Nu te-am uitat, Mirciulică. Ți-am lăsat în bucătărie provizii. După aceea, va trebui să te descurci singur. Oberlichtul a rămas deschis... Îl luă în brațe. Mustățile îi gîdilau obrazul. Șopti privind ochii verzi, translucizi, ca niște nasturi de sticlă: Noi doi trăim o aventură... Pe amîndoi ne așteaptă necunoscutul.

Motanul miorlăi.

— Știu, dragul meu, te plictisești. Erai obișnuit să te amuzi la ora asta.

Îl duse în odaia ei și dădu drumul la televizor. Stîrnise apoi lumina și părăsi apartamentul.

Cocoțat pe fotoliul Melaniei Lupu, motanul urmări un film unde Raf Valone suferea pentru o brună superbă cu pomeți înalți.

*

Ioana Dogaru ținea buzele strînse.

— Nu cred că e bine ce faceți, oftă Cristescu. În imobilul din strada Crăiței s-au comis trei crime. Repet întrebarea: Pentru ce îl căutați pe domnul Vilcu?

— Urmez un tratament, spuse încet bătrîna.

— Ce fel de tratament?

— Dentar.

— Domnul Vilcu?!

Femeia își coborî privirea:

— Da.

Crîstescu ridică receptorul. Recunosc glasul locotenentului Azimioară.

— Da, dragul meu...

— Am reușit să descopăr ascunzătoarea din scrin.

— Presupun că e goală. Nu-i nimic. Te aștept!

— Încă ceva, spuse locotenentul. Televizorul din camera bătrinei e deschis. Ce fac?

Maiorul rîse!

— Lasă-l așa și vino repede. Am primit rezultatul autopsiei Valericăi Scurtu și a lui Grigore Popa.

— Sînt tare curios.

— Ai și de ce.

*

Melania Lupu intră într-o croitorie.

Responsabila o ajută să-și scoată paltonul și o poartă în cabina de probă.

— Cum a mers?

— Perfect. Ce îmbrac?

— Fusta maxi și scurta de blană. Nu uita pantofii!

— Ești nebună, rîse Melania. Tocuri de 8 cm! O să-mi rup picioarele!

— Fii serioasă. Uite peruca! Lasă că te machiez eu... Ai adus ochelarii?

Melania Lupu își încheie nasturii și se privi în oglindă. Părea desprinsă din paginile unei reviste de modă. Lentilele mari, negre, îi acopereau jumătate de obraz.

— Dacă te vede Alain Delon, s-a terminat!

Melania Lupu urcă într-o mașină de piață care o

lăsă aproape de cimitirul Belu. Parcurse cîteva străduțe și se opri în umbra unui copac.

Trotuarele pustii, acoperite de clisă, străluceau murdar. Prin perdele, se strecurau lumini gălbui, albastre, sau de un roz intens. Trecu un cuplu fără să o observe. Melania Lupu prinse frînturi de discuție.

— ...e inadmisibil... Cu două salarii și împrumută tot timpul de la mama. 50 de lei, 100 de lei și nu dau niciodată înapoi.

— Soră-ta e de vină și bătrîna că le dă! Dacă ai fi deșteaptă ai încerca să pui mina pe pian și pe tachimuri... Cu escrocii ăștia nu m-ar mira nimic...

Melania Lupu rămase cîteva minute scrutînd atentă strada. Își umezi buzele plesnite.

Se învîrti un timp prin cartier și intră într-o curte. Printre copaci se zărea o casuță galbenă cu ferestrele întunecate.

„Nu-i acasă...”

Cotrobăi în poșetă și scoase o cheie.

Înăuntru era cald. Mirosea a crizanteme, a gutui și mere ionatane. Făcu cîțiva pași și se opri lingă o ușă bijbiind după clanță.

— Unde o fi comutatorul?

Vorbea din nou cu glas tare, ca totdeauna cînd se știa singură.

— În orice caz, acum îți poți permite să răsufli ușurată. Ai dreptul, draga mea. Glasul se mlădie improvizînd un cîntecel: Căci ai cîștigat! Cîștigat, cîștigat, cîș-ti-gaaat! Femeia cu evantai e a ta, al tău e și vîntătorul... Și totuși unde poate fi comutatorul?

Pipăia pereții fredonînd, se lovea ușor de mobile.

— Nu l-ați cunoscut pe lordul Rochester, stimată doamnă? Vai de mine! Chiar ducele mi l-a prezentat la ceaiul lui Lady Abigail... Ce toaletă fermecătoare!

O, doar un fleac de la madame Chanel... Eu i-am rămas credincioasă lui Lanvin. Cine e doamna aceea absolut încântătoare? În viața mea n-am văzut pe cineva mai distins! Cum se poate să n-o cunoști? Este Melania Lupu. Senzația sezonului! Te poți considera norocoasă dacă acceptă să ia masa la tine. Un succes boeuf... Dumnezeu! Unde naiba e comutatorul?

— Aici! răspunse o voce.

Bătrîna tresări și se lipi de perete.

Auzi un hohot de ris și brusc se aprinse lumina.

Cu mîna încă pe comutator, Marin Vilcu schiță un salut.

— Bună seara, Melania.

Se aflau într-o sufragerie micuță cu mobilă clasică de nuc. Deasupra servantei atîrna o oglindă, ovală, iar mai la stînga, simetric, o marină cu cer transparent și balcoane debordînd de flori. Veneția...

Melania Lupu se desprinsese de perete surizînd.

— Ce surpriză! Îmi face multă plăcere să vă văd.

Contabilul Marin Vilcu aprinse o țigară. Ținea paltonul pe umeri deși în casă era cald. Părea undeva în vizită, discutînd cu gazdele înainte de plecare sau în așteptarea unui telefon.

— Sînt convins.

— N-am știut că o cunoașteți pe verișoara mea.

Bătrîna arborase un ton ușor, amabil.

— N-o cunosc, rinji contabilul.

— Oh, păcat! E o femeie remarcabilă. Își privi ceasul: Abia la 11 se întoarce de la serviciu. Pînă atunci, am să-mi îngădui să fac eu pe gazda. Se îndreptă spre servanță: Aș putea să vă servesc o dul-

ceață. Nicăieri n-am mîncat cireșe amare mai bune decît la ea. O gospodină eminentă!

Vilcu rise:

— Lasă circul, Melania!

— Nu înțeleg... Sînt sigură că nu înțeleg deloc. Apropo, cum ați petrecut în concediu? Pot să sper că sora dumneavoastră se simte bine?

— Excelent! N-am timp de povești, Melania! Știi că ești inegalabilă, dar mă grăbesc.

— Sînt dezolată. Poate preferați un șerbet de lămîie...

— Prefer tablourile.

— Ce tablouri!?

— Femeia și vînătorul! Degeaba încerci să ciștigi timp. Ai pierdut!

Bătrîna zîmbi dulce:

— N-am pierdut, domnule Vilcu! Au pierdut ei. Și dacă vreți să vă spun adevărul, în primul rînd dumneavoastră.

— Asta zic și eu tupeu! izbucni în ris contabilul. M-am întrebat mereu cum naiba nu te-au simțit ailați? Te-au considerat timpită sau în cel mai bun caz senilă. Jeleuri, filme cu cowboy și motanul Mirciulică... Și azi mă mir...

— N-au fost prea inteligenți. Dar pentru că veni vorba, mi-am pus și eu unele întrebări: Cum de n-au înțeles că dumneavoastră sînteți criminalul? Scotociau prin casă, nu mînceau nimic cînd totul era atît de limpede. Să mori de ris!

— Mi-am închipuit că te amuzi. O privi admirativ: Îmi plăci!

Melania Lupu își ridică bărbia. Abia ajungea pînă la umărul contabilului. Declară serioasă fluturîndu-și genele:

— Oh, domnule Vilcu! Am hotărît de mult să-i rămîn credincioasă lui Lupu. A fost un soț fidel și devotat.

Celălalt rise bine dispus:

— Mă gindeam la alt soi de colaborare. Noi doi am putea face multe împreună.

Bătrina își țuguie buzele.

— Nu sințeți destul de inteligent pentru asta. Și-apoi, totdeauna am reușit să mă descurc singură. Dar putem rămîne prieteni...

— Perfect! Unde sînt tablourile?

Melania Lupu își privi miinile subțiri cu unghii ovale, bine lustruite.

— În alte condiții, aș fi fost dispusă să mergem la jumătate. Dar fiindcă dumneavoastră sințeți asasinul, nu cred că meritați mai mult de 25 la sută. Un procent onorabil, nu credeți?

— O glumă idioată!

— Dar nu glumesc deloc. Și așa e prea mult față de greșelile pe care le-ați comis. Trebuie să vă atrag atenția că acceptînd această sumă, mai mult decît generoasă, aveți în plus garanția că niciodată nu-i voi pomeni vreunui muritor despre fapta dumneavoastră îngrozitoare. Să ucizi trei oameni...

— Șantaj?

— Sînt aproape sigură că ăsta e cuvîntul.

Contabilul își arată dinții mari.

— N-o să-ți meargă, Melania! Cu mine n-o să-ți meargă!

— Mai reflectați. Între timp, v-aș putea servi o dulceață de caise sau căpșuni.

Vilcu se năpusti spre bătrînă. Rămase brusc ținut locului. Cineva umbla la ușă.

— Ce-i asta?!

Melania Lupu zîmbi obosită. Suflă moale:

— Abia acum am pierdut! Amîndoi!

— Dacă jucăm pe aceeași mină, șuiere Vilcu mai avem o șansă. Gîndește-te bine!

Bătrina îi aruncă o privire ștearsă. Ușa se deschise și expresia i se schimbă brusc. Redeveni amabilă, senină și zîmbitoare.

Maiorul Cristescu salută distrat. În spatele lui se zărea silueta masivă a locotenentului Azimioară.

— Ce plăcere! ciripi Melania Lupu... Tocmai îl întrebam pe domnul Vilcu dacă nu dorește o dulceață. Verișoara mea trebuie să sosească din moment în moment... Unul din principiile ei este ca oaspeții să fie primiți așa cum se cuvine.

Azimioară o privea buimac. Personajul i se părea uluitor.

Maiorul trase de spătarul unui scaun și se așeză. Observă cu aceeași voce joasă:

— Ați uitat televizorul deschis.

— Vă înșelați! Nu l-am uitat. Mirciulică urmărește filmul.

Cristescu își ridică sprîncenele.

— Motanul doamnei Lupu, explică Vilcu fără nuanțe și locotenentul izbucni în ris.

Bătrîna șopti cu ochii în pămînt:

— La vîrsta mea, înțelegi ce înseamnă să fii singur.

Maiorul o măsură din creștet pînă în tălpi.

— Observ că v-ați schimbat genul...

— O! făcu bătrîna aranjîndu-și fusta: Cîteva fleacuri de la domnul Van der Hoph. Le-am îmbrăcat știind că o să-i facă plăcere.

— Trece și dumnealui pe aici astă-seară?

— Nădăjduiesc din toată inima.
Cristescu se întoarse spre contabil.
— Când v-ați întors, domnule Vilcu?
— Azi de dimineață.
— Ați trecut pe acasă?
— Nu. Ca să fiu sincer, după tot ce s-a întâmplat... Îmi repugnă! Cred că în sfârșit, am să mă mut.

— O idee admirabilă, interveni Melania Lupu. E atât de trist acum la noi... Te lovești mereu de câte o amintire: Uite, aici, croșeta biata Valerica... sau în fotoliul acesta citea gazeta domnul Popa... Își șterse o lacrimă. Cu siguranță va trebui să ne mutăm.

Majorul oftă:

— Îmi vine să cred că ați și făcut-o.
— Nu înțeleg?
— Ați părăsit casa cu intenția de a nu vă mai întoarce vreodată. Nu știu ce sperați, nu m-ar surprinde nimic din partea dumneavoastră, nici cel mai fantezist proiect, dar în privința asta lucrurile sînt limpezi.

— Dumnezeu! Melania Lupu își rotunji ochii. Am venit în vizită la verișoara mea. Ce găsiți extraordinar? Cel mult, voi înnopta aici.

— De aceea lăsați o cămară întregă la dispoziția motanului? Nu, stimată doamnă! Aveați de gînd să dispăreți împreună cu pinzele, formidabila miză a celor trei crime!

Se adresa doar bătrînei pîrînd să facă total abstracție de Vilcu. Melania Lupu scutură din cap.

— Greșiți... Greșiți îngrozitor, domnule maior... Vă asigur că...

Cristescu o întrerupse cu un gest:

— Un Rembrandt și un Goya! Două tablouri blestemate. N-au adus noroc nici unuia dintre cei care au avut de-a face cu ele. Dacă socotești cite crime s-au comis din cauza lor, îți vine pur și simplu amețea. În '42, ultimii posesori, soții Cruceanu au fost trimiși pentru o culpă imaginară într-un lagăr de exterminare. Colonelul Werther von R., șeful comandamentului german era un amator rafinat de obiecte de artă... Plutonul de execuție sau crematoriul reprezentau un mijloc comod de a te debarasa de proprietarii legitimi. Ani de zile, rudele sau amicii familiei Cruceanu s-au întrebat ce vor fi ajuns tablourile...

Soarta a vrut ca ele să-și dezvăluie enigma după aproape un sfert de secol. Surprins de evenimentele lui august '44, colonelul Werther von R. n-a reușit să le scoată peste graniță. Arhivele consemnează că automobilul în care se afla a fost atacat de forțele patriotice. În timpul ciocnirii, colonelul a murit împușcat.

Azimioară se uită la Vilcu. Fuma într-o poziție neglijentă, dînd drumul unor rotocoale mici. Melania Lupu clătina capul cu aerul că ascultă o predică.

— Ce captivant! Păcat că nu e și verișoara mea! Nici nu vă închipuiți, domnule maior, cît de mult îi plac întîmplările extraordinare...

Majorul surise și continuă.

— Cînd am vizitat pentru prima oară imobilul din strada Crăiței, eram departe de a intui mobilul care strîngea într-o singură echipă pe cei patru locatari, făcîndu-i complici. Anchetam doar o sinucidere cam suspectă... Mi-a atras însă luarea aminte fronda constituită împotriva anchetatorului. Doamna Melania Lupu, Grigore Popa, sculptorul, Valerica

Scurtu aveau buzele pecetluite. Erau dispuși să discute despre orice, să-și invectiveze chiar vecinii, dar se fereau să vehiculeze ideea de asasinat, să se acuze eventual reciproc. Normal! Unul sau celălalt, învinuiți de crimă, ar fi denunțat în cele din urmă cooperarea cu privire la tablouri.

Mi-am imaginat că mobilul „sinuciderii” ca și a ciudatelor dispariții nu poate fi decît material. Era unica rațiune, unicul argument care putea aduce în aceeași barcă temperamente și caractere atît de distincte. Tenebrosul Popa nutrea un dispreț sincer și profund pentru vecinii săi, Panaiteșcu așa cum încerc să mi-l inchipui îi ignora, în inima Valericăi Scurtu nu încăpeau decît refulări și ură. Doru Matei da impresia că se amuză în timp ce doamna Melania Lupu se mulțumea să observe. Doru Matei... Un om ciudat! Total lipsit de personalitate, și-a înșușit mai bine zis și-a construit un gen — tipul nonșalant, flegmatic și stăpîn pe sine — plimbîndu-l cu atîta dezinvoltură încît a reușit să-i păcălească pe cei mai mulți. Printre cei mulți, mă număram și eu. Nu și doamna Melania Lupu care l-a intuit bine. Într-adevăr, Doru Matei se prăbușește repede...

Așadar, mobilul mă intriga în cea mai mare măsură. Cînd am aflat că vila din Crăiței fusese locuită în timpul războiului de către șeful comandamentului german, cunoscut amator de obiecte de artă, am avut sentimentul că un far s-a aprins brusc. M-am uitat din curiozitate și pe inventarul întocmit de sfatul popular atunci cînd casa a fost dată în folosință diversilor particulari. Conținea o lustră de murano și un scrin baroc rămase încă de la familia Cruceanu. Scrinul din hol pe care Valerica Scurtu își ținea murăturile...

În noaptea dinaintea „sinuciderii” lui Panaiteșcu, s-a spart o țevă chiar în spatele comodei. Mi-e des-tul de lesne să reconstitui acum evenimentele. Încercînd să-l miște, unul din locatari a declanșat resortul ascunzătorii. Pot să-mi imaginez surpriza celor cinci cînd au dat cu ochii de tablouri. Discutînd la Iași cu domnul Vilcu, acesta mi-a furnizat un amănunt interesant. În noaptea respectivă, sfidînd orice rațiune, oamenii toți, fără excepție, dormiseră în hol. Desigur, se temeau ca nu cumva în lipsă, vreunul să pună mîna pe pinze și să dispară. Simțeau nevoia să aibă tot timpul scrinul sub ochi.

O corelație în același sens mi-a îngăduit-o și so-sirea domnului Van der Hoph la București. S-a dat drept bijutier. Un telefon la ambasada română din Amsterdam ne-a adus completarea: bijutier desigur, dar și proprietarul unei importante galerii de tablouri. Cred că în problema aceasta n-a mai rămas nimic de clarificat.

Azimioară dădu din cap privind marina agățată puțin strîmb deasupra bufetului. Ghirlandele de trandafiri atingeau suprafața apei. Fusese la Veneția. Acum, în căsuța mică de lingă Belu, regăsea cu emoție ceva din atmosfera orașului... Ziduri vechi, flori, apă și cer... Și nici o mașină. Singurul oraș din lume fără mașini. Dar dacă nu-i atrăgea atenția un prieten nu și-ar fi dat seama niciodată. Pur și simplu nu te gîndeai la asta.

— Cînd a preconizat moartea celor trei, asasinu-lui nu i-a trecut prin minte că se va bucura de asis-tența unui complice inteligent, stăpîn pe sine și mai ales de o inventivitate remarcabilă. Și totuși... Errare humanum est! Rîse privind-o ca din întîm-plare pe Melania Lupu: Printre alte mici „negli-

jențe", acest complice voluntar, regizînd sinuciderea lui Panaitescu — mă refer la scrisoarea de adio și în treacăt amintind, putea fi redactată în termeni mai puțin echivoci — a omis că victima era un dactilograf cu experiență. Folosea metoda oarbă, mai precis bătea cu toate degetele.

În consecință, literele din extremitățile claviaturii, atinse cu inelarul sau degetul mic ca ă, ț, ș, p etc. trebuiau să fie mai palide. Spre deosebire de u, z, h sau t lovite puternic de index. Cel care bătuse însă textul la mașină — un amator — o făcuse cu cele două arătătoare. Astfel, toate literele au căpătat aceeași intensitate. A fost suficientă o comparație superficială între scrisoarea de adio și materiale mai vechi de-ale lui Panaitescu pentru a-mi da seama că victima n-avusese niciodată intenția să-și ia rămas bun de la nevastă-sa sau de la oricare alt muritor. O greșeală scuzabilă, dacă ne gîndim cît de puțin timp a avut la dispoziție autorul scrisorii. De fapt și domnul Vilcu a fost obligat să acționeze cam pripit. Noaptea respectivă o petrecuse la doamna Doina Popovici. Cînd s-a întors acasă, și-a dat seama că vecinii săi descoperiseră pînzele. Asociația dintre țeava spartă, scrin, înnoptatul în hol și tablouri era firească. A sesizat desigur și aerul particular al oamenilor, expresia de nerăbdare, teama, nădejtile nebune. Bănuiesc cu ce oftat de ușurare au primit vestea că plecați în concediu. Mă înșel?

— Nu știu unde vreți să ajungeți.

— Doamne! țipă Melania Lupu. La început am crezut că n-aud bine! Doar nu vreți să spuneți că domnul Vilcu...

Cristescu o privi în ochi.

— Ați știut de la început cine e criminalul, doamnă.

— Da de unde! Am fost convinsă că bietul Doru i-a omorît pe toți.

Maiorul dădu din umeri.

— Repet! Ați știut de la început că Marin Vilcu e asasinul. Nu, nu erați înțeleși. Este ceea ce aș numi un caz de complicitate spontană care nu presupune neapărat convența partenerilor. L-ați ajutat, conștientă de actul în sine, dar evident, în scopuri personale.

Melania Lupu încercă să zîmbească.

„A ghicit, draga mea. Bagă-ți în cap că doar a ghicit. Sînt simple supoziții. Nu are probe împotriva ta...”

Arboră o expresie de stupefacție:

— Cum mi-aș fi putut închipui? E prea mult, domnule maior!

— Exact cum ați spus, o întrerupse Cristescu. V-ați închipuit! Numai cineva cu fantezie putea să deslușească jocul acesta dement. Popa era inteligent, dar n-avea imaginație. Matei și Valerica Scurtu nici atîta...

— O clipă! interveni Vilcu. Am impresia că discutați inutil. Dacă vă amintiți, în timp ce oamenii mureau pe capete, eu mă aflam la Iași. Am sosit abia azi-dimineață.

Contabilul vorbea calm, extrem de detașat.

Cristescu începu să ridă:

— Știu. Sînt incredințat că ați sosit azi-dimineață și că aveți o grămadă de martori care s-o confirme. V-aș întreba, de pildă ce căutați aici, dar asta nici măcar nu mai are importanță. Ați urmărit-o pe doamna Lupu, știind că tablourile sînt la ea.

— Oh! exclamă bătrina. Cum a ghicit-o? Le-am adus, într-adevăr. Cumnata verișoarei mele e custode la muzeul de artă. Vroiam să ne sfătuim împreună, să-mi spună unde să mă adresez. Nu cunosc forul competent...

— Admirabil! Cristescu rise din toată inima: nu știți deci cum să procedați pentru ca pinzele să parvină mai repede statului.

— Dar bineînțeles. Aș fi putut oare proceda altfel?

— Vă vizitez de-o săptămână. De ce nu mi-ați pomenit niciodată nimic despre ele?

Melania Lupu își împreună miinile.

— Habar n-aveam de existența lor, puteți să mă credeți! Astăzi le-am găsit întimplător, mai precis astă-seară. Ștergeam praful și dintr-o dată am auzit: Clic!

„Va duce farsa pînă la capăt, gîndi Cristescu. Scontează pe faptul că nu am probe împotriva ei și deci n-o pot condamna. Deocamdată, Matei nu poate vorbi. Și orice ar declara va fi pus la îndoială. Este de ajuns să-i spui unui judecător că martorul principal e în tratament la spitalul 9...”

Contabilul stinse țigara.

— Teoria dumneavoastră nu stă în picioare, domnule maior. Am părăsit acum o săptămână Capitala. Fiecare pas pe care l-am făcut la Iași poate fi riguros controlat. Ipoteza că aș fi ucis, aflîndu-mă la o distanță de 400 km față de victime, o consider ilară.

— Cîndva ați considerat-o excelentă, surise maiorul. E de fapt marea dumneavoastră idee: crimă de la distanță sau crimă în absența criminalului. Nici acum nu-mi dau seama dacă la mijloc a fost oremeditare. Îmi vine mai degrabă să cred că uneori

vă amuzați încercînd să combinați fazele unei crime perfecte. Un exercițiu de fantezie! Circumstanțe excepționale v-au îngăduit să o puneți în aplicare. Cu ce vă ocupați, domnule Vilcu?

— Nu vi s-a spus? Mă surprinde. Sînt contabil la un institut de proiectări.

— Din septembrie 1973, preciză maiorul.

— Exact.

— Și mai înainte?

— Nu înțeleg întrebarea. Și apoi nu văd...

— Cu ce v-ați ocupat înainte de a vă reprofila? Pentru că nu asta este profesiunea dumneavoastră inițială.

Vilcu își plecă privirea: „Avea dreptate, Melania. Am pierdut amîndoi. Am pierdut îngrozitor”.

Spune încet:

— Inițial am practicat medicina.

— Specialitatea?

— Stomatologie.

— Pînă la 5 septembrie 1963. Apoi?

— Mi s-a luat dreptul de a profesa.

— De ce?

— Un accident...

— Un accident trist, domnule Vilcu. Eleonora Stanciu, a murit datorită unei intervenții chirurgicale clandestine efectuate la domiciliu. Nu știți și nu știa că suferă de inimă și i-ați administrat un anesteziec prea puternic.

— Vai! se miră bătrina. Domnul Vilcu e dentist? Nu, hotărît, azi e ziua surprizelor!

Cristescu o măsură zîmbind apoi continuă:

— După ce ați executat pedeapsa, ați continuat să lucrați clandestin. Am declarația scrisă a doamnei Ioana Dogaru. V-a căutat astă-seară... Vecinii

dumneavoastră au aflat, firește, e o locuință în care se află totul, dar au tăcut pentru că se bucurau de asistență medicală acordată.

Bătrîna clipi nedumerită:

— Credeți într-adevăr, domnule maior?

— Și-acum să vedem cum s-au petrecut lucrurile. Despre existența tablourilor ascunse în scrin erați informat cu mult înaintea vecinilor dumneavoastră. Chestiune poate de ani de zile. Așa ați ajuns să locuiți aici, voiati să fiți cît mai aproape de tablouri. Nu le-ați mutat, considerînd tainița sigură. Și-apoi, prin însăși natura indeletnicirilor, riscați o nouă percheziție. Cînd ceilalți au descoperit pinzele, ați hotărît să-i înlăturați. Trei dintre ei erau în tratamentul dumneavoastră.

Vilcu ridică iute ochii. Examină întunecat chipul maiorului apoi își coborî din nou privirea.

„Oamenii-s nebuni, conchise placid Azimioară. Ce-i trebuia individului toată aiureala asta?”

— Doamna Doina Popovici, vrînd să-mi demonstreze cît sinteți de amabil îmi relata că vă serviți uneori vecinii gratuit. Era vorba despre Panaitescu, Grigore Popa și Valerica Scurtu. O mică gafă. Cînd și-a dat seama — intuise trucul — era tîrziu. Mi-am amintit totodată că-n odaia dumneavoastră m-a izbit prezența unui șnur metalic. Singur nu însemna nimic, dar atașat la cîteva piese, și o lampă puternică, deveneau o bormașină. Totodată din șifonier nu vă lipseau lucrurile necesare plecării în concediu. Deci în valiză ați pus nu hainele, ci tot instrumentarul pe care îl dețineți. Am conchis că „unele servicii gratuite” aveau loc la domiciliu... Amabilitate obligatorie dacă ne gîndim că astfel vă asigurați discreția colocatarilor. Anunțîndu-i că plecați pentru trei

săptămîni, le-ați sugerat sau poate v-au cerut-o chiar ei, să-și rezolve urgențele. În pansament ați introdus cianura. Nu era mare lucru. Cunosc cazuri cînd oamenii au încercat să părăsească țara cu o gură garnisită cu briliante.

— Oh! Melania Lupu își duse degetele la gură: Ingrozitor!

— Ce anume, doamnă? se interesă amabil Cristescu.

— Povestea asta cu dinții... Cianura băgată în plombă! Este pentru prima oară cînd mă bucur sincer că am proteză. Își coborî pudică pleoapele: Dacă vreți să știți, acest motiv a cîntărit greu cînd l-am refuzat pe domnul Van der Hoph. Gîndiți-vă numai! O mireasă fără dinți...

Vilcu interveni cu glas răgușit:

— Pretindeți, deci, că le-am introdus în interiorul plombei otravă. Nu vă dați seama că prima expertiză vă poate răsturna toate concluziile?

— Plombă! Vorba vine, rise maiorul. Aveați nevoie de ceva provizoriu. Victimele trebuiau să moară repede. Ați recurs deci la pansamente relativ superficiale care să reziste o oră, o zi, sau cel mult o săptămîină. Important era ca moartea să survină după plecarea dumneavoastră. Nu vreau să omit nici faptul că ați fost îndeajuns de prudent pentru ca pansamentul propriu-zis să nu fie pe bază de ciment, eugenat, sau în fine, orice substanță care detectată la autopsie în stomacul victimei, să permită cea mai mică corelație între scaunul de stomatolog și crimă.

— Perfect! exclamă Vilcu. Vreți să-mi spuneți cum dovediți toată povestea asta? Pînă acum n-am auzit decît supoziții.

Cristescu zîmbi:

— În stomacul victimelor nu s-au găsit alimente. Accentuă: Nici urmă. Concluzia se impunea. După primul asasinat, ceilalți alarmați au început să ia măsuri. Încerc să-mi imaginez cu ce groază au asistat la moartea lui Panaitescu, Valerica Scurtu sau Grigore Popa. Oameni trăsnii din senin, otrăviți cu cianură — și un sugaci ar recunoaște-o după miros — fără să se fi atins de-o singură fărîmătură de piine. Îmi închipui cum se suspectau, cum își sleiau mintea încercînd să ghicească trucul. Și totuși perseverau! Tablourile blestemate, surisul femeii cu evantai le luase mințile. Mai mult, depășind așteptările dumneavoastră, camuflau crimele realizînd în acest sens performanțe fantastice.

Se uită la Melania Lupu. Bătrîna îi suportă senină privirea.

— Povestiți lucruri de-a dreptul extraordinare! Deci domnul Vilcu a omorît, iar Doru ștergea urmele. Cine și-ar fi închipuit?!

„Sper să ne mai întîlnim, gîndi Cristescu continuînd să o privească. Și sper că atunci voi avea mai mult noroc“.

— Da... Vorbeam de probe. Faptul că deși victimele erau avertizate, supunîndu-se unui adevărat regim de infometare și totuși continuau să moară, să moară deci în lipsa unui act imediat cum ar fi un pahar de apă dus la gură, mi-a sugerat ideea absenței asasinului. Am început să mă gîndesc la o găselniță care să dea posibilitate subiectului criminal să ucidă, el aflîndu-se la 5 metri depărtare sau în altă odaie. Și dacă accept altă odaie, de ce n-aș accepta alt oraș? Totodată, ipoteza presupunea ca

victima să poarte asupra ei însăși agentul vătămător, respectiv cianura. Fără să vrei, gîndul te duce imediat la cavitatea bucală.

Dar bănuiesc că dumneavoastră doriți probe materiale. Din faimoasa agendă a domnului Popa lipsesc cîteva pagini. După cum știți, obișnuia să-și noteze toate întîmplările de peste zi. Ați subtilizat deci foile unde erau trecute ședințele la dentist. Mă întreb cînd ați făcut-o.

— Și eu!

— Am impresia că știu! interveni zglobie Melania Lupu. La un moment dat, domnul Popa i-a îngăduit să-și aleagă niște cărți din camera dumnealui.

— Ați omis însă altceva. Grigore Popa, meticulos avea două agende. Cea care stîrnea cele mai suculente sarcasme din partea vecinilor, un fel de jurnal, condică de sugestii, dare de seamă despre colocatar, catalog de vendete etc. și a doua, un fel de orar unde își programa ce are de făcut. De pildă 11 — plată chirie, 16 — consult policlinică, medicamente gratuit etc. Aici și-a înscris și ședințele stomatologice. E trecută și cea din ziua plecării dumneavoastră. Cîte un V roșu indică respectarea programului. Evident, nu lipsește cel de pe data de 8. Aș mai aminti că substanțele care s-au găsit în stomacul victimelor, folosite ca pansament dentar, aveau toate aceeași proprietate. Erau extrem de aderente. Oamenii nu riscau să piardă „plomba“ înainte de a fi cazul.

Emoții probabil v-au dat Melania Lupu și tînărul Matei. Ei nu erau pacienții dumneavoastră și în goana plecării n-ați găsit o modalitate convenabilă de a-i „trata“. Ați mizat însă pe faptul că unul din ei îl va exclude pe celălalt, ceea ce într-un fel s-a

și întâmplat. Cu învingătorul, erați eventual dispus să împărțiți tablourile.

Proba cea mai evidentă, imposibil de contestat, ne-a oferit-o Grigore Popa. Obişnuind, probabil să-și plimbe virful limbii în perimetrul ploimbei, a deteriorat învelișul de protecție iar o porțiune a rămas pe maseaua tratată.

Și în sfârșit, o greșală psihologică! Împreună cu Panaitescu ați fost abonat ani de zile la Paris-Match. Practic, suportați fiecare jumătate din sumă. Luna decembrie, este perioada în care se fac abonamentele. Cunoscând soarta lui Panaitescu, ați expediat suma *întregă* Doinei Popovici pentru a îndeplini ea oficiul.

— Cel puțin de astă dată, spuse moale Vilcu nu am greșit. Chiar dumneavoastră m-ați informat la Iași despre sinuciderea lui.

— Fără îndoială, dar asta s-a întâmplat pe data de 11 decembrie. Panaitescu a murit pe 8, iar dumneavoastră ați expediat mandatul pe 10 seara. Poșta a confirmat-o.

„Și cu asta basta!“ răsufală Azimioară gîndindu-se la o budincă formidabilă și crema de zahăr ars din frigider.

Cristescu își întinse mîinile peste masă.

— Unde sînt tablourile, doamnă?

— În umbrelă, chicoti Melania Lupu. Închipuiți-vă! Desfăcu șiretul și scoase pînzele făcute sul: Vi le dau cu inima împăcată. Abia aștept să le văd la galeria națională.

— Nu mă îndoiesc...

— Cum să vă spun... Obrajii proaspeți deveniră roz... Știu că sînt o femeie bătrînă și neinteresantă, dar dacă n-o să vă stingheresc, mi-ar face mare

plăcere să vă însoțesc cînd vă veți duce să le admirați la muzeu.

*

„Femeia cu evantai“ suridea. Un suris ciudat, puțin trist.

— Fascinant! exclamă Cristescu căutînd lumina lămpii de pe birou. Nu mă prea pricep, dar după mine toată chestia stă în dantelele evantaiului. Ascunde gura și din zîmbet rămîne o intenție.

Locotenentul Azimioară puse de o parte „Vinătorul“ și cercetă cu luare amînte chipul femeii. Spuse într-un tîrziu:

— Îmi place și totuși nu știu de ce...

— Poate că ăsta e secretul. Să nu știi de ce-ți place...

Își ridică privirea. Fulgi mari presărau ghiociei pe fereastra decupată în noapte.

*

„Nu trebuie să te necăjești, draga mea. În primul rînd a fost o combinație în care tu ai căzut înțîmplător. Nici măcar nu-ți era îngăduit să-ți faci iluzii. O simplă încercare! Nu ai nici o vină că a eșuat. Ar fi absurd să te mai gîndești o singură clipă la femeia cu evantai... La zîmbetul ei... Să știi că mă superi! E oare nevoie să-ți amintesc mereu că tu nu poți pierde niciodată cu adevărat? Sînt absolut convinsă că în manșeta ta mai există o carte pe care încă n-ai jucat-o...”

CUPRINS

Prolog	5
Capitolul 1: După 30 de ani	7
Capitolul 2: Cianură pentru un suris	13
Capitolul 3: O sinucidere măsluită	30
Capitolul 4: Nedumeririle maiorului Cristescu	45
Capitolul 5: Tatonări	53
Capitolul 6: Casa groazei	71
Capitolul 7: O înmormântare neobișnuită	82
Capitolul 8: Inegalabila Melania Lupu comite erori	94
Capitolul 9: Omul care nu uită nimic	104
Capitolul 10: Contraofensivă	123
Capitolul 11: Un amănunt fără importanță	131
Capitolul 12: Care e trucul?	145
Capitolul 13: Soluția de 18 karate	158
Capitolul 14: Inocență	169
Capitolul 15: „Cine l-a ucis pe Moș Crăciun?”	185
Capitolul 16: Errare humanum est	198

Redactor: VIORICA MARIU
Tehnoredactor: CONSTANTIN RUSU

Apărut: 1975. Bun de tipar: 26.04.1975. Comanda
nr.: 1334. Coli de tipar: 7. Tiraj: 156.000+90 bro-
șate. Hirtia: tipar înalt B. 60 g/m². Format:
70×100/32. C.Z. pentru bibliotecă: 859.0-94.

Tiparul executat sub comanda nr. 182, la între-
prinderea poligrafică „Crișana” Oradea
str. Moscovei nr. 5.

Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

